

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดเพชรบุรี

สารนิพนธ์
ของ
ชลธิชา เงินมูล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา

พฤษภาคม 2552

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดเพชรบุรี

สารนิพนธ์
ของ
ชลธิชา เงินมูล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดเพชรบุรี

บทคัดย่อ
ของ
ชลธิชา เงินมูล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา
พฤษภาคม 2552

ชลธิชา เงินมูล. (2552). การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ :
อาจารย์ดร.ลำสัน เลิศกุลประหยัด.

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนตาม
ทักษะของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการ ด้าน
การดำเนินการ และด้านการประเมินผล โดยจำแนกตาม ประสบการณ์สอน วุฒิการศึกษา เพศ
อายุและเพื่อรวบรวมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงการเรียนการ
สอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2551 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน
หนองชุมแสงวิทยา จำนวน 26 คน โรงเรียนเขาย้อยวิทยา จำนวน 22 คน โรงเรียนบ้านแหลม
วิทยา จำนวน 21 คน รวมทั้งสิ้น 69 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5
ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การทดสอบค่าที (t – test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way Analysis
of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบรายคู่ โดยใช้
วิธีการของเชฟเฟ Scheffe'

ผลการวิจัย พบว่า

1. ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพ โดยรวมและรายด้านระดับปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก
2. ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีระดับการปฏิบัติใน
การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับปฏิบัติในการจัดการ
เรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ
4. ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุต่างกันมีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01

INSTRUCTION OF VOCATIONAL CERTIFICATE PROGRAM
IN THE PERSPECTIVES OF SECONDARY
SCHOOL TEACHERS AT PETCHABURI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
CHOLTHICHA NGERNMOOL

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Business Education
at Srinakharinwirot University
May 2009

Cholthicha Ngermool. (2009). *Instruction of Vocational Certificate Program in the Perspectives of Secondary School Teachers at Petchaburi Province*. Master Project, M.Ed.(Business Education). Bangkok :Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Dr.Lamsom Lertkulprayad

The purposes of this research were study and compare instruction of vocational certificate program in the perspectives of secondary school teachers at Petchaburi province in 3 aspects which were preparation aspect, procedure aspect, and evaluation aspect which classified by teaching experience, educational background, sex, age and collected the problem and suggestion also to improve the instruction program.

The samples were the teachers who taught vocational certificate program at secondary school of Petchaburi province in the academic year 2008 total 3 schools 69 teachers which were 26 teachers of Nongchumsangwittaya School, 22 teachers of Khaoyoiwittaya School, and 21 teachers of Banlaemwittaya School.

The instruments used for data collection were five-rating scale questionnaires. The statistics used for analyzing the data were percentage, mean, standard deviation, t-test, One Way Analysis of Variance, and Scheffe' test in case of having some different.

The result were as follows :

1. The secondary school teachers had the instruction of vocational certificate program were at the high level both in general and in individual areas.
2. The secondary school teachers with different teaching experience had the instruction of vocational certificate program were statistical significant difference at .01 level both in general and in individual areas.
3. The secondary school teachers with different educational background had the instruction of vocational certificate program were not statistical significant difference both in general and in individual areas.
4. The secondary school teachers with different sex had the instruction of vocational certificate program were not statistical significant difference both in general and in individual areas.
5. The secondary school teachers with different age had the instruction of vocational certificate program were statistical significant difference at .01 level both in general and in individual areas.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร คณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ของ ชลธิชา เงินมูล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร. ลำสัน เลิศกุลประหยัด)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(อาจารย์สัญญากร ชูทรัพย์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร. ลำสัน เลิศกุลประหยัด)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์สัญญากร ชูทรัพย์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติมา สังข์เกษม)
วันที่ ..... เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2552

ประกาศขอบคุณการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีจากความช่วยเหลือและความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร. ลำสัน เลิศกุลประหยัด อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เริงลักษณ์ โรจนพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัยและให้ข้อเสนอแนะแก้ไขเครื่องมือ ทำให้การวิจัยครั้งนี้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า และได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ทำให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การอบรม สั่งสอน และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัยด้วยความเมตตาด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาย้อยวิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแหลมวิทยาและครู ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล จนทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้ดี และอาจารย์นงนุช สหรัตนะโชติ ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำปรึกษาการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา สมาชิกในครอบครัว และคุณพี่ฉั่มพร แก้วงาม ที่ให้การส่งเสริมสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการวิจัยครั้งนี้มาตลอด จนทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูทเวทิตาแก่บิดามารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านของผู้วิจัยที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยในการศึกษาค้นคว้าเสมอมา

ชลธิชา เงินมูล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
สมมุติฐานการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา	7
โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง 2546)	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนการสอนอาชีวศึกษา	14
หลักการและแนวการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็น สำคัญ	18
แนวดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	23
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน	26
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
งานวิจัยในประเทศ	58
งานวิจัยต่างประเทศ	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	62
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	64
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	88
ความมุ่งหมายของการวิจัย	88
ความสำคัญของการวิจัย	88
ขอบเขตของการวิจัย	89
สมมติฐานของการวิจัย	89
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	89
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	89
การวิเคราะห์ข้อมูล	90
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผล	94
ข้อเสนอแนะ	98
ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้	98
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป	99
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	106

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย.....	113
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เชิญผู้เชี่ยวชาญและหนังสือขอความ อนุเคราะห์เพื่อการวิจัย	115
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	121

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนความถี่และร้อยละของครู จำแนกตามประสบการณ์สอน วุฒิการศึกษา เพศ และอายุ	69
2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรีโดยรวม และรายด้าน	70
3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ด้านการ เตรียมการ โดยรวมและรายข้อ	71
4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ด้านการ ดำเนินการโดยรวมและรายข้อ	72
5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรีด้านการ ประเมินผล โดยรวมและรายข้อ	73
6 ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนก ตามประสบการณ์ในการสอน	74
7 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยรวมด้วยวิธีการของ เซฟเฟ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	75
8 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการเตรียมการ ด้วย วิธีการของ เซฟเฟ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	76
9 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการดำเนินการ ด้วย วิธีการของ เซฟเฟ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	77
10 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการประเมินผล ด้วย วิธีการของ เซฟเฟ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	78

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
11	เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามวุฒิ การศึกษา.....	79
12	เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ	80
13	ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนก ตามอายุ.....	81
14	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยรวมด้วยวิธีการของ เซฟ เฟ้ จำแนกตามอายุ.....	82
15	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการเตรียมการ ด้วย วิธีการของ เซฟเฟ้ จำแนกตามอายุ.....	83
16	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการดำเนินการด้วย วิธีการของ เซฟเฟ้ จำแนกตามอายุ.....	84
17	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการประเมินผลด้วย วิธีการของ เซฟเฟ้ จำแนกตามอายุ.....	85
18	ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพพบว่า	86

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการสื่อสารได้เจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อสภาพของสังคมที่ต้องเตรียมคนให้สามารถเผชิญกับยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลง การศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา “คน” อันเป็นทรัพยากรอันทรงคุณค่าของสังคมให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย การศึกษาจึงต้องเป็นพลวัต นั่นคือ ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติและสังคมโลกอยู่ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคนและกำหนดให้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา และสอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติที่กล่าวไว้ว่า การพัฒนาสังคมไทยท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในแง่บวกและแง่ลบอันมีผลกระทบเชื่อมโยงจากบริบทสังคมโลกเพื่อให้สังคมไทยสามารถก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง แข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีศักดิ์ศรี บนฐานแห่งความเป็นไทย โดยที่ประชาชนมีความสุข ครอบคลุมชุมชนและสังคมมีสันติการพัฒนาคงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 7) ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชาติ บ้านเมืองนั้น ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ครูมีหน้าที่หลักต่อผู้เรียน คือ การอบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้วิชาการและวิชาชีพ ให้ผู้เรียนมีจริยธรรมเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข ประพฤติชอบมีความสามารถ มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีจรรยาบรรณในการทำงานโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ดำเนินชีวิตที่เหมาะสม เป็นผู้พร้อมทั้งสติปัญญาที่จะแก้ไขปัญหา และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้เหมาะสมกับสภาพสังคม การเมือง เทคโนโลยี เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ตรงตามเป้าหมายของธุรกิจศึกษา คือ การให้ความรู้เฉพาะด้านและพัฒนาความสามารถเพื่อก่อให้เกิดทักษะพร้อมที่จะอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจได้อย่างเหมาะสม (ประนอม อุตกฤษฎี. 2546 : 18 – 20)

สำหรับการนำวิชาชีพเข้าไปจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา นั้น กอสวัสดิพาณิษฐ์ (2521 : 28 – 29) ได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า ทั้งวิชาชีพและวิชาสามัญนั้นต่างก็เป็นวิชาที่มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน และถึงแม้ว่าในการเรียนวิชาชีพ ในระบบโรงเรียนผู้เรียนอาจมีระยะเวลาในการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไม่มาก นักเรียนก็สามารถนำความรู้ที่ได้รับออกไปประกอบอาชีพได้ ส่วนความชำนาญในงานอาชีพนั้น ย่อมเกิดขึ้นได้ในภายหลัง จากแนวคิดในการนำวิชาชีพไปสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ยังสอดคล้องกับแนวคิดของสาโรช บัวศรี (2521 : 5 – 9) ซึ่งกล่าวถึงการศึกษาเพื่ออาชีพว่าเป็นการศึกษาที่เตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะ

ประกอบอาชีพได้ทั้งที่เป็นอาชีพอิสระและอาชีพรับจ้าง ทั้งในส่วนที่ต้องการใช้ความรู้พื้นฐานและทักษะอย่างง่าย ๆ และสลับซับซ้อนตามความต้องการของผู้เรียน การเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมทางอาชีพนั้น จะต้องมีส่วนตอนและคำนึงถึงความแตกต่างในด้านวัยวุฒิพื้นความรู้ ประสบการณ์และความสนใจ (มนทกานต์ แก้วพฤกษ์. 2543 : 2)

จากปีการศึกษา 2550 มีจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ได้ทำการปิดไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : เอกสารแนบท้ายประกาศ) สาเหตุเนื่องมาจากจำนวนนักเรียนที่ลดน้อยลง และสิ่งที่สำคัญก็คือ โรงเรียนมัศึกษามีไม่ใช่เป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนทางด้านสายอาชีพ และไม่ได้เป็นนโยบายหลักของการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยตรง จึงน่าจะมีข้อจำกัดในเรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอน แต่ส่วนใหญ่มักประสบปัญหาที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ เช่น ปัญหาขาดแคลนครูที่เชี่ยวชาญ ขาดความรู้ประสบการณ์ในการพัฒนาการเรียนการสอน ขาดการอบรมทางด้านวิชาการ การปลูกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเกี่ยวกับวิชาชีพ ความพอเพียงของสื่อการเรียนการสอน วัสดุฝึกที่จำเป็นต่อการผลิตสื่อการสอน และนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง จึงประสบปัญหาด้านคุณภาพการจัดการศึกษาหลัก เนื้อหาวิชาที่ยังไม่ทันสมัยและไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทางเทคโนโลยี และความต้องการของตลาดแรงงาน ความพร้อมทางด้านวิชาชีพ การพัฒนาวิชาชีพไม่ดีเท่าที่ควร แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่แล้วแต่ครูส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการสอนแบบยัดตำราเรียนและเนื้อหาวิชามากกว่าที่จะให้คิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาด้วยตนเอง จึงต้องมีการนิเทศและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

จากสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอน และยังไม่มีการวิจัยใด ๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ(อภิญา เหมระ. 2544 : 27) ในด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล เพื่อให้ครูผู้สอนได้มีโอกาสสำรวจพิจารณาตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ รูปแบบที่ต้องการความช่วยเหลือ และนำผลที่ได้ไปเป็นข้อมูลกำหนดกรอบหรือทิศทางให้ครูได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไข พัฒนาตนเอง พัฒนาการเรียนการสอนวิชาทางธุรกิจให้เป็นครูที่มีคุณภาพ สามารถจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติภารกิจตามบทบาทหน้าที่ให้สมบูรณ์และช่วยเสริมสร้างทักษะทางวิชาชีพเพื่อนำไปประยุกต์ให้เกิดความสอดคล้องกับเทคโนโลยีและวิชาการสมัยใหม่ส่งผลให้การผลิตนักศึกษาที่มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพเพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานที่จะช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยมีจุดมุ่งหมาย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ใน 4 ด้าน จำแนกตาม ประสบการณ์สอน วุฒิการศึกษา เพศ อายุ
3. เพื่อรวบรวมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้การวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี และเป็นข้อมูลกำหนดกรอบหรือทิศทางให้ครูได้ยึดถือปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไข พัฒนาตนเอง พัฒนาการเรียนการสอน ให้เป็นครูที่มีคุณภาพ สามารถจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติภารกิจตามบทบาทหน้าที่ให้สมบูรณ์และช่วยเสริมสร้างทักษะทางวิชาชีพเพื่อนำไปประยุกต์ให้เกิดความสอดคล้องกับเทคโนโลยีและวิชาการสมัยใหม่ส่งผลให้การผลิตนักศึกษา มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพเพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานที่จะช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าสืบไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาค้างครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2551 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยา จำนวน 26 คน โรงเรียนเขาย้อยวิทยา จำนวน 22 คน โรงเรียนบ้านแหลมวิทยา จำนวน 21 คน รวมทั้งสิ้น 69 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

2.1.1 ประสบการณ์ในการสอน

- 2.1.1.1 ต่ำกว่า 10 ปี
- 2.1.1.2 10- 15 ปี
- 2.1.1.3 16 – 20 ปี
- 2.1.1.4 มากกว่า 20 ปี
- 2.1.2 วุฒิการศึกษา
  - 2.1.2.1 ปริญญาตรี
  - 2.1.2.2 ปริญญาโท
- 2.1.3 เพศ
  - 2.1.4.1 หญิง
  - 2.1.4.2 ชาย
- 2.1.4 อายุ
  - 2.1.4.1 25– 35 ปี
  - 2.1.4.2 36 – 45 ปี
  - 2.1.4.3 46 ปีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน คือ

- 2.2.1 ด้านการเตรียมการ
- 2.2.2 ด้านการดำเนินการ
- 2.2.3 ด้านการประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

หมายถึง การการนำเอากระบวนการจัดการและบริหารมาดำเนินการให้องค์ประกอบหรือปัจจัยการเรียนการสอนได้รับการเตรียมเพื่อนำไปปฏิบัติ และการควบคุมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

1.1 ด้านการเตรียมการ หมายถึง การเตรียมตนเองให้เป็นแหล่งความรู้ การเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้ให้แก่ผู้เรียน การจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเตรียมกิจกรรมการเรียน เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเตรียมวัดและประเมินผล รวมทั้งข้อมูลและประสบการณ์อื่นที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

1.2 ด้านการดำเนินการ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสอน เช่น การเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำปรึกษา การเป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรง การเป็นผู้

ร่วมกิจกรรม การช่วยให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและกลุ่ม ช่วยให้ผู้เรียนได้มี ส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์ โดยเน้นกระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน และเน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ หรือใช้ในชีวิตประจำวัน

1.3 ด้านการประเมินผล หมายถึง การวัดประเมินผลหลังที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนไปแล้วเพื่อตรวจสอบว่าสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้บรรลุผลหรือไม่ โดยวัดและประเมินจากการแสดงออกถึงผลของความรู้ ความคิด ความสามารถ กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการทำงาน ผลผลิต ผลงาน และการเรียนรู้ โดยจะต้องเป็นการวัดอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมเนื้อหาทุกด้าน วัดและประเมินผลตามสภาพจริง เช่น วัดจากการปฏิบัติ จากแฟ้มสะสมงาน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลด้วย

2. ครู หมายถึง ข้าราชการครูผู้สอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี คือ โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยา โรงเรียนเขาย้อยวิทยา โรงเรียนบ้านแหลมวิทยา

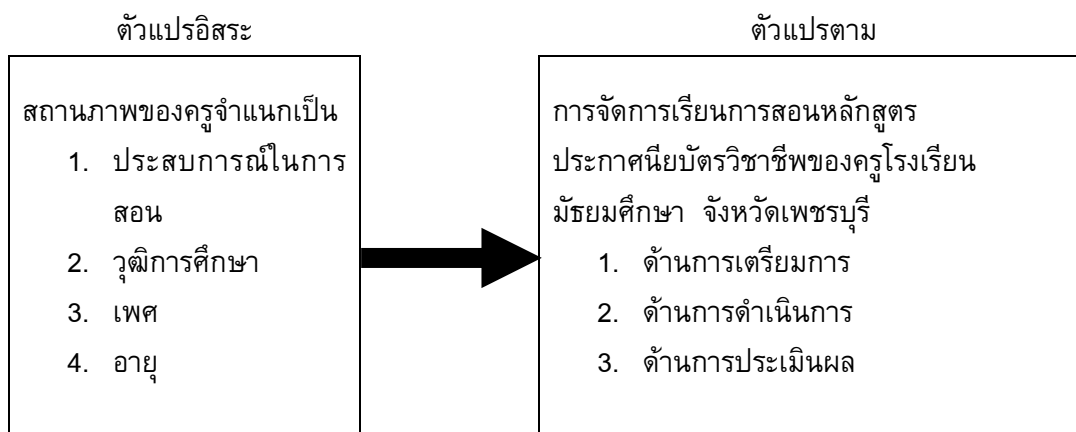
3. ประสบการณ์ในการสอน หมายถึง จำนวนปีที่สอนของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ตั้งแต่รับราชการจนถึงปัจจุบัน

4. วุฒิการศึกษา หมายถึง การสำเร็จการศึกษาขั้นสุดท้าย ก่อนเข้ารับการสอนหรือระหว่างการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

5. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หมายถึง เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีพศึกษา ที่เปิดสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาเพื่อความสามารถในการประกอบอาชีพได้และเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานในอาชีพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี จากการศึกษางานวิจัย โดยอาศัยพื้นฐาน แนวความคิดหลักทฤษฎีต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาแสดงเป็นกรอบแนวคิด ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามได้ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานของการศึกษาการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

1. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกัน
2. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกัน
3. ครูที่มีเพศต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกัน
4. ครูที่มีอายุต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาค้นคว้าข้อมูลก่อนที่จะทำการวิจัยโดยอาศัยข้อมูลจากแนวความคิดตามทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของงานวิจัย โดยมีหัวข้อหลักดังนี้

1. การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา
  2. โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง 2546)
  3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา
  4. หลักการและแนวการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
  5. แนวดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ประกอบด้วย 3 ด้าน
- 4.1 ด้านการเตรียมการ
  - 4.2 ด้านการดำเนินการ
  - 4.3 ด้านการประเมินผล
  6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน
  7. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- 5.1 ประสบการณ์ในการสอน
  - 5.2 วุฒิการศึกษา
  - 5.3 เพศ
  - 5.4 อายุ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1.การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากความเป็นมาของการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มอบหมายให้กรมอาชีวศึกษาร่วมมือกันเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพแก่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ให้กว้างขวางสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ตลาดแรงงาน โดยเฉพาะความต้องการกำลังคนกำลังคนสายอาชีพระดับกลางและการประกอบอาชีพอิสระในท้องถิ่น ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้กรมสามัญศึกษาเปิดสอนตั้งแต่

ปี 2535 – 2539 มีเป้าหมาย 200 โรงเรียน เปิดแล้วในปีการศึกษา 2535 – 2538 จำนวน 132 โรงเรียน ใน 7 สาขาวิชา ได้แก่ พาณิชยกรรม เกษตรกรรม ดหกรรม ศิลปหัตถกรรม ช่างกล โลหะ ช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ และช่างก่อสร้าง (ดารณี บุญบันดาล. 2547 : 16) ปีการศึกษา 2550 คงมีโรงเรียนที่เปิดสอน จำนวน 81 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 6,809 คน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550)

แนวปฏิบัติและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ลักษณะที่ 3 สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวปฏิบัติ

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่จะเปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ต้องทำเรื่องขออนุมัติเปิดทำการสอนแต่ละสาขาวิชาทุกปีการศึกษา
2. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้แทน สพท. โรงเรียนมัธยมศึกษา สถานศึกษาสังกัด สังกัด สอศ. สถานประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาตรวจสอบ ประเมินความพร้อมก่อนเสนอคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาอนุมัติ
3. ให้โรงเรียนและสถานศึกษาสังกัด สอศ. ที่เป็นพี่เลี้ยง ทำความตกลงร่วมมือกันในการวางแผนและจัดการเรียนการสอนตลอดหลักสูตร
4. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งรายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษา พร้อมทั้งสาขาวิชาที่เปิดสอนและจำนวนนักเรียนที่ได้รับอนุมัติให้เปิดสอน แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ

หลักเกณฑ์

โรงเรียนมัธยมศึกษาที่จะได้รับการพิจารณาให้เปิดทำการสอนระดับ ปวช. ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

1. มีระยะทางห่างจากสถานศึกษาที่เปิดสอนทั้ง สอศ. และเอกชน มากกว่า 20 กิโลเมตร (ยกเว้น กรณีมีสถานศึกษา สอศ. และเอกชนมาเปิดสอนภายหลังจากที่ได้รับอนุมัติไปแล้ว)
2. มีสถานศึกษาสังกัด สอศ. เป็นพี่เลี้ยง
3. มีครุภัณฑ์มาตรฐานประจำสาขา
4. มีห้องปฏิบัติการประจำสาขา
5. มีข้าราชการครูตรงสาขาที่เปิดสอนอย่างน้อย 1 คน และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาอีกอย่างน้อย 1 คน
6. การเปิดสอนให้เปิดสอนได้ไม่เกิน 1 ประเภทวิชา 1 สาขาวิชา 1 สาขางาน 1 ห้องเรียน นักเรียนไม่เกิน 40 คน และสาขาที่เปิดสอนต้องสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและแรงงานในท้องถิ่น

2.หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546)

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 1 – 28) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546)

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลังมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนา กำลังคนระดับฝีมือให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีคุณธรรม บุคลิกภาพและเจตคติที่เหมาะสม สามารถประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ
2. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง เพื่อเน้นความชำนาญเฉพาะด้านด้วยการปฏิบัติจริง สามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน ถ่ายโอนผลการเรียนสะสมผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระได้
3. เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน
4. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการ พัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพตรงตามมาตรฐานวิชาชีพ นำไปปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกวิถีการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน สร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ
2. เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพ มีทักษะในการจัดการและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักหน่วยงานสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดีโดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น
4. เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกันมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

5. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเองมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพนั้น ๆ

6. เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและโลกปัจจุบัน มีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ ซึ่งมีความ มั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

1. การเรียนการสอน

1.1 การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียเรียนได้ทุกวิธีเรียนที่กำหนด และนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลร่วมกันได้ สามารถโอนผลการเรียนและขอเทียบความรู้และประสบการณ์ได้

1.2 การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง โดยสามารถนำรายวิชาไปจัดฝึกในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

2. เวลาเรียน

2.1 ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียนปกติ ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ โดยมีเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนด และสถานศึกษาอาจเปิดสอนภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร ประมาณ 5 สัปดาห์

2.2 การเรียนในระบบชั้นเรียน ให้สถานศึกษาเปิดทำการสอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 5 วันคาบละ 60 นาที (1 ชั่วโมง)

3. หน่วยกิต

ให้มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 102 หน่วยกิต การคิดหน่วยกิตถือเกณฑ์ดังนี้

3.1 รายวิชาภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

3.2 รายวิชาที่ประกอบด้วย ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้บูรณาการการเรียนการสอน กำหนด 2 – 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 40 – 60 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

3.3 รายวิชาที่นำไปฝึกงานในสถานประกอบการ กำหนดเวลาในการฝึกปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

3.4 การฝึกอาชีพในระบบทวิภาคี ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

3.5 การทำโครงการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. โครงสร้าง

โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

สาขาวิชาพาณิชยการ

ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยการ จะต้องศึกษารายวิชาจากหมวดวิชาต่าง ๆ และเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่น้อยกว่า 102 หน่วยกิต ดังโครงสร้างต่อไปนี้

1. หมวดวิชาสามัญ	ไม่น้อยกว่า	26	หน่วยกิต
1.1 วิชาสามัญทั่วไป		18	หน่วยกิต
1.2 วิชาสามัญพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	8	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	66	หน่วยกิต
2.1 วิชาชีพพื้นฐาน		10	หน่วยกิต
2.2 วิชาชีพสาขาวิชา	ไม่น้อยกว่า	16	หน่วยกิต
2.3 วิชาชีพสาขางาน	ไม่น้อยกว่า	36	หน่วยกิต
2.4 โครงการ		4	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	10	หน่วยกิต
4. ฝึกงาน	(ไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน)		
5. กิจกรรมเสริมหลักสูตร	(ไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง)		
รวม	ไม่น้อยกว่า	102	หน่วยกิต

จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตร ให้เป็นไปตามกำหนดไว้ในโครงสร้างของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา ส่วนรายวิชาแต่ละหมวดวิชา สถานศึกษาสามารถจัดตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือจัดตามความเหมาะสมของสภาพท้องถิ่น ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องกำหนดรหัสวิชา จำนวนคาบเรียนและจำนวนหน่วยกิตตามระเบียบที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

5. โครงการ

5.1 สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการในภาคเรียนที่ 6 ไม่น้อยกว่า 160 ชั่วโมง กำหนดให้มีค่า 4 หน่วยกิต

5.2 การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น ๆ

6. ฝึกงาน

ให้สถานศึกษานำรายวิชาในหมวดวิชาชีพไปจัดฝึกในสถานประกอบการ อย่างน้อย 1 ภาคเรียน การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียนให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น

7. การเข้าเรียน

พื้นความรู้และคุณสมบัติของผู้เรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546)

8. การประเมินผลการเรียน

ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตาม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546)

9. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัยของตนเอง และส่งเสริมการทำงาน ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อ ชุมชน ทะนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม โดยการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน

10. การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

10.1 ประเมินผ่านรายวิชาในหมวดวิชาสามัญ หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชา เลือกเสรี ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

10.2 ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบตามโครงสร้างของหลักสูตรแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา

10.3 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

10.4 เข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินทุกภาคเรียน

10.5 ประเมินผ่านมาตรฐานวิชาชีพสาขาวิชา

11. การแก้ไขและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

11.1 ให้อธิบดีกรมอาชีวศึกษาเป็นผู้มีอำนาจในการเพิ่มเติม ปรับปรุง หรือ ยกเลิกประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน รายวิชา และโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2545 ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545

11.2 ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีอำนาจเพิ่มเติม แก้ไข เปลี่ยนแปลงรายวิชา ต่าง ๆ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) โดยต้อง รายงานให้ต้นสังกัดทราบ

จุดประสงค์สาขาวิชาพณิชยการ

1. เข้าใจหลักการและประยุกต์ใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา ในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

2. เข้าใจหลักการและกระบวนการในงานพื้นฐานวิชาชีพและงานที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานด้านพณิชยการ

3. เข้าใจหลักการ วิธีการและขั้นตอนในสาขางานที่เลือก

4. มีทักษะ มีประสบการณ์ กระบวนการในงานอาชีพตามสาขางานที่เลือก
5. มีทักษะในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในงานอาชีพตามสาขางานที่เลือก
6. มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาในการทำงาน
7. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนางานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

8. อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าและถูกวิธี
9. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีต่องาน และเห็นแนวทางในทางประกอบอาชีพสุจริต

มาตรฐานวิชาชีพ

1. สื่อสารโดยใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นในชีวิตประจำวันและในงานอาชีพ
2. พัฒนาตนเองและสังคมตามหลักศาสนา สิทธิหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ
3. พัฒนาตนเอง พัฒนางานอาชีพ และแก้ไขปัญหา โดยใช้หลักการกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์
4. พัฒนาบุคลิกภาพและสุขภาพของตน โดยใช้หลักการกระบวนการด้านสุขศึกษา และพลศึกษา
5. ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและระบบสารสนเทศ เพื่อพัฒนางานด้านธุรกิจ
6. วางแผนประกอบอาชีพด้านธุรกิจ โดยนำระบบบริหารงานคุณภาพและเพิ่มผลผลิตมาใช้ในองค์กร
7. จัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัย และความปลอดภัยในองค์กรและชุมชน
8. ประยุกต์ใช้หลักการพื้นฐานงานอาชีพด้านธุรกิจ ในการปฏิบัติงานและในชีวิตประจำวัน

สาขางานการบัญชี

1. มีทักษะในการปฏิบัติงานบัญชีของกิจการประเภทธุรกิจบริการ บัญชีของกิจการประเภทธุรกิจซื้อขายสินค้า บัญชีของกิจการประเภทธุรกิจอุตสาหกรรม
2. เข้าใจหลักการและกระบวนการปฏิบัติงานบัญชีที่ใช้ในการควบคุมและตรวจสอบงานบัญชีของกิจการ
3. มีทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานบัญชีของกิจการพิเศษลักษณะต่าง ๆ ปฏิบัติงานบัญชีเพื่อการชำระภาษีของกิจการและกระบวนการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

3.แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

ความหมายของการอาชีวศึกษา

การศึกษาเป็นระบบหนึ่งในระบบสังคม ส่วนการอาชีวศึกษาเป็นระบบย่อยของการศึกษา การศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การอาชีวศึกษาจึงเป็นการศึกษาเพื่อชีวิต โดยมุ่งให้ผู้ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมในด้านนี้ได้มีสมรรถภาพในการทำงาน มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รวมทั้งความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต การแปรรูปและการจำหน่าย มีคำอยู่ 2 คำ ที่ใช้ในการศึกษาเพื่ออาชีพ คือ การอาชีวศึกษา (Vocational Education) และเทคนิคศึกษา (Technical Education) เป็นการมองการศึกษาที่เป็นระดับของการจัดการศึกษา โดยเน้นความหมายของการอาชีวศึกษาก็จะแตกต่างจากเทคนิคศึกษา

1. กรมอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ที่อาศัยความรู้ระดับต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งรวมถึงการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อผลิตกำลังคนตั้งแต่ระดับแรงงานทั่วไป (Unskilled) ไปจนถึงแรงงานฝีมือ (Skilled)
2. เทคนิคศึกษา หมายถึง การศึกษาวิชาชีพในระดับการศึกษาที่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อผลิตกำลังคนที่มีความชำนาญการเฉพาะด้าน ระดับกึ่งวิชาชีพชั้นสูง (Semi Professional) เป็นการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และประกาศนียบัตรวิชาเทคนิค (ปวท.)

ทฤษฎีเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา

นักอาชีวศึกษาคนสำคัญ คือ โปรเซอร์ และคิกเลย์ (Prosser; & Puigley) ได้สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับอาชีวศึกษาไว้ 16 ข้อ โดยมุ่งเน้นการฝึกงานซ้ำ ๆ ที่เป็นการฝึกในโรงงานที่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้มาตรฐานของอาชีพนั้นจนเป็นนิสัย ดังนี้

1. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลเมื่อเราพัฒนาให้ผู้เรียนมีนิสัยปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างดี (Environmental Habit) ตามมาตรฐานงานที่วางไว้
2. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลเมื่อเราพัฒนาให้ผู้เรียนมีนิสัยการคิด (Thinking Habit) ให้ได้มาตรฐาน
3. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลต่อเมื่อเราพัฒนาให้ผู้เรียนมีนิสัยในการทำงาน (Working Habit) ให้ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ยังต้องมีข้ออื่นอีก 13 ข้อ
4. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อเราจัดให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสามารถและความต้องการ (Ability and Need)
5. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อเราจัดให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจ (Aptitude and Interesting)
6. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อเราจัดการฝึกนิสัย ให้ผู้เรียนได้มีการฝึกซ้ำ ๆ ซาก ๆ (Repetitive Training) เพื่อให้เกิดทักษะอาชีพ (Vocational Skill) ที่เหมือนกับการทำงานในชีวิตจริง

7. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อสอนด้วยครูที่มีประสบการณ์สูงมาก ๆ (Experienced Instruction)

8. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อให้ผู้เรียนทำซ้ำ ๆ กัน จนเกิดทักษะถึงขั้นของมาตรฐานอาชีพ (Employment Skilled Standard)

9. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อการจัดฝึกให้ถูกต้องตามความต้องการของท้องตลาด (Training to Market Requirement)

10. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น ต้องสร้างนิสัยการทำงานให้ผู้เรียน โดยการทำตามทฤษฎีการฝึกงาน (Theory of Job Training) คือ ต้องฝึกด้วยเครื่องมือเครื่องจักร วัสดุ อุปกรณ์จริงที่มีขนาด คุณภาพเท่ามาตรฐานของตลาดแรงงาน

11. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น เนื้อหาวิชาต้องเขียนขึ้นด้วยผู้เชี่ยวชาญ และเกี่ยวข้องและกำลังทำงานอยู่ในวงการนั้น (Origin of Content)

12. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ จะต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาในเนื้อหา เฉพาะอาชีพนั้น (Specific Occupational Content) อย่างเชี่ยวชาญจริง ๆ

13. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็เมื่อปฏิบัติตามทฤษฎีแห่งการบริการ (The Service Theory) คือการให้บริการที่จะให้เกิดประโยชน์กับกลุ่มที่ประกอบอาชีพนั้น โดยการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences)

14. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ ก็ต่อเมื่อปฏิบัติตามทฤษฎีของกลุ่มผู้เรียน (Working Theory Of Group Characteristics) กล่าวคือ การฝึกให้ตรงตามที่สังคมต้องการ และจัดให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่มที่ปฏิบัติงาน

15. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อปฏิบัติตามทฤษฎีของการบริหารแบบยืดหยุ่น (The Theory of Elastic Administration) นั่นคือ การบริหารอาชีวศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงไปตามความต้องการของสังคม และให้ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

16. การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ ก็ต่อเมื่อปฏิบัติตามทฤษฎีแห่งค่าใช้จ่าย (The Cost

Theory) และครูอาชีวศึกษาต้องไม่ยอมประนีประนอม (The Principle of Compromises) ในการที่จะลดต้นทุนการฝึกและใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุ ไม่ควรลดจำนวนการฝึกให้น้อยลงจนขาดมาตรฐานและคุณภาพ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 13 – 19)

ในยุคที่เทคโนโลยีพัฒนาก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information technology) ได้เข้ามามีบทบาทการเรียนรู้อย่างสูงมาก สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ สามารถช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากที่จะกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ ได้รับรู้และเรียนรู้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง การสอนในลักษณะใหม่จึงเริ่มเกิดขึ้น ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเดินทางมาเรียนกับครูผู้สอนโดยตรง ผู้เรียน

จำนวนมาก ไม่ว่าจะอยู่ที่ใด สามารถที่จะเรียนรู้จากครูผู้สอนคนเดียวกันได้ในเวลาเดียวกันโดยผ่านสื่อโทรทัศน์ หรือเรียนรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ การสอนทางไกล (distance teaching) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ของมวลชนนอกจากนั้น ผู้เรียนที่มีคอมพิวเตอร์ ยังสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (programmed instruction) ที่มีผู้จัดทำไว้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งโปรแกรมสำเร็จรูปนี้ มีทั้งที่อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์ ซึ่งได้แก่หนังสือ ตำราเอกสาร หรืออาจอยู่ในรูปแผ่นดิสก์ ซึ่งใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ และนิยมเรียกว่า “คอมพิวเตอร์ช่วยสอน” (Computer – Assisted Instruction or CAI) ซึ่งเป็นยุคที่ประชาชนเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (life-long learning) การเรียนรู้ผ่านทางการสอนทางไกลและสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ กำลังเป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวางและเป็นที่คาดการณ์ว่า ในอนาคตสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะยิ่งเข้ามามีบทบาทสำคัญในการศึกษาและการสอนมากยิ่งขึ้น การเรียนการสอนในอนาคตจึงมีแนวโน้มเป็นการเรียนการสอนแบบไม่มีครู (instruction without teacher)

ในขณะที่เทคโนโลยีทางการศึกษากำลังมีบทบาทสำคัญในวงการศึกษาและการศึกษาเพื่อมวลชนอยู่นี้ก็ได้มีทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอนใหม่ๆ เกิดขึ้น ทฤษฎีที่กำลังได้รับความนิยมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเรียนการสอนอย่างมาก ได้แก่ ทฤษฎีการสร้างความรู้ (constructivism) และผลงานวิจัยทางด้านสมอง (Brain research) ซึ่งให้มุมมองเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากเดิม จากการสอนที่เน้นครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน โดยอาศัยความสามารถและศิลปะส่วนตัวของครู (teaching) มาเป็นการที่ครูนำความรู้ทางด้านจิตวิทยาและการเรียนรู้มาใช้ในการจัดเตรียมการสอนโดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี (instruction) ปัจจุบันทฤษฎีและผลงานวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางปัญญาของบุคคลในการพยายามทำความเข้าใจในประสบการณ์เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีความหมายต่อตนอย่างไร ดังนั้น การเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนจะต้องจัดกระทำ (acting on) ไม่ใช่เพียงรับเข้ามา (taking in) การเรียนการสอนจำเป็นต้องเปลี่ยนแนวความคิดจากครูดำเนินการเรียนการสอน(instruction) ไปเป็น ผู้เรียนสร้างความรู้ (construction) แนวคิดนี้กำลังได้รับความนิยมมาก และหากมีการปฏิบัติกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จะเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในประวัติศาสตร์ของการสอนต่อไป

นับตั้งแต่มีแนวคิดของ “การเรียนการสอน ” หรือ “instruction” เกิดขึ้นและพัฒนามาเป็นลำดับจนถึงปัจจุบัน การสอนได้รับการยอมรับว่าเป็น “ ศาสตร์ ” ที่สำคัญศาสตร์หนึ่ง อย่างไรก็ตาม การที่การสอนเป็นศาสตร์นั้น ก็ไม่ได้หมายความว่า การสอนไม่ได้เป็น “ศิลป์” อีกต่อไป การสอนยังจำเป็นต้องอาศัยศิลปะส่วนตัวของผู้สอนอยู่เสมอ เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างน่านิยม น่ายินดี ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การสอนเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ควบคู่กันไป

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับ “การสอน” มีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย การเปลี่ยนแปลงหลัก ๆ เริ่มตั้งแต่การคิดถึงการสอนในฐานะที่เป็นศิลป์ (art) และเป็นศาสตร์ (science) ลักษณะของการสอนวิวัฒนาการมาจากการสอนที่เป็นไปตามธรรมชาติอย่างไม่มีรูปแบบมาถึงการสอนอย่างมีรูปแบบ เริ่มตั้งแต่การใช้วิธีการครอบงำความคิด (indoctrination) ของผู้เรียนเพื่อให้ละทิ้งความคิดความเชื่อเดิม ซึ่งต่อมาเปลี่ยนไปเป็นการพร่ำสอนความคิด ความเชื่อ ชักจูง โน้มน้าว (inculcation) ให้ผู้เรียนเห็นคล้อยตาม ต่อไปจึงเริ่มมีการสอน (teaching) ซึ่งเน้นบทบาทของครู แล้วจึงก้าวเข้าสู่การสอนอย่างมีแบบแผน ใช้หลักจิตวิทยาจากการศึกษาค้นคว้าวิจัย คำว่าการสอนจึงเปลี่ยนไปเป็น “การเรียนการสอน ” (instruction) ซึ่งเน้นบทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้และครอบคลุมการเรียนรู้ที่กว้างขึ้น มิใช่เป็นเพียงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เท่านั้นต่อมาการสอนในลักษณะของการฝึกอบรม (training) เริ่มได้รับความนิยม เพราะสามารถใช้สอนเสริมในจุดที่เป็นปัญหาหรือเป็นความต้องการได้ในระยะเวลานสั้น ซึ่งสามารถวัดได้ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน นอกจากแนวความคิดของการสอนได้แตกแขนงออกไปอีกหลายลักษณะ ได้แก่ การสอนในลักษณะการติวหรือกวดวิชา (tutoring) การสอนในลักษณะชี้แนะ (coaching) การสอนในลักษณะให้คำปรึกษา (supervising) การสอนทางไกลผ่านสื่อโทรทัศน์ (distance teaching) และต่อมาได้พัฒนาเป็นการสอนแบบไม่มีครู (instruction without teacher) โดยพัฒนาเป็นบทเรียนสำเร็จรูป หรือโปรแกรมสำเร็จรูป (programmed text) ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในขณะเดียวกันเมื่อแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความรู้เข้ามามีบทบาทในการศึกษาแนวความคิดของการสอนก็มีแนวโน้มจะเปลี่ยนไปเป็นการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ (construction) วิวัฒนาการของการสอนดังกล่าว (ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (2550 : 8 – 10)

4.หลักและแนวทางการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง มีผลผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดทางการจัดการเมืองที่เรียกว่า ปฏิรูปการเมืองการปกครอง ซึ่งมีผลมาถึงแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาด้วยดังนี้เพราะการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่สามารถพัฒนาคุณภาพของบุคคลเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นกลับมาพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศให้อยู่รอดและทุกคนมีความสุข สาระสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาแสดงออกเป็นตัวกำหนดการปฏิรูปในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งระบุไว้อย่างชัดเจนให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะถือว่าเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงและยั่งยืน

การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือที่รู้จักในชื่อเดิมว่าการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง(Student Center หรือ Center) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่รู้จักมานานในวงการศึกษไทย แต่ไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติ เพราะผู้ใช้คือผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการและการใช้เทคนิควิธีการปฏิบัติ รวมกับความเคยชินที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Teacher Center) มาตลอด เมื่อเป็นผู้สอนก็เคยชินกับการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ ที่เคยรู้จักจึงทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมากเท่าที่ควร แต่ในยุคของการปฏิรูปการศึกษานี้ได้มีการกำหนดเป็นกฎหมายแล้วว่า ผู้สอนทุกคนจะต้องใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้ ซึ่งหมายถึงผู้สอนอาชีวศึกษาด้วย จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องกล่าวถึงประเด็นนี้ในหัวข้อของการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัวหรือทำได้ยาก ผู้สอนอาชีวศึกษาหลาย ๆ ท่านอาจกำลังทำอยู่แล้ว เพราะลักษณะของเนื้อหาและสิ่งแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษามีความเอื้ออำนวยเป็นอย่างมากในการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ เพียงแต่เปิดโอกาสให้ผู้สอนได้ข้อมูลที่ชัดเจนและทำความเข้าใจในหลักการของการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจและมองเห็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติได้

ทิสนา แคมณี(2543) ได้ศึกษาและนำเสนอแนวทางให้ผู้สอนสามารถนำไปปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ค่อนข้างชัดเจน ซึ่งผู้เรียนได้ใช้แนวคิดของท่านนี้เป็นหลักสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาในเรื่องนี้

เริ่มจากการทำความเข้าใจความหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันชัดเจน การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญพัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้(Dewey. 1963.) ในเรื่องการเรียนรู้โดยการกระทำ และการเปลี่ยนบทบาทในการเรียนรู้จากผู้เรียน และเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนที่เคยเป็นผู้ถ่ายทอดข้อมูลความรู้มาเป็นผู้จัดประสบการณ์เรียนรู้ และเปลี่ยนจุดเน้นของการเรียนรู้มาอยู่ที่ผู้เรียนมากกว่าผู้สอน เป็นที่มาของคำว่าจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากความหมายนำมาสู่แนวปฏิบัติ คำว่าผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึงการให้ผู้เรียนเป็นบทบาทสำคัญในการเป็นผู้เรียนรู้ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น ตื่นตัว ตื่นใจ จดจ่อกับสิ่งที่ทำ โดยผู้สอนเป็นผู้จัดสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยให้เกิดกิจกรรมดังกล่าวขึ้นขึ้น ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ได้ผลตามต้องการ ทิสนา แคมณี (2543) ได้เสนอแนวคิดที่ครูสามารถใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางร่างกาย (Physical Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อช่วยให้ประสาทการเรียนรู้ของผู้เรียนตื่นตัว พร้อมทั้งจะรับข้อมูลและการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น การรับรู้เป็น

ปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ ถ้าผู้เรียนอยู่ในสภาพที่ไม่พร้อมแม้จะมีการให้ความรู้ที่ดี ๆ ผู้เรียนก็ไม่สามารถรับได้ ดังจะเห็นได้ถ้าปล่อยให้ผู้เรียนนั่งนาน ๆ ในไม่ช้าผู้เรียนก็จะหลับหรือคิดไปเรื่องอื่น ๆ แต่ถ้าให้มีการเคลื่อนไหวร่างกายบ้างก็ทำให้ประสาทการเรียนรู้ของผู้เรียนตื่นตัวและพร้อมจะรับและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี ดังนั้นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนจึงควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสมกับวัยและระดับความสนใจของผู้เรียน

2. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสติปัญญา (Intellectual Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเคลื่อนไหวทางสติปัญญา ต้องเป็นกิจกรรมที่ทำให้ทายความคิดของผู้เรียน สามารถกระตุ้นสมองของผู้เรียนให้เกิดการเคลื่อนไหว ต้องเป็นผู้เรื่องที่ยากหรือง่ายเกินไปสำหรับผู้เรียนทำให้เกิดความสนุกที่จะคิด

3. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว เนื่องจากมนุษย์จำเป็นต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ มนุษย์ต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวเข้ากับผู้อื่น และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านสังคม

4. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางอารมณ์ (Emotional Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึกของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้นั้นเกิดความหมายต่อตนเองโดยกิจกรรมดังกล่าวควรจะเกี่ยวกับผู้เรียนโดยตรง โดยปกติการมีส่วนร่วมทางอารมณ์นี้มักจะเกิดขึ้นพร้อมกับการกระทำอื่น ๆ อยู่แล้ว เช่น กิจกรรมทางกาย สติปัญญา และสังคม ทุกครั้งที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวเปลี่ยนอิริยาบถ เปลี่ยนกิจกรรม ผู้เรียนจะเกิดอารมณ์ความรู้สึกตามมาด้วยเสมอ อาจจะเป็นความพอใจ ไม่พอใจหรือเฉย ๆ

ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา มีลักษณะที่เอื้ออำนวยให้ครูจัดกิจกรรมได้ตรงตามองค์ประกอบที่กล่าวมาข้างต้นอยู่มาก ซึ่งจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างความรู้ (Construct) จากความคิดพื้นฐานที่เชื่อว่าในสมองของผู้เรียนมิได้มีแต่ความว่างเปล่าแต่ทุกคนมีประสบการณ์ตรงของตัวเองอยู่ และเมื่อได้รับประสบการณ์ใหม่ สมองจะพยายามปรับข้อมูลที่รับมาให้เข้ากับโครงสร้างของประสบการณ์เดิมที่มีอยู่โดยการต่อเติมเข้าไปในกรณีที่ข้อมูลเดิมและข้อมูลใหม่ไม่มีความขัดแย้งกัน แต่ถ้าขัดแย้งกันก็จะมีการปรับโครงสร้างของข้อมูลเดิมเพื่อให้สามารถรับข้อมูลใหม่ได้ ซึ่งอาจทำให้โครงสร้างของข้อมูลเดิมนั้นเปลี่ยนแปลงไป และถ้าผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความรู้ที่สร้างได้นั้นออกมาด้วยคำพูดของตนเอง การสร้างความรู้นั้นก็สมบูรณ์ ดังนั้นถ้าผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำตามแนวความคิดนี้ผู้เรียนก็จะสามารถสร้างความรู้ พฤติกรรมที่ผู้สอนควรออกแบบในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนคือ

- 1.1 ให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้เดิม
- 1.2 ให้ผู้เรียนได้รับ/แสวงหา/รวบรวมข้อมูล/ประสบการณ์ต่าง ๆ
- 1.3 ให้ผู้เรียนได้ศึกษาข้อมูล ทำความเข้าใจ และสร้างความหมายข้อมูล/ประสบการณ์ต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการคิดและกระบวนการอื่น ๆ ที่จำเป็น
- 1.4 ให้ผู้เรียนได้สรุปจัดระเบียบ/โครงสร้างความรู้
- 1.5 ให้ผู้เรียนได้แสดงออกในสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องตามลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ในขณะทีความรู้ โดยเปลี่ยนบทบาทจากที่เคยบอกความรู้โดยตรงให้ผู้เรียนจดหรือลอกตามเป็นการใช้คำสั่งและคำถามดำเนินกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำเพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเตรียมสื่อการสอนที่เป็นตัวอย่างเครื่องมือหรือการปฏิบัติงานในลักษณะต่าง ๆ เป็นข้อมูลหรือประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ ผู้สอนอาจชี้แนะข้อมูลที่ควรสังเกตและวิธีการจัดการระบบระเบียบโครงสร้างความรู้ให้ เช่น สอนให้เขียนโครงสร้างความรู้เป็นแผนผังที่ตนเองเขียนขึ้นตามความเข้าใจ หรือให้เล่าถึงสิ่งที่เรียนรู้โดยผู้สอนให้คำถามหรือคำสั่งเป็นสื่อ และมีการเสริมแรงอย่างเหมาะสมในภายหลังก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ เกิดความสนุก และอยากเรียนรู้

2. การจัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวยให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์(Interaction) คือการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้กระทำสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ การพูดคุยอภิปรายกับเพื่อน กับผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องกับการทำงาน ผู้ที่สามารถให้ข้อมูลบางอย่างที่ผู้เรียนต้องการหรือ

2.2 ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ออกคำสั่งให้ผู้เรียนช่างอุตสาหกรรมทำการสำรวจเครื่องมือที่อยู่ในโรงฝึกงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลบางอย่างให้ผู้เรียนบริหารธุรกิจพาณิชย์กรรมสำรวจชนิดและราคาของสินค้าในตลาด หรือ

2.3 ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ออกคำสั่งให้ผู้เรียนเกษตรกรรมสังเกตการณ์กินอาหารของสัตว์หรือรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของต้นไม้ชนิดต่าง ๆ หรือ

2.4 ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางด้านสื่อสารสนเทศ วัสดุ และเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น การออกคำสั่งให้ผู้เรียนไปหาข้อมูลจากคอมพิวเตอร์หรือให้อ่านใบความรู้ใบงาน หรือใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเรียนทักษะปฏิบัติ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ต้องมีอยู่แล้วในการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

3. การจัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกาย (Physical Participation) คือการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวอวัยวะหรือกล้ามเนื้อต่าง ๆ

เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสมกับวัยวุฒิภาวะ และความสนใจของผู้เรียน โดยกล้ามเนื้อที่เคลื่อนไหวอาจจะเป็น

3.1 กล้ามเนื้อมัดย่อย (fine motor movement) เช่น การพิมพ์ดีด ร้อยมาลัย พับกระดาษ วาดรูป เย็บผ้า เชื่อมประสารทโลหะ ใช้ไขควง เขียนแบบ ฯลฯ

3.2 กล้ามเนื้อมัดใหญ่(gross motor movement) เช่น กิจกรรมย้ายกลุ่ม ย้ายเก้าอี้ จัดโต๊ะ ทบโลหะ ตอกตะปู ยกของ เทคอนกรีต ผลิตปูน ก่ออิฐ ฉาบปูน ขุดดิน ฯลฯ

จะเป็นได้ว่ากิจกรรมในการเรียนการสอนอาชีวศึกษาที่มีอยู่ในลักษณะที่เอื้ออำนวยให้เกิดกิจกรรมดังกล่าวอยู่มาก

4. การจัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการ (Process Skill) คือ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่

4.1 กระบวนการแสวงหาความรู้	หรือ
4.2 กระบวนการกลุ่ม	หรือ
4.3 กระบวนการศึกษาดด้วยตนเอง	หรือ
4.4 กระบวนการจัดการ	หรือ
4.5 กระบวนการแก้ปัญหาและตัดสินใจ	หรือ
4.6 กระบวนการทำงาน	หรือ
4.7 กระบวนการอื่น ๆ	

โดยผู้สอนจัดกิจกรรม สถานการณ์ หรือออกคำสั่งให้ผู้เรียนหาข้อมูลหรือความรู้โดยใช้กระบวนการดังกล่าวเป็นเครื่องมือ ผลของการเรียนรู้นอกจากผู้เรียนได้รับรู้ข้อมูลที่ต้องการแล้วยังมีความรู้เกี่ยวกับใช้กระบวนการเหล่านี้ เพื่อหาข้อมูลหรือความรู้อื่น ได้ด้วยตนเองในโอกาสอื่น ๆ เปรียบเหมือนการให้เครื่องมือในการจัดปลาให้กับชาวประมงแทนที่จะเอาปลามาให้ เมื่อชาวประมงมีเครื่องมือในการจับปลาแล้วย่อมหาปลามากินเองได้

ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาก็มีสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยให้เกิดกิจกรรมในลักษณะนี้เป็นอันมากถ้าครูจะรู้จักใช้ เช่น การให้ผู้เรียนช่วยกันทำงานหรือให้ผู้เรียนทำโครงการศึกษาเรื่องที่ตนสนใจ(Project) หรือวางแผนจัดสรรเวลาของการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือได้ลงมือแก้ไขงานบางอย่างในขณะที่ลงมือปฏิบัติงานซึ่งต้องใช้การพิจารณาข้อมูลรอบด้านเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ข้อสำคัญคือผู้สอนจะต้องช่วยให้ผู้เรียนได้สรุปขั้นตอนในการทำงาน ผู้เรียนต้องบอกได้ว่าการงานนี้เสร็จได้เขาใช้ขั้นตอนและวิธีการใดบ้าง แต่ละขั้นตอนมีปัญหาและอุปสรรคใด เขาใช้วิธีการใดแก้ปัญหา และได้ผลของการปฏิบัติออกมาอย่างไร พอใจหรือไม่ ถ้ามีการทำงานอย่างนี้อีกในครั้งต่อไปเขาจะปฏิบัติอย่างไร อีกประเด็นหนึ่งคือ เรื่องของการใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานกลุ่มกันแต่ทำงานแบบต่างคนต่างทำ เพราะผู้เรียนจะได้มีโอกาสรู้บทบาทของตนเองในการทำงานร่วมกับคนอื่นตลอดจนรู้วิธีการจัดระบบระเบียบการทำงานใน

กลุ่มเพื่อให้งานกลุ่มบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ต่อไปก็จะสามารถใช้กระบวนการกลุ่มนี้ในการทำงานคนกลุ่มอื่น ๆ ในสังคมที่ผู้เรียนเป็นสมาชิกอยู่ได้

5. การจัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวยให้เกิดการประยุกต์ใช้ความรู้ (Application) คือการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสได้กระทำการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

5.1 ได้นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ที่หลากหลาย หรือ

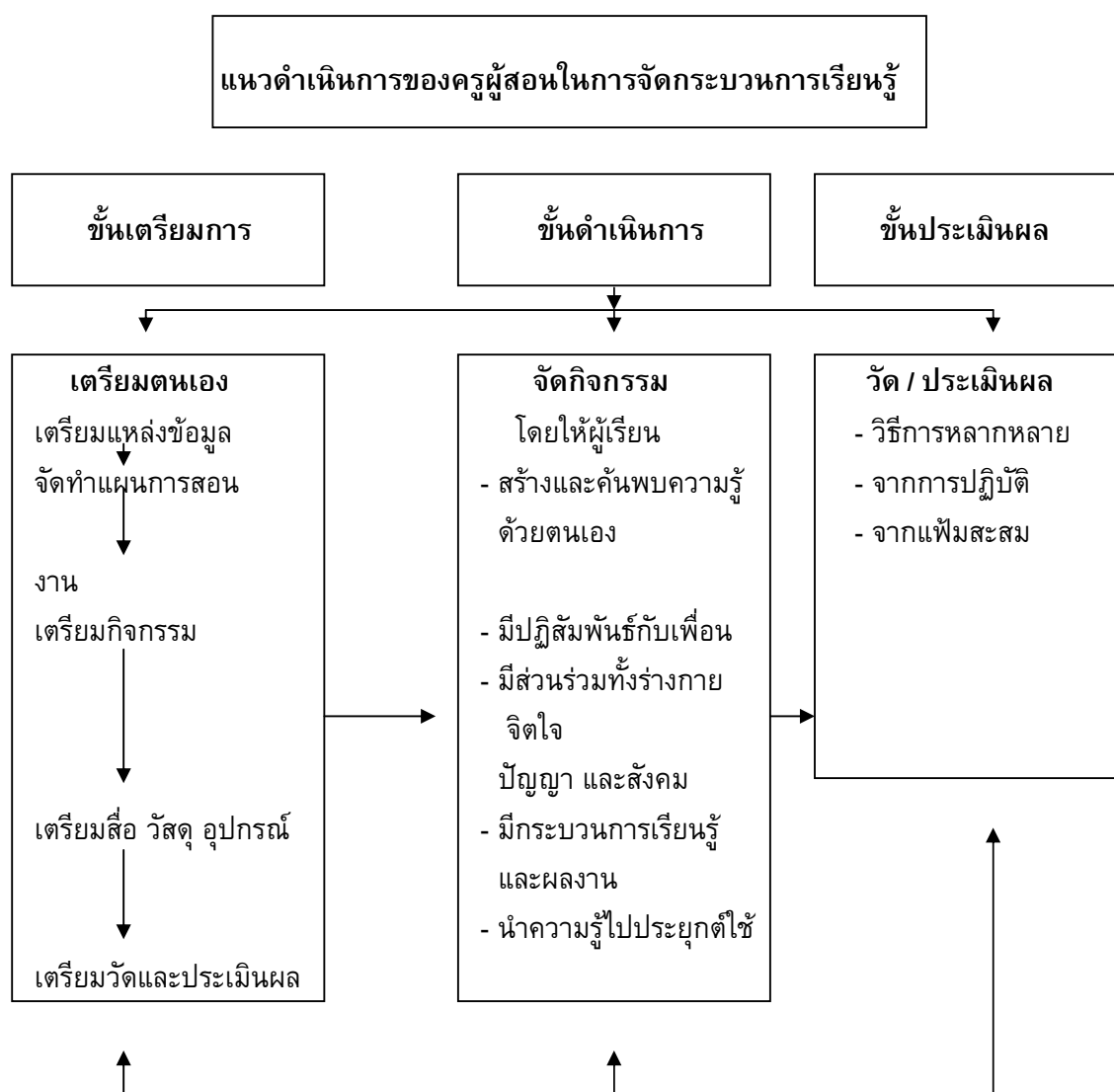
5.2 ได้ฝึกฝนพฤติกรรมการเรียนรู้จนเกิดความชำนาญ

โดยผู้สอนจัดสถานการณ์ แบบฝึกหัด หรือโจทย์ปัญหาให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ เพื่อให้เกิดความมั่นใจและความชำนาญในการที่จะนำเอาความรู้นั้นไปใช้เป็นประจำในชีวิตจริงเป็นขั้นตอนเดียวกันกับขั้นตอนการประยุกต์ใช้ของการสอนตามวิธี “MIAP”

การจัดกิจกรรมในขั้นตอนนี้เป็นประเด็นสำคัญแต่กลับเป็นจุดอ่อนของการจัดการเรียนการสอนของไทยทุกระดับ เพราะมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมการนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เนื่องจากในการเรียนการสอนผู้เรียนยังขาดการฝึกฝนการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ แม้ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาที่เน้นการเรียนรู้เพื่อทำงานเป็น ก็คงได้แต่ทำงานเป็นแต่มีได้มีลักษณะนิสัยอันดีที่นำจะเกิดจากการปฏิบัติติดตัวไปมากเท่าที่ควร ยกตัวอย่างเช่น การสอนเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน น่าจะทำให้ผู้เรียนอาชีวศึกษามีนิสัยระมัดระวังและรอบคอบในการทำงาน กลับพบว่าในชีวิตจริงแล้วผู้เรียนมักได้รับอันตรายจากอุบัติเหตุในลักษณะต่าง ๆ เช่น อุบัติเหตุจากการขับขีรถจักรยานยนต์ หรือ การเรียนรู้ถึงโทษภัยของยาเสพติด ถ้าถามให้ตอบจะตอบให้ได้ถูกต้องครบถ้วนไม่ผิดเพี้ยน แต่ผู้ตอบกลับยังมีพฤติกรรมสูบบุหรี่ ดื่มสุรา เป็นประจำเหมือนเป็นลักษณะเฉพาะประจำกลุ่มคน แม้ผู้ที่ไม่มีความผิดก็ตาม ดังกล่าวก็มักจะถูกสังคมหลอมรวมเข้าไปด้วย การแก้ปัญหานี้คงต้องเป็นภาระของผู้สอนอาชีวศึกษาที่ต้องพยายามเปิดโอกาสและกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมการนำความรู้ที่ได้มาไปใช้อย่างสม่ำเสมอในการดำรงชีวิต โดยตัวผู้สอนเองต้องแสดงตัวเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย มิใช่บอกกับผู้เรียนว่า “จงทำอย่างที่คุณสอนแต่อย่าทำอย่างที่คุณทำ”

5. แนวดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ครูผู้สอนเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุด ในการนำแนวคิดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปสู่ความสำเร็จ ครูผู้สอนจึงต้องได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเจตคติที่ดี การยอมรับการตระหนักในความสำคัญ ความรู้ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจนเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรม สื่อและนวัตกรรม รวมทั้งวิธีการวัดและประเมินผลตามยุทธศาสตร์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ(หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2542:13-16) ดังนี้

ภาพประกอบ แนวดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้

ดังรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ประกอบด้วย

1.1 เตรียมตนเอง ครูจะต้องเตรียมตนเองให้พร้อม สำหรับบทบาทของผู้ให้บริการด้านความรู้(resource person) ที่จะต้องให้คำอธิบายคำแนะนำ คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ที่จะแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลได้ ดังนั้นครูจะต้องมีภาระหนักเตรียมตนเองด้วยการอ่าน การค้นคว้า การทดลองปฏิบัติมาก ๆ ในหัวข้อเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบรวมทั้งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

1.2 เตรียมแหล่งข้อมูล เมื่อบทบาทครูไม่ใช่ผู้บอกเล่ามวลความรู้อีกต่อไป ครูจึงต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้ที่จะแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าความรู้แก่ผู้เรียน ทั้งใน

รูปแบบของสื่อการเรียน ใบความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียน หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าตามความต้องการ หรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สื่อห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุด วิชา ห้องปฏิบัติการวิชาต่าง ๆ และห้องพิพิธภัณฑ์ในโรงเรียน ทั้งนี้รวมไปถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนด้วย ซึ่งครูสามารถสำรวจบัญชีรายชื่อ หนังสืออุปกรณ์หรือสื่อต่าง ๆ ไว้สำหรับผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่กำหนดไว้ กิจกรรมการเรียนรู้หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมทั้งในและนอกเวลาเรียน

1.3 จัดทำแผนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บทบาทของครูก่อนการเรียนรู้ การสอนทุกครั้งคือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนด ครูจะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ได้สาระสำคัญและเนื้อหาข้อควรรู้ อันจะนำไปสู่การออกแบบแบบการเรียนรู้ที่จะสร้างเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ได้ ในการจัดทำแผนการสอน ครูต้องเตรียมการในสิ่งต่อไปนี้

1.3.1 เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ การค้นคว้าหาความรู้และการสร้างความรู้ โดยครูจะทำหน้าที่เป็นผู้จัดการ (Manager) ที่กำหนดบทบาทในการเรียนรู้ และความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนให้เขาได้ทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถและความสนใจของแต่ละคน

1.3.2 เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์เมื่อออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ครูจะต้องพิจารณาและกำหนดว่า จะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ใด เพื่อให้กิจกรรมการเรียนดังกล่าวบรรลุผลแล้วจัดเตรียมให้พร้อม บทบาทของครูตรงนี้จึงเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผล

1.3.3 เตรียมวัสดุและประเมินผล บทบาทในด้านการเตรียมการอีกประการหนึ่ง คือการเตรียมวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และวัดให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการ (Process) และผลงาน (Product) ที่เกิดขึ้น ทั้งด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) จิตพิสัย (Affective) และทักษะ (Skill) โดยการเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

2. ขั้นตอนในการ ครูผู้สอนต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสอนซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 ช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนพยายามจัดการเรียนการสอนที่ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการค้นพบความจริงใด ๆ ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมักจะจดจำได้ดี และมีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน รวมทั้งจดจำได้นาน

2.2 ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและกลุ่มโดยยึดเป็นกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกลุ่ม ได้พูดคุย ปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข้อมูลต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น และจะปรับตัวให้สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้

2.3 ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การที่ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา กิจกรรมที่จัดจึงควรเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะดังนี้

2.3.1 ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นระยะ ๆ
เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน

2.3.2 มีประเด็นท้าทายให้ผู้เรียนได้คิด เป็นประเด็นที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป
เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหรือลงมือกระทำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2.3.3 ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว

2.3.4 ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน เกี่ยวข้องกับชีวิต ประสบการณ์
และความเป็นจริงของผู้เรียน

2.4 เน้นกระบวนการ(Process) ควบคู่ไปกับผลงาน(Product) โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน มิใช่มุ่งจะพิจารณาถึงผลงานแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิผลของกระบวนการ

2.5 เน้นการนำไปประยุกต์ใช้หรือใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นหาแนวทางที่จะนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พยายามส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริงและพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน

3. ขั้นตอนประเมินผล ครูผู้สอนต้องดำเนินการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าสามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้ ครูควรเตรียมเครื่องมือและวิธีการให้พร้อมก่อนถึงขั้นตอนการวัดและประเมินผลทุกครั้ง และการวัดควรให้ครอบคลุมทุกด้าน วัดและประเมินตามสภาพจริง(Authentic Measurement) โดยการเน้นการวัดการปฏิบัติ(Performance Measurement) และจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ซึ่งในการวัดและประเมินผลนี้ นอกจากครูจะเป็นผู้วัดและประเมินผลเองแล้ว ผู้เรียนและสมาชิกของแต่ละกลุ่มควรจะมีบทบาทร่วมวัดและประเมินตนเองและกลุ่มด้วย(อภิญา เหมระ. 2544 : 27-29)

6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

1 การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนรู้ที่ดีมีคุณภาพจะต้องมีการออกแบบการสอน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือแผนการสอนเป็นเอกสารที่ช่วยให้ครูนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำนักเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของการศึกษาและเป็นสิ่งที่สำคัญที่ครูจะนำไปใช้ในการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพียงตา ขบวน (2539:24)กล่าวถึงความสำคัญของแผนการสอนดังนี้

1. แผนการสอนช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครูที่ไม่มีประสบการณ์เพราะจะทำให้เข้าใจกระบวนการสอนและสามารถสอนได้
2. แผนการสอนช่วยให้ผู้บริหารและผู้นิเทศรู้แนวทางที่จะให้คำแนะนำความสนับสนุนต่าง ๆ
3. แผนการสอนสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดทำกำหนดการสอนเพื่อสอนให้ได้สะดวกครูจะเข้าใจและมองเห็นงานล่วงหน้าของตนเองอย่างชัดเจน

นอกจากนี้สงบ ลักษณะ(2534:3) ได้เสนอแนะครูผู้สอนจะต้องจัดทำแผนการสอนล่วงหน้าเพื่อครูผู้สอนจะได้มีการออกแบบและเตรียมการสอนมีรายละเอียดของกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละหัวข้อย่อยของเนื้อหา หรือสำหรับการสอนแต่ละครั้ง สิ่งที่ต้องปฏิบัติในการวางแผนการสอนคือ

1. ศึกษาหลักสูตรเพื่อดูวัตถุประสงค์ของวิชาที่จะสอน พิจารณาคำอธิบายรายวิชา
2. ศึกษาคู่มือหลักสูตร เอกสารคู่มือการสอน เพื่อให้เข้าใจจุดเน้น เข้าใจบทบาทของผู้บริหารและครูผู้สอน
3. นำโครงสร้างเนื้อหารายวิชา และจุดประสงค์ของหลักสูตร และจุดประสงค์รายวิชา มากำหนดหัวข้อเนื้อหาย่อย ๆ และจุดประสงค์ จุดประสงค์นำทางและปลายทาง
4. ศึกษาตัวอย่างแผนการสอนมากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนและจำนวนคาบให้เหมาะสมกับหัวข้อเนื้อหาย่อย ๆ และจุดประสงค์
5. จัดทำแผนการสอนโดยพิจารณาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาประกอบ เช่น หนังสือค้นคว้าอ้างอิง วัสดุอุปกรณ์สำหรับนักเรียนฝึกปฏิบัติ

องค์ประกอบของการเรียนการสอน

ในกระบวนการเรียนการสอนจะประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. ครูผู้สอน
2. นักเรียน
3. การสอน

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน

รุ่ง แก้วแดง (2540 : 90 – 117) กล่าวว่า การจัดการศึกษาประกอบด้วยกระบวนการหลัก 2 กระบวนการ คือ กระบวนการเรียนรู้กับกระบวนการสอน ซึ่งกระบวนการสอนจะต้อง

เป็นไปเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนท่านได้วิเคราะห์ให้เห็นสภาพของการเรียนการสอนที่ปรับเปลี่ยนไปจากอดีตดังนี้

1. ที่ผ่านโดยทั่วไป โรงเรียนสอนมากกว่าการเรียนรู้ ครูมีบทบาทในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าผู้เรียน ดังนั้นจึงควรมีการปฏิวัตรบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุดในการเรียนรู้อะไรเพื่อเปลี่ยนสภาพจากห้องสอนเป็นห้องเรียนและโรงเรียนเป็นโรงเรียน

2. ที่ผ่านมา โรงเรียนส่วนใหญ่ยังจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยไม่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แต่กลับยึดตัวครู หลักสูตร เนื้อหาวิชา สื่อ และการวัดผลเป็นหลักด้วยตัวเอง เป็นเหตุให้ผู้เรียนขาดความสามารถในการคิดและการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ครูจึงควรปฏิวัติกระบวนการเรียนรู้ โดยเปลี่ยนบทบาทของตนจากการถ่ายทอดความรู้ มาเป็นการสนับสนุนส่งเสริมช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง

3. ที่ผ่านมา การเรียนส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนแบบแยกส่วน แยกเป็นรายวิชาขาดการเชื่อมโยงความรู้เข้าด้วยกัน และการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนจึงควรมีลักษณะที่บูรณาการมากขึ้น เปลี่ยนจากการเรียนรายวิชาเป็นการเรียนแบบองค์รวมเพราะจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้แบบองค์รวมที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของตนได้

4. ที่ผ่านมา การเรียนสร้างความเครียดและความทุกข์ให้แก่เด็ก ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้ ขาดความใฝ่รู้ ดังนั้นจึงควรมีการปฏิวัติกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ตามความสนใจมากขึ้น มีความสุข สนุกกับการศึกษาเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

5. ที่ผ่านมา ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้รับความรู้จากครู ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้ฝึกฝนการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงขาดความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะขาดการเรียนรู้กระบวนการในการแสวงหาความรู้ ดังนั้นครูจึงควรฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

6. ที่ผ่านมา การเรียนรู้ถูกจำกัดอยู่ในห้องเรียนเท่านั้น การเรียนรู้ที่แท้จริงไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นในห้องเรียนเสมอไป ครูควรเปิดโอกาสและกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนแบบใหม่เป็นการเรียนตลอดเวลา เป็นการเรียนตามความพร้อม ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกเวลา เรียนที่ไหนก็ได้ และสอบที่ไหนเมื่อไรก็ได้

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541 : 10 – 12) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาของไทย ว่าที่ผ่านมาเป็นการจัดหลักสูตรเพื่อการสอนมากกว่าจัดการสอนเกี่ยวกับการเรียน ซึ่งไม่ได้หมายความว่าต้องมียุทธศาสตร์กัน แต่หมายถึงการที่ในแต่ละสถานการณ์ หากมีการเน้นหนักไปในทางใดทางหนึ่ง ก็จำเป็นต้องเพิ่มน้ำหนักให้อีกทางหนึ่งด้วย

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541 : 163 – 173) กล่าวว่าการศึกษาควรมุ่งสร้างสรรค์พัฒนาคน ผ่านทางยกระดับอุดมการณ์ทางการศึกษาของประชาชน 3 ชั้น คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาเพื่ออัตตา คือการศึกษาเล่าเรียนวิชาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือการประกอบอาชีพ ซึ่งหากผู้เรียนได้เรียนรู้จนเกิดความชำนาญจนเกิดความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของวิชาความรู้และนำความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตการทำงานของตนและสังคมส่วนรวม

ขั้นที่ 2 การศึกษาเพื่อชีวา คือ การศึกษามุ่งสร้างลักษณะชีวิตที่ดีงาม และคนที่สมบูรณ์แบบ ตั้งมั่นอยู่ในหลักคุณธรรม จริยธรรม และมีความเข้าใจในความเป็นมนุษย์อย่างถูกต้อง อยู่ร่วมกับผู้อื่นและสร้างสรรค์ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ขั้นที่ 3 การศึกษาเพื่อปวงประชา คือ การศึกษาเพื่อยกระดับจิตใจผู้เรียนให้สูงขึ้น ปลดปล่อยความเห็นแก่ตัว เสียสละ และสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากขึ้น เป็นการศึกษาที่ขัดเกลาให้บุคคลสามารถเป็นผู้นำที่รับใช้ปวงชนได้อย่างแท้จริง

ทิสนา แคมณี (2542 : 2 – 3) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ : โมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) ดังนี้

C มาจากคำว่า Construct ซึ่งหมายถึงการสร้างความรู้ตามแนวคิดของ Constructivism กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง การที่ผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความรู้ด้วยตนเองนี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

I มาจากคำว่า Interaction หมายถึง การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง การที่ผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความรู้ด้วยตนเองนี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

P มาจากคำว่า Physical Participation หมายถึง การให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกายโดยการทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย

P มาจากคำว่า Process Learning หมายถึง การเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้กระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการพัฒนาตนเอง เป็นต้น การเรียนรู้กระบวนการเป็นสิ่งสำคัญ เช่นเดียวกับการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ การเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางด้านสติปัญญาอีกทางหนึ่ง

A มาจากคำว่า Application หมายถึง การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีแต่เพียงการสอนเนื้อหาสาระเพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีแต่

เพียงการสอน เนื้อหาสาระให้ผู้เรียนเข้าใจ โดยขาดกิจกรรมการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ จะทำให้ผู้เรียนขาดการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร การจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้นี้ เท่ากับเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลาย ๆ ด้าน แล้วแต่ลักษณะของสาระ และกิจกรรมที่จัด

บทบาทของครูในการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL)

1. ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ
2. ศึกษาหาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย
3. วางแผนการสอน
4. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี
5. กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้โดยอาจมีการปรับเปลี่ยนให้

เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง

7. ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

บทบาทของนักเรียนในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามแบบโมเดลชิปปา

1. การมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูลข้อเท็จจริงตามความคิดเห็น หรือประสบการณ์ต่าง ๆ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้ในการเรียนรู้
2. ลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำความเข้าใจใช้ความคิดในการกลั่นกรอง แยกแยะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึก หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่หามาได้และสร้างความหมายให้แก่ตนเอง
3. การจัดระบบ ระเบียบความรู้ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เกิดความรู้คงทนและสามารถนำความรู้นั้นไปใช้สะดวกขึ้น
4. นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อช่วยให้เรียนรู้เกิดประโยชน์ต่อชีวิต นอกจากนั้นการประยุกต์ใช้จะช่วยตอกย้ำความเข้าใจ และสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียนในความรู้นั้น และการนำความรู้ไปใช้ยังก่อให้เกิดการเรียนรู้อื่น ๆ เพิ่มเติมได้อีกด้วย

พัชรภรณ์ ยอดสุวรรณ (2547 : 36) ได้สรุปไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนต้องพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ต้องเลือกกิจกรรมให้ผู้เรียนที่ก่อให้เกิดความรู้หรือประสบการณ์ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ผู้สอนควรเลือกวิธีสอนคิด วิธีสอนที่หลากหลายรูปแบบให้แก่ผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ค้นพบด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทั้ง ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

นงลักษณ์ ตระกูลวงศ์ (2549 : 26) กล่าวว่า สารความรู้ และประสบการณ์ที่เลือกสรรนำมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีระบบ ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ หลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชาต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของเนื้อหาหลักสูตร มีความถูกต้อง ทันสมัย มีความสอดคล้องกับบุคลิกภาพ ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

กฤษฎา สิงห์โตแก้ว (2551 : 43) ได้กล่าวว่า การสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน คือ วิธีดำเนินการที่ครูผู้สอนนำมาใช้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติที่มีต่อวิชาชีพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ฝึกการคิดวิเคราะห์ ฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะ ความชำนาญ ฝึกการแก้ปัญหา ในอนาคต ทฤษฎีการสร้างปัญญา การประเมินตามสภาพจริง การเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หลักการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมโดยยึดผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง รูปแบบของการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีของทฤษฎีเชิงระบบ โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการประกอบวิชาชีพต่อไป

วิธีสอนอาชีวศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 114 – 120) การสอนช่วยให้การเรียนรู้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการไม่มีการสอน คือ การสอนจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนด้วยวิธีใดก็ตามควรจะได้มีการพัฒนาการสอนดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนให้เหมาะสม เป็นไปได้และเข้าใจ
2. การปรับปรุงการเรียน แบบเรียน และอุปกรณ์ที่ออกแบบเพื่อบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการสอนที่กำหนดไว้
3. การประเมินว่าวัตถุประสงค์ของการสอนที่ได้กำหนดไว้ได้รับผลเพียงใดและจะปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นได้อย่างไร

การจำแนกวิธีการสอน ได้จำแนกตามวิธีสอนที่นิยมใช้ทางด้านอาชีวศึกษาเป็น 5 วิธี คือ

1. การสอนแบบแบบบรรยาย หมายถึง การสอนที่ผู้สอนมีบทบาทมากที่สุด โดยผู้สอนเป็นผู้เล่า พูดอธิบายเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนฟัง ผู้เรียนจะฟัง จดบันทึกสิ่งที่ได้จากการบรรยายการสอนในด้านอาชีวศึกษาที่ปฏิบัติกันอยู่ในโรงเรียนและวิทยาลัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะการสอนทางด้านเนื้อหาทางทฤษฎีทางวิชาชีพ ส่วนใหญ่ยังใช้วิธีสอนแบบบรรยาย การสอนแบบนี้ยังเป็นวิธีสอนหลักในปัจจุบัน ซึ่งจากงานวิจัยพบว่าการสอนแบบบรรยายเป็นการสอนหลักประมาณร้อยละ 95 ของการสอนทฤษฎี

1.1 ข้อดีของการสอนแบบบรรยายการสอนแบบบรรยายสามารถสอนนักเรียนได้มาก ๆ โดยใช้เวลาน้อย อุปกรณ์น้อยชิ้น แต่ได้เนื้อหาดีมาก สามารถปรับเนื้อหาได้ตรงกับ ความสนใจความสามารถของนักเรียน

1.2 ข้อเสียของการสอนแบบบรรยาย ถ้าครูเตรียมตัวไม่ดี ผู้เรียนก็จะไม่ได้เนื้อหาที่ดี บางครั้งถ้าครูสอนเร็ว ผู้เรียนจะจดไม่ทัน บางทีก็มุ่งสนใจแต่จะจดไม่ได้คิดตามไปด้วย ผู้เรียนมีความใกล้ชิดกับผู้สอนน้อย และถ้าผู้เรียนไม่กล้าซักถามหรือผู้สอนไม่เปิดโอกาสให้ซักถามแล้ว ก็จะทำให้การสอนไม่เป็นที่น่าสนใจ ไม่เข้าใจบทเรียนนั้นได้

1.3 เทคนิคของการสอนแบบบรรยาย ผู้สอนแบบบรรยายต้องเตรียมเนื้อหาที่จะสอนอย่างดี และในระหว่างดำเนินการสอนมีเทคนิค ดังนี้

- 1.3.1 ควรเตรียมเนื้อหาที่จะบรรยายมาแล้วอย่างดี
- 1.3.2 ควรใช้น้ำเสียงและท่าทางที่เร้าใจ
- 1.3.3 ควรตั้งคำถามระหว่างการบรรยาย
- 1.3.4 ควรมีการเขียนกระดานดำ แผ่นใสระหว่างการบรรยาย
- 1.3.5 ควรใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนช่วยการสอน
- 1.3.6 ควรเปิดโอกาสได้ซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ
- 1.3.7 ควรจะได้สรุปบทบรรยาย

2. การสอนทักษะปฏิบัติ เป็นการเน้นการสอนที่ให้มีการฝึกฝนและปฏิบัติจริง อาจเป็นการปฏิบัติห้องปฏิบัติการ โรงทดลองหรือโรงฝึกงานก็ได้ การสอนทางด้านอาชีพเป็นการสอนที่เริ่มจากการเรียนรู้ของจริง แต่เมื่อการเรียนรู้วิชาชีพในโรงเรียน จึงหันมาใช้โรงทดลองและห้องปฏิบัติการแทน

2.1 การสอนทักษะปฏิบัติมีความสำคัญต่อการสอนวิชาชีพ เพราะเป็นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ทำให้การเรียนรู้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2 องค์ประกอบของการสอนทักษะปฏิบัติ ได้แก่ สถานที่ฝึกปฏิบัติ โรงทดลอง อุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุและเอกสารประกอบการฝึกปฏิบัติ เป็นต้น

2.3 เทคนิคของการสอนควรเน้นหนักในเรื่องสมรรถภาพการปฏิบัติงานของผู้เรียน (Performance Orientation) มากกว่าทางด้านเนื้อหาวิชาที่เรียน (Subject Matter Orientation) ยุทธวิธีดังกล่าวจะใช้งาน (Job) เป็นพื้นฐานของการตัดสินใจว่าจะสอนอะไรตามลำดับก่อนหลัง จะสอนลักษณะไหน

2.4 ขั้นตอนของการสอนทักษะปฏิบัติทางวิชาชีพ เมเกอร์และบิช จูเนียร์ (Meger; & Beach. 1976 : 119) ได้กำหนดไว้ 3 หลักการ คือ

หลักการที่ 1 เข้าใจงานที่สอน หมายถึง ความเข้าใจในระบบการเรียนการสอนและกระบวนการพัฒนารายวิชาที่สอน โดยมี 3 ขั้นตอนคือ

1.1 ขั้นเตรียม (Preparation Phase) เป็นการเตรียมข้อมูลและการปฏิบัติที่จำเป็นต่อการทำงานตามรายวิชาที่สอน ขั้นเตรียมช่วยให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของรายวิชาดีขึ้น เป็นการเตรียมการสอนที่งาน (Job) แทนที่จะเป็นเนื้อหาวิชา (Course Content) มีขั้นตอนย่อยดังนี้

- ก. ลักษณะงานที่สอน
- ข. วิเคราะห์งานที่สอน
- ค. กำหนดวัตถุประสงค์รายวิชา
- ง. การทดสอบตามเกณฑ์ให้ได้ผู้เรียนที่พึงประสงค์ เพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

1.2 ขั้นพัฒนา (Development Phase) เป็นการพัฒนาให้เกิดการสอนตามวัตถุประสงค์ มีขั้นตอนย่อย ดังนี้

- ก. การร่างหน่วยการสอน
- ข. การจัดลำดับหน่วยการสอน
- ค. การเลือกเนื้อหาวิชาที่สอน
- ง. การเลือกกระบวนการ
- จ. จัดลำดับและจัดทำแผนการสอนที่สมบูรณ์
- ฉ. ทำการสอน

1.3 ขั้นปรับปรุง (Improvement Phase) เป็นความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงให้การสอนทันสมัยและเหมาะสมอยู่เสมอ กระบวนการปรับปรุงการสอนที่ง่ายที่สุดคือการตรวจสอบว่าการสอนทำให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่เกิดขึ้นนั้นทำให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพในงานเพียงใด ขั้นตอนของการปรับปรุงการสอนมีดังนี้

- ก. การเปรียบเทียบผลผลิตกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา
- ข. การเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ของรายวิชากับงานที่เรียน
- ค. การปรับปรุงแก้ไขและการทำการสอน

หลักการที่ 2 สามารถสอน หมายถึง ความเข้าใจในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้สอนวิชาชีพ ความสามารถในการควบคุมชั้นเรียน การเป็นผู้มีความสามารถในการประสานงาน ตลอดจนความสามารถในการใช้เทคนิควิธีสอน รวมทั้งการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนทางอาชีวศึกษาที่เหมาะสมและได้ผล

หลักการที่ 3 สอนให้เกิดสมรรถภาพ เป็นการเน้นให้เกิดความรู้ความสามารถของผู้เรียนให้ปฏิบัติงานได้จริงเป็นที่น่าสนใจ การสอนให้เกิดสมรรถภาพจะมีขึ้นก็ต่อเมื่อเป็นการจัดการศึกษาและเน้นสมรรถภาพ (Competency – Based Education) โดยผู้สอนที่ผ่านการฝึกหัดครูที่เน้นเรื่องของสมรรถภาพ (Competency – Based Teacher Education)

3. การสอนอภิปรายเป็นการเน้นบทบาทอยู่ที่ผู้เรียน ให้มีโอกาสดำเนินการความคิด การสอนแบบอภิปรายนิยมสอนเป็นกลุ่มย่อย เพื่อจะได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดจาและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นได้ทั่วถึง การแสดงความคิดเห็นนี้ไม่ใช่การตอบคำถาม จึงไม่จำเป็นต้องผิดหรือถูก จึงมักจะเป็นข้อสรุปที่เป็นการวางแนวทางการทำต่อไป เป็นการแสดงถึงกระบวนการความคิด การให้เหตุผล ประโยชน์ของการสอนแบบอภิปรายจึงมีเนื้อหาและกระบวนการควบคู่กันไป

3.1 ข้อดีของการสอนแบบอภิปราย เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างเต็มที่ที่มีการแสดงความคิดเห็นและเหตุผลเพื่อหาข้อสรุป เป็นการฝึกผู้เรียนในด้านการแสดงออก การฝึกการพูดและการแสดงเหตุผล

3.2 ข้อเสียของการสอนแบบอภิปราย ถ้าจัดเป็นกลุ่มใหญ่เกินไปจะมีโอกาสในการอภิปรายได้ไม่ทั่วถึง ต้องใช้เวลามาก และถ้าการให้เนื้อหาที่เป็นความรู้ เป็นความจริงมาก ก็สมารถที่จะได้ข้อสรุปโดยไม่ต้องอภิปราย

3.3 เทคนิคของการสอนแบบอภิปรายมีดังนี้

3.3.1 ควรให้ผู้เรียนแสดงบทบาทของตนเองอย่างเต็มที่

3.3.2 สร้างบรรยากาศการอภิปรายให้น่าสนใจ

3.3.3 ผู้สอนต้องเป็นผู้ฟังและช่วยเพิ่มเติมหาข้อสรุปได้

3.3.4 มีความสนใจในการดำเนินอภิปรายไปสู่ข้อสรุป

4. การสอนแบบสัมมนา เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาวิชา เกิดแนวความคิดและพัฒนาทักษะพร้อมกันไปด้วย

4.1 จุดมุ่งหมายของการสอนแบบสัมมนาก็คือ การให้ผู้เรียนมีการแสดงออกทางความคิดเห็นอย่างอิสระ และมีสิทธิเท่าเทียมกันทั้งครูและนักเรียน ในขอบเขตของเนื้อหาวิชาที่ได้เตรียมไว้ล่วงหน้า

4.2 ผู้สอนแบบสัมมนา ควรจะเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในการจัดสัมมนาได้เป็นอย่างดี และสามารถที่จะดำเนินการสัมมนานั้นให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

5. การสอนแบบให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นการสอนรายบุคคลโดยการเน้นกิจกรรมและดำเนินงานที่ผู้สอนได้เตรียมไว้ สำหรับผู้เรียนเป็นอิสระทางการเรียนของผู้เรียน เพราะผู้เรียนอาจเป็นผู้กำหนดการศึกษาด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาได้

5.1 จุดมุ่งหมายของการสอนแบบให้ค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้เรียนแต่ละคนนั้นสามารถเรียนด้วยตนเอง ตามขีดความสามารถและความสนใจของแต่ละคน

5.2 บทบาทของผู้สอนเป็นผู้วางแผน กำหนดแนวทางให้ผู้เรียน เตรียมความพร้อมให้ผู้เรียน ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนได้ รวมทั้งสามารถประเมินผลการเรียนของผู้เรียนด้วย

หลักการเลือกวิธีสอน

ผู้สอนต้องรู้จักเลือกวิธีสอนให้เหมาะสม วิธีสอนอาจใช้วิธีผสมผสานกันได้การเลือกวิธีสอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. วิธีสอนเหมาะกับเนื้อหาที่สอนหรือไม่ เช่นเนื้อหาที่เป็นหลักการ ทฤษฎีก็สามารถใช้วิธีการบรรยาย แต่ถ้าเป็นงานและต้องการฝึกควรใช้การฝึกทักษะปฏิบัติหรือใช้ทั้งบรรยายและการฝึกทักษะปฏิบัติควบคู่กันไป
2. วิธีสอนควรเหมาะสมกับความถนัดของผู้สอน เป็นความถนัดของผู้สอนที่จะสอนด้วยวิธีการสอนแบบนั้น
3. วิธีสอนเหมาะกับชั่วโมงสอนในหลักสูตร ข้อจำกัดของเวลาเป็นตัวกำหนดวิธีสอน
4. วิธีสอนเหมาะกับจำนวนผู้เรียนและขนาดของห้องเรียน การสอนแบบบรรยายสามารถสอนผู้เรียนได้มากกว่าการอภิปราย
5. วิธีสอนเหมาะกับผู้เรียน เช่น ความรู้เดิมของผู้เรียน ความสนใจของผู้เรียนเป็นข้อพิจารณาในการเลือกวิธีสอน

วิธีการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการสอน ขั้นตอนดำเนินการสอน และขั้นประเมินผล

1. ขั้นตอนเตรียมการสอน การเตรียมการสอนเป็นการวางแผนการสอนก่อนการเข้าสอน สิ่งที่ต้องพิจารณามีดังนี้

- 1.1 การเตรียมการสอนต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายในรายวิชา เพื่อครูผู้สอนจะได้ทราบว่าจะสอนอะไร รวมทั้งการเป็นแนวทางในการเลือกและกำหนดเนื้อหาวิชา และการจัดกิจกรรมเนื้อหาให้เนื่องกัน

- 1.2 ควรพิจารณาพื้นฐานของผู้เรียน ว่ามีพื้นฐานความรู้เดิมเป็นอย่างไร อาจใช้วิธีการสอบถามหรือทดสอบก่อนสอน เพื่อจะได้เตรียมเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน

- 1.3 การกำหนดเนื้อหา เป็นการเตรียมเนื้อหาและกิจกรรมการสอนซึ่งการปฏิบัติจะใช้เวลาในการฝึกอย่างไร ใช้ระยะเวลาสั้นหรือยาวจะต่อเนื่องกันอย่างไร

- 1.4 การกำหนดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการสอนซึ่งการปฏิบัติจะใช้เวลาในการฝึกอย่างไร ใช้ระยะเวลาสั้นหรือยาวต่อเนื่องกันอย่างไร

- 1.5 การกำหนดวัสดุฝึกและอุปกรณ์การสอน โดยการเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหา

วิชาและการฝึกทักษะวิชานั้น

2. ขั้นตอนดำเนินการ เป็นการดำเนินการในระหว่างสอน เป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน

ข้อ
ควรพิจารณามีดังนี้

2.1 ชั่วโมงแรกเป็นชั่วโมงสำคัญ เพราะถ้าเริ่มต้นดีก็จะเป็นโอกาสในชั่วโมงถัดไป ชั่วโมงแรกเป็นการแนะนำตนเอง ทำความรู้จักกับผู้เรียนแนะนำรายวิชา แง่ละเอียดของรายวิชา พร้อมทั้งการอธิบายถึงวิชาเรียน วิธีการการจัดกิจกรรม การวัดผลโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนในการให้ข้อคิดและเสนอแนะ

2.2 ชั่วโมงต่อ ๆ ไป การเริ่มสอนในแต่ละชั่วโมงควรทบทวนการสอนที่ผ่านมาเพื่อจะได้เป็นการฟื้นความจำและความต่อเนื่องของบทเรียนอย่างเหมาะสมเปิดโอกาสให้ซักถามระหว่างชั่วโมง รวมทั้งการสรุปบทเรียน และการทดสอบความเข้าใจในสิ่งที่เรียน

3. ขั้นตอนประเมินผล เป็นขั้นสุดท้ายของการสอนว่าได้ผลตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ ครูจะประเมินผลการเรียนการสอนที่เสร็จสิ้นลงไปแล้วว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยกำหนดว่าผ่านเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

สรุป ครูกับการสอนเป็นองค์ประกอบที่ต้องพิจารณาไปด้วยกันโดยคำนึงถึงคุณลักษณะของตัวครูและหลักการสอน รวมทั้งผู้เรียนด้วย การสอนของครูจะประสบความสำเร็จหรือไม่อยู่ที่วิธีสอนของครู

2. หลักสูตร

หลักสูตรที่ดีควรเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และเจตคติที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และต่อสังคมได้ ดังนั้นการสร้างหลักสูตรหรือการพัฒนาหลักสูตรจำเป็นจะต้องอาศัยข้อมูลหลายด้าน

ขำรง บัวศรี (2542 : 7) ได้กำหนดนิยามของหลักสูตรไว้ดังนี้

หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหา กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 91) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ด้านการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทั้งภายในและภายนอกสังคมบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ทาบา (Taba. 1962 : 92) กล่าวว่า หลักสูตรที่สมบูรณ์ต้องมีส่วนประกอบอย่างน้อยที่สุด 3 ส่วน คือ

1. จะให้เรียนอะไร
2. เรียนหรือสอนอย่างไร
3. สิ่งที่ต้องการจะให้เรียนนั้นจะจัดลำดับอย่างไร

กล่าวคือ หลักสูตรโดยทั่วไปประกอบด้วย ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์เฉพาะบอกถึงการเลือกและการจัดเนื้อหา แสดงวิธีการเรียนการสอนและวิธีประเมินผลสิ่งที่เกิดขึ้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 94 – 95) การแบ่งประเภทของหลักสูตรหรือรูปแบบของหลักสูตรนี้ แบ่งตามแนวความคิดปรัชญา และทฤษฎีการศึกษาของการจัดประเภทของหลักสูตรออกได้เป็น 9 รูปแบบ ดังนี้

1. หลักสูตรรายวิชา (Subject Curriculum) เป็นรูปแบบหลักสูตรดั้งเดิม โดยเน้นเนื้อหาสาระของแต่ละวิชาที่แยกจากกัน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแบบนี้ก็เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจเนื้อหาสาระ ซึ่งลักษณะหลักสูตรรายวิชาจะมีลักษณะดังนี้

1.1 เนื้อหาสาระแต่ละวิชาจะแยกจากกัน เช่น วิชาเลขคณิต ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา และสอนแยกเป็นรายวิชา

1.2 แต่ละวิชาจะมีลำดับของเนื้อหาสาระ มีขอบเขตของความรู้ที่เรียงลำดับความยากง่ายและไม่เกี่ยวข้องถึงวิชาอื่น ๆ วิชาแต่ละวิชา ไม่ได้โยงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการปฏิบัติในสถานภาพจริง

1.3 การเลือกเนื้อหาสาระและการจัดหาสาระ โดยยึดคุณค่าที่มีอยู่ในตัวของเรื่องที่สอนนั้นโดยมีแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนสามารถนำไปใช้เมื่อต้องการ

2. หลักสูตรสหสัมพันธ์ (Correlated Curriculum) หลักสูตรที่นำเอาเนื้อหาของวิชาที่มีความสัมพันธ์กันมารวมเข้าด้วยกัน แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของ 2 วิชา โดยไม่ทำลายขอบเขตวิชาเดิม คือ ไม่ได้มีการผสมผสานเนื้อหาเข้าด้วยกัน เช่น การจัดเนื้อหาเน้นให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างระบบอิเล็กทรอนิกส์และโทรทัศน์ความสัมพันธ์ระหว่างการเลี้ยงหมูกับการเลี้ยงปลา โดยแสดงให้เห็น แต่ละวิชาจะเสริมกันได้อย่างไร

3. หลักสูตรผสมผสาน (Fused Curriculum) เป็นการจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นรายวิชา โดยสร้างวิชาจากเนื้อหาวิชาที่เคยแยกกันให้เป็นวิชาเดียวกัน แต่ยังคงรักษาเนื้อหาพื้นฐานของแต่ละวิชาไว้ หลักสูตรแบบนี้แตกต่างจากหลักสูตรสหสัมพันธ์ที่มีบูรณาการระหว่างวิชามากกว่า คือ การสอนหลายวิชาเหมือนวิชาเดียวกัน

4. หลักสูตรหมวดวิชา (Board Field Curriculum) เป็นรูปแบบหลักสูตรที่มีลักษณะหลายหลักสูตร ได้แก่หลักสูตรสหสัมพันธ์ และหลักสูตรแบบผสมผสาน โดยการนำเนื้อหาวิชาหลาย ๆ วิชา มาจัดเป็นวิชาทั่วไปที่กว้างขวางขึ้น โดยเน้นถึงการรักษาคุณค่าของความรู้ที่มีเหตุผล มีระบบ เช่น วิชามนุษย์กับเทคโนโลยี มนุษย์สัมพันธ์ เป็นต้น

5. หลักสูตรที่เน้นทักษะกระบวนการ (Core Curriculum) เป็นหลักสูตรที่มีวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นแกนของวิชาอื่น ๆ โดยเน้นเนื้อหาด้านสังคมและหน้าที่พลเมือง เพื่อการแก้ปัญหา เช่น ประชากรและมลภาวะ การดำรงชีวิตในเมืองและชนบท

6. หลักสูตรที่เน้นทักษะกระบวนการ (Process Skills Curriculum) เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้เกิดทักษะกระบวนการ เช่น ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กระบวนการในการแก้ปัญหา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีความสามารถในด้านทักษะกระบวนการ

7. หลักสูตรที่เน้นสมรรถฐาน (Competency or Performance Based Curriculum) เป็นหลักสูตรที่มีความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างจุดมุ่งหมาย กิจกรรม การเรียนการสอน และความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน ในการจัดหลักสูตรแบบนี้จะต้องกำหนดความสามารถในการปฏิบัติที่ต้องการไว้เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือจุดประสงค์ด้านความสามารถ จากนั้นก็วางแผนกิจกรรมการเรียน การสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุแต่ละจุดประสงค์ และมีการตรวจสอบการปฏิบัติของผู้เรียนก่อนที่จะผ่านไปเรียนตามจุดประสงค์ เช่น การฝึกสอบแบบจุลภาค การสอนพิมพ์ดีด

8. หลักสูตรที่เน้นกิจกรรมและปัญหาสังคม (Social Activities and Problem Curriculum) หลักสูตรแบบนี้จะแตกต่างกันไปตามแนวคิดของแต่ละกลุ่ม เช่นผู้ที่มีแนวคิดว่าการศึกษาคือการดำรงชีวิตในสังคมจริง ในการสร้างหลักสูตรจึงยึดรากฐานของหน้าที่ทางสังคมหากมีแนวความคิดว่าหลักสูตรควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาหรือเรื่องต่าง ๆ ของชีวิตในสังคม ชุมชน จะมุ่งแก้ปัญหาชุมชน เช่น การป้องกันมลภาวะ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

9. หลักสูตรที่เน้นความต้องการและความสนใจของแต่ละกลุ่ม (Individual Needs and Interest Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เน้นความสนใจและความต้องการของผู้เรียน เช่น การเน้นที่ผู้เรียน เน้นที่ประสบการณ์ โดยหลักสูตรที่สร้างขึ้นตามความรู้และความสนใจของผู้เรียนที่มีความยืดหยุ่นสูง และผู้เรียนสามารถเรียนได้เป็นรายบุคคลเช่น หลักสูตรของโรงเรียนซัมเมอร์ฮิลล์ที่ประเทศอังกฤษ

ลักษณะของหลักสูตรที่ดี

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 97) กล่าวถึง ลักษณะที่ดีของหลักสูตร ควรมีลักษณะดังนี้

1. ตรงตามความมุ่งหมายของการศึกษาวิชาชีพนั้น ๆ
  2. ตรงตามลักษณะความถนัด ความสนใจของผู้เรียน
  3. ตรงตามความต้องการทางวิชาเรียน ในทุกสาขาวิชาทั้งในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และธุรกิจ
  4. ตรงตามลักษณะของรายวิชานั้น
  5. มีเนื้อหาของเรื่องที่สมบูรณ์เพียงพอที่จะสอนและทำให้ผู้เรียนเจริญงอกงามในทางความคิดทักษะ และความพึงพอใจ
  6. มีแนวทางสอนและวิธีสอนที่เหมาะสม
  7. มีความยืดหยุ่น คล่องตัว เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกได้
  8. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน
  9. ให้ความรู้ที่ต่อเนื่อง และให้วิธีการศึกษาความรู้ได้ด้วยตนเองและพัฒนาตนเองได้
- นิรมล ศตวุฒิ (2548 : 3) สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ 2 แนวทาง คือ

1. หลักสูตร หมายถึง รายวิชาที่ออกแบบไว้สำหรับผู้สอนผู้เรียนซึ่งเนื้อหาทั้งเนื้อหาที่เป็นความรู้ เป็นกระบวนการ และเป็นทักษะ โดยเน้นให้ผู้เรียนทำความเข้าใจเนื้อหาและมีการวัดผลหลังการสอน ส่วนวิธีสอนอาจจะไม่เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ดังนั้นความหมายของหลักสูตรในแง่นี้เป็นความหมายอย่างแคบ เพราะคุณค่าของประสบการณ์ จะไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร และหลักสูตรในความหมายนี้มีลักษณะคงที่ (static) ไม่เคลื่อนไหว

2. หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่สถานศึกษารับผิดชอบจัดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ไม่ว่าประสบการณ์นั้นจะเป็นส่วนหนึ่งของแผนที่เขียนไว้หรือไม่ก็ตาม ในแง่หลักสูตรประกอบด้วยทั้งเนื้อหาความรู้และประสบการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น ในสถานศึกษา แม้ว่าประสบการณ์นั้นจะไม่ได้วางแผนไว้ก่อนในเอกสารหลักสูตร ซึ่งเรียกว่าเป็นหลักสูตรซ่อนเร้นหรือหลักสูตรแอบแฝง (hidden curriculum) เช่น สอนให้นักเรียนรู้จักเข้าแถวตามลำดับการมาก่อนหลังเวลาซื้อของ การสอนให้พูดคำสุภาพกับเพื่อน เป็นต้น

ลองสตรีทและเชน (Longstreet and Shane. 1993 : 54 – 56) หลักสูตร หมายถึง ผลของปฏิกริยาตอบสนองซึ่งกันและกันระหว่างแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่จัดทำไว้อย่างมีวัตถุประสงค์กับภูมิหลัง บุคลิกภาพ และศักยภาพของผู้เรียนในสภาพแวดล้อมที่ครูคิดจัดขึ้น เพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนและเพื่อการนำแผนไปใช้ให้เกิดผลดีขึ้น

ในความหมายของหลักสูตรความหมายนี้ ลักษณะธรรมชาติของหลักสูตรที่เหมาะสมจะมีคุณสมบัติ 6 ประการดังนี้

1. หลักสูตรประกอบด้วยเอกสารที่เขียนขึ้นเพื่อแนะเกี่ยวกับเนื้อหาการเรียนและประสบการณ์อื่น ๆ ที่ผู้เรียนต้องรู้ โดยสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ เอกสารนี้อาจประกอบด้วยจุดประสงค์ สื่อการเรียนการสอน และวิธีการสอน ที่เสนอแนะไว้

2. หลักสูตรควรแสดงถึงความเห็นร่วมกันของสังคมเกี่ยวกับลำดับของสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเรียน การพัฒนาหลักสูตรควรมีการวางแผนและปรึกษาหารือร่วมกันกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงครูและผู้เรียนด้วย

3. หลักสูตรควรมีความหลากหลายสำหรับผู้เรียน ควรผสมผสานอย่างสมดุลระหว่างความต้องการของสังคมกับ ความต้องการของผู้เรียนและพัฒนาการเฉพาะบุคคลของผู้เรียน

4. หลักสูตรที่เป็นแผนหรือเอกสารที่เขียนขึ้นจะเป็นเพียงคู่มือของหลักสูตร (curriculum guide) ในขณะที่หลักสูตรที่เป็นสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้หลังจากที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างแผนของหลักสูตรกับภูมิหลังของผู้เรียนจะเป็นประสบการณ์ซึ่งแสดงในรูปของแนวคิดของเนื้อหาที่เป็นพลวัต

5. ความสำเร็จของหลักสูตรขึ้นอยู่กับการสอนของครูเป็นส่วนใหญ่ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับการสอนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีผลต่อกันและมีผลซึ่งกันและกัน

6. การประเมินผลการพัฒนาด้านวิชาการ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม มีความจำเป็น แต่ไม่ควรใช้แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized test) ในการประเมิน เพราะแบบทดสอบ

มาตรฐานจะแยกผู้พัฒนาหลักสูตรกับครูผู้สอนออกจากกระบวนการประเมินผล การประเมินผล การเรียนรู้และการประเมินเพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการสอน ควรสอดคล้องกับปฏิบัติการปฏิบัติจริง ไม่ควรประเมินสรุปพฤติกรรมในแง่ของปริมาณซึ่งจะวัดเฉพาะเนื้อหาที่ตายตัว

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 104) สรุปไว้ว่า หลักสูตรเป็นแบบแปลนของการจัดการเรียนการสอน ความหมายของหลักสูตรขึ้นอยู่กับผู้ใช้หลักสูตร ความหมายจึงมีตั้งแต่กว้างไปจนแคบ หลักสูตรเป็นสิ่งที่กำกับและทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนไม่ใช่สิ่งเดียวกัน แต่มักจะจัดและพัฒนาไปด้วยกัน หลักสูตรที่สมบูรณ์จะประกอบด้วยความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์เฉพาะการเลือกการจัดเนื้อหา แสดงวิธีการเรียนการสอนและวิธีการประเมินผลการเรียนการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 108) ได้ให้ความหมายของการสอน ไว้ 2 คำ ได้แก่

1. การสอน (Teaching) มีความหมายถึงการถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่นักเรียน
2. การเรียนการสอน (Instruction) มีความหมายกว้างกว่าการสอน หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วย เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ เป็นต้น

สรุป การเรียนการสอนจึงเป็นคำที่ครอบคลุมกิจกรรมในการเรียนรู้ และมักจะใช้ควบคู่กันไป เมื่อครูต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3.การใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน

สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัตถุ สิ่งของ ภาพ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนหมายถึงตัวบุคคล วิธีการ สถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนบังเกิดผลดี สื่อการสอนมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันไป เช่น อุปกรณ์การสอน อุปกรณ์การศึกษา เทคโนโลยีการสอน เทคโนโลยีการศึกษา โสตทัศนศึกษา โสตทัศนูปกรณ์ แต่ในปัจจุบันนิยมใช้คำว่า สื่อการสอนมากกว่า เพราะมีความหมายกว้างขวาง มิใช่หมายถึง เพียงสิ่งของที่ใช้ประกอบการสอน แต่หมายถึงทุกอย่างไม่ว่าเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตาม หากนำมาประกอบการเรียนการสอนแล้ว เกิดความเข้าใจง่าย รวดเร็ว ชัดเจนขึ้น เรียกว่า สื่อการสอนทั้งสิ้น (กิตติมา ปรีดีดิลก. 2532 : 68)

ธารง บัวศรี (2531 : 207 – 210) ได้สรุป หลักเกณฑ์ในการเลือกใช้สื่อการสอนไว้ดังนี้

1. ต้องตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน โดยพิจารณาเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับรายวิชาที่สอนบางครั้งอาจใช้สื่อที่เป็นของจริงมาเปรียบเทียบดู บางกรณีอาจไม่จำเป็นต้องใช้ของจริงก็ได้
2. ต้องเหมาะสมกับวัย และพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน เช่น ถ้าเรียนในวัยเด็ก ในชั้นประถมศึกษา ควรใช้สื่อที่เป็นของจริง มองเห็นได้ชัดเจนเข้าใจง่าย ไม่ต้องตีความ และไม่ต้องใช้หลักทฤษฎีมาประยุกต์เพื่อให้เกิดความเข้าใจ

3. ต้องเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนที่เป็นหญิง ชาย เด็ก ผู้ใหญ่มากน้อย ชอบอิสระ ชอบแก้ตัว และอื่น ๆ ย่อมมีความพึงพอใจในสื่อการสอนที่ต่างกัน ดังนั้นผู้สอนควรศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน และเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน

4. ต้องเหมาะสมทั้งในด้านค่าใช้จ่ายและการปฏิบัติและช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย

5. ต้องหาได้ง่าย หรืออยู่ในท้องถิ่นนั้น

หลักในการใช้สื่อการสอน

พรทิพย์พา ท้อสุวรรณ (2546 : 30 – 31) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนจะบรรลุผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ไม่ได้เกิดจากการเลือกสื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสมตามเกณฑ์เท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับวิธีการที่นำมาใช้ด้วยสื่อ สามารถใช้ได้หลายโอกาสหลายสถานการณ์ ด้วยจุดประสงค์ต่าง ๆ กัน เช่น เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเสนอเนื้อหา เพื่อขยายความรู้ให้กว้างขวางขึ้น และเพื่อนำความรู้ไปใช้ในกรณีดังกล่าวประสิทธิผลของสื่อย่อมแตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้ การใช้สื่อจึงต้องอาศัยทักษะและความสามารถของผู้สอนที่จะพิจารณาว่า ควรใช้สื่อใด และในโอกาสอย่างไร หลักในการใช้สื่อที่พึงยึดมีดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบและศึกษาอย่างละเอียดว่าสื่อ นั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง มีคุณสมบัติอย่างไรมีวิธีใช้อย่างไร

2. เตรียมสื่อที่จะใช้ให้พร้อม รวมทั้งสถานที่และอุปกรณ์ประกอบการใช้

3. อธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจก่อนว่า เหตุใดจึงต้องใช้สื่อดังกล่าว

4. การใช้สื่อต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเวลา

5. หลังจการใช้สื่อจะต้องมีการทบทวนและสำรวจดูว่า ผู้เรียนได้รับข้อมูลความรู้ และเกิดความคิดใหม่ ๆ ตามที่คาดหวังไว้หรือไม่

คุณสมบัติของสื่อการสอน

คุณสมบัติของสื่อการเรียนการสอนควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ต้องได้ประโยชน์คุ้มค่ากับที่ได้ลงทุนจัดหา

2. คำนึงถึงการประหยัด คือทำจากวัสดุราคาถูก และหาได้ง่ายตามท้องถิ่น

3. ต้องมีความประณีต เรียบร้อย สวยงาม น่าสนใจ ดูแล้วเข้าใจง่าย

4. ต้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับหลายบทเรียน และตรงตามจุดมุ่งหมายของบทเรียนนั้น ๆ

5. ต้องให้ตรงกับเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอน

6. ต้องมีขนาดและจำนวนพอเหมาะกับจำนวนของผู้เรียน

7. ต้องเหมาะสมกับวัย ความต้องการ และระดับชั้นของผู้เรียน

8. ต้องคงทนถาวร ใช้ได้หลาย ๆ ครั้ง เก็บไว้ใช้ได้นาน คุ้มค่ากับเงิน เวลาและแรงงาน

9. ครูและผู้เรียนควรวางแผนร่วมกันและช่วยกันทำ

สาลี ทองธิว (2545 : 25 – 30) กล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เทคโนโลยีทางสื่อสารและคอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสารได้ถูกนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนมากขึ้น เทคโนโลยีเหล่านี้ทำให้โฉมหน้าของการศึกษาเปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ของครูและนักเรียนตลอดจนบุคลากรอื่น ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษาด้วย นับเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกประการหนึ่งในวงการศึกษา ปัจจัยที่ทำให้การเผยแพร่ต้องใช้เวลาแตกต่างกันนี้ พอจะสรุปได้ ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจ และการศึกษาของสมาชิกในสังคมถ้าความแตกต่างมีมาก การเผยแพร่นวัตกรรมจะทำให้ช้า
2. ระดับการศึกษาของครูผู้สอน กล่าวคือ ครูที่มีระดับการศึกษาสูงจากสถาบันการฝึกหัดครู ที่ได้มาตรฐานมักจะมีแนวโน้มที่จะยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษาได้ดีและเร็วกว่าครูทั่ว ๆ ไป ดังนั้น ถ้าต้องการจะเผยแพร่นวัตกรรมทางการศึกษาในระบบโรงเรียนที่มีครูเป็นผู้มีระดับการศึกษาสูง ก็พอจะคาดได้ว่าระยะเวลาของการเผยแพร่นั้นจะเร็วกว่าปกติ
3. ฐานะทางการเศรษฐกิจของโรงเรียนปัจจัยนี้นอกจากจะสามารถระบุระยะเวลาของการเผยแพร่แล้วยังสามารถชี้ให้เห็นถึงระดับของการเปลี่ยนแปลงได้ด้วย กล่าวคือ ถ้าโรงเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่กำลังทุนทรัพย์ที่สนับสนุนการศึกษามากยิ่งขึ้นแล้วมักจะยอมรับนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนได้เร็วกว่าโรงเรียนอื่น ๆ และจำนวนนวัตกรรมที่รับเข้ามาก็จะมีจำนวนมากกว่าโรงเรียนอื่น ๆ มาก
4. คุณสมบัติและลักษณะของนวัตกรรม มีส่วนในการทำให้นวัตกรรมนั้นเป็นที่ยอมรับได้เร็วขึ้นหรือช้าลงด้วยแต่อย่างไรก็ตามถ้านวัตกรรมนั้น ๆ สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้จริง ปัจจัยในข้อนี้ก็ดูจะลดความสำคัญลง

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักบริการงานการศึกษานอกโรงเรียน (2546 : 26) กล่าวถึงหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ดังนี้

1. ขาดแคลนงบประมาณในการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการพัฒนาบุคลากร
2. สื่อการศึกษาและวัสดุ อุปกรณ์ไม่พอเพียง
3. ขาดแคลนบุคลากรที่จบการศึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะ
4. สื่อการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ล้าสมัย
5. สถานที่ ห้องปฏิบัติงาน ไม่เหมาะสม ไม่เพียงพอ
6. บุคลากรขาดโอกาสในการพัฒนาตนเอง
7. ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและขาดการสนับสนุน
8. บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและขาดการสนับสนุนหน้าที่อีกหลายหน้าที่ ไม่สามารถปฏิบัติงานทางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาได้อย่างทั่วถึง
9. ขาดแคลนบุคลากรที่ปฏิบัติงานทางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะ

10. ครู อาจารย์ไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
11. ขาดแหล่งความรู้ ข่าวสาร ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
12. ฝึกอบรมแล้วไม่สามารถนำไปขยายผลได้ เพราะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและเวลาในการดำเนินการ
13. เป็นสถานศึกษาเปิดใหม่ ขาดบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ วัสดุ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
14. บุคลากรขาดความรู้และประสบการณ์ทางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
15. ไม่มีการระดม ผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ทางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
16. ไม่มีการระดับ ผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาจัดทำสื่อการศึกษา

กิดานันท์ มะลิทอง (2548 : 92 – 95) กล่าวถึงการใช้ไอซีทีในการเรียนการสอนด้านผู้สอนควรมีความรู้และทักษะไอซีทีในระดับสูงรวมถึงความเข้าใจในพัฒนาการของการใช้สื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอนโดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. สมรรถนะด้านไอซีทีที่จะช่วยให้ผู้สอนมีความรู้อย่างกว้างขวาง มีวิสัยทัศน์ก้าวไกลเพื่อสมารถเป็นผู้แนะนำแก่ผู้เรียนได้
2. คอมพิวเตอร์จะเป็นเครื่องมือหลักสำคัญสำหรับผู้สอนเพื่อเข้าถึงทรัพยากรการเรียนการสอน เตรียมแผนการสอน ให้การบ้านและติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียนผู้สอนคนอื่น ๆ และผู้บริหาร
3. ผู้สอนควรได้รับการอบรมในการใช้ไอซีทีและสามารถบูรณาการไอซีทีในกิจกรรมการเรียนการสอนได้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างวิเคราะห์และสร้างสรรค์
4. ผู้สอนควรติดตามพัฒนาการและความก้าวหน้าของไอซีทีเพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนได้
5. ครูไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ใช้คอมพิวเตอร์เป็นและไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 สามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้และต้องมีวิชาสอนด้วยการบูรณาการไอซีที

การใช้เทคโนโลยีการสอนของครูผู้สอน การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตของครูผู้สอนเพื่อจุดประสงค์ของการสอนจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการที่ได้รับการฝึกอบรมการเตรียมการและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ผู้สอนที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์จะไม่น่าจะยากใช้คอมพิวเตอร์ซึ่งมีผลไปถึงการที่จะให้ผู้เรียนใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในกิจกรรมการเรียนรู้น้อยตามไปด้วย ดังนั้นผู้สอนต้องได้รับการสนับสนุนในการเรียนรู้ไอซีทีเพื่อพัฒนาวิชาชีพจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการฝึกอบรมผู้ที่จะมีอาชีพครูและผู้ที่เป็นครูอยู่แล้วให้มีความรู้และทักษะด้านไอซีทีอย่างเต็มที่ เพื่อสามารถถ่ายทอดและใช้ไอซีทีในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ศิริรัตน์ พูลสวัสดิ์ (2550 : 29) สรุปไว้ว่า การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เทคโนโลยีทางการสื่อสารและคอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสารได้ถูกนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนแตกต่างเนื่องจากความแตกต่างระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษาของครูผู้สอน ฐานะทางเศรษฐกิจโรงเรียน คุณสมบัติและลักษณะของนวัตกรรม

4.ครูผู้สอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 106) กล่าวว่า การสอนเป็นหน้าที่หลักของครูไม่ว่าจะเป็นครูสอนในระดับการศึกษาใด หรือประเภทวิชาใด แม้ว่าสังคมจะเปลี่ยนไป เนื่องจากมีเครื่องมือข่าวสารข้อมูล สิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อการเรียนการสอนเข้ามามีบทบาทเพื่อช่วยการสอนของครู แต่ความสำคัญและความจำเป็นของครูก็ยังมีอยู่ โดยเฉพาะการสอนทางด้านวิชาชีพ เพราะการสอนวิชาชีพต้องการความรู้ทั้งทางทฤษฎีและทักษะปฏิบัติ การสอนจึงต้องประกอบด้วยเนื้อหาวิชาและการฝึกทักษะความชำนาญในวิชาชีพนั้น ครูจึงเป็นต้นแบบที่ดีและเป็นผู้ใกล้ชิดในการแนะนำ สาธิตการปฏิบัติและการฝึกทักษะตลอดจนถ่ายทอดเจตคติและคุณธรรมประจำวิชานั้น ๆ

ครูอาชีพศึกษาในอดีตได้รับการยกย่องเสมือนบิดามารดา เพราะผู้ที่จะฝึกฝนวิชาต้องมีศิลปะและวิทยาการ ต้องฝากตัวเป็นลูกศิษย์และอาศัยอยู่ในบ้านเรือนของครูเป็นเวลานานหลายปี การถ่ายทอดวิชาถือเป็นความลับที่จะให้กับคนที่ได้รับความรักและไว้วางใจ การสอนวิชาชีพจึงเกิดขึ้นในบ้านเรือน ในหมู่เครือญาติในวัดวาอารามตลอดจนในปราชญ์ราชวัง โดยเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เช่น การสร้างพระพุทธรูปการลงรัก การเป็นช่างหล่อ ช่างปั้น ช่างแกะสลัก การสร้างป้อมปราการ ตลอดจนถึงกิจกรรมและศิลปกรรม สังคีตกรรม ต่าง ๆ

ความสำคัญของครูยังมีบทบาทอื่นโดยประเพณีปฏิบัติเป็นอย่างดีแก่นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีมานะ บากบั่น มัธยัสถ์อดออม ไม่เห็นแก่ความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุมากเกินไปเป็นปูชนียบุคคลที่ลูกศิษย์ให้ความเคารพยกย่อง

สมพร เลิศมังกรว (2545 : 13) ได้กล่าวถึงครูตามแนวพระราชดำริ ดังนี้ การศึกษาแนวพระราชดำริที่เกี่ยวกับครู โดยการศึกษาจากพระบรมราโชวาท และพระราชดำริที่พระราชทานไว้ในโอกาสต่าง ๆ สามารถสรุปเป็นคุณลักษณะในสาระสำคัญ ได้ดังต่อไปนี้

1. ครูต้องเน้นที่คุณธรรม
2. ครูจะต้องประพฤติตัวให้เป็นที่รักเคารพของนักเรียน
3. ครูต้องอดทน เสียสละและมีความเมตตา
4. ครูไม่ควรมุงยศศักดิ์ ความร่ำรวย และผลตอบแทนทางวัตถุ
5. ครูต้องยึดมั่นในคุณความดี
6. พระผู้ทรงเป็นครูของแผ่นดิน สมควรที่ครูทุกคนยึดถือเป็นแบบอย่าง ของความเป็นครูที่แท้

ระเบียบของกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2547 ข้อ 47 กำหนดให้ครู อาจารย์ มีหน้าที่ และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1. ทำแผนการสอนหรือโครงการสอน และบันทึกการสอน
2. ทำการสอนและอบรมความรู้แก่นักเรียนนักศึกษา ให้เป็นไปตามหลักสูตร และต้องการของตลาดแรงงาน
3. ให้บริการทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนการสอน ให้สนองนโยบายกรมอาชีวศึกษาครบวงจร ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษา
4. รับผิดชอบปกครองดูแลความประพฤติ การรักษาวินัยและสุขภาพ และดูแลการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนนักศึกษา
5. ศึกษาค้นคว้ารวบรวมวิทยาการ และประสบการณ์ใหม่ ๆ
6. จัดทำสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ใช้ และเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์อื่น ๆ อย่างถูกต้อง
7. รักษาวินัย และประพฤติดนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน นักศึกษา
8. นิเทศ หรือ ช่วยนิเทศ ในวิชาที่รับผิดชอบงานวิชาการกลุ่มสถานศึกษา
9. ให้คำแนะนำ และแนะแนวต่าง ๆ แก่นักเรียนนักศึกษาหรือผู้ปกครอง
10. ให้บริการแก่ผู้ปกครอง นักเรียนนักศึกษา และชุมชนในด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ
11. วิจัย และปรับปรุงการเรียนการสอนให้เป็นการประกอบอาชีพอิสระเชิงธุรกิจ และอุตสาหกรรม

12. เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับขั้น
13. รายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับขั้น
14. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

ลักขณา สิริวัฒน์ (2543 : 364 – 383) กล่าวถึงบทบาทของครู – อาจารย์ในการแนะแนวอาชีพว่าโรงเรียนเป็นสถาบันที่ประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคลที่สำคัญ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มครู อาจารย์ และกลุ่มนักเรียน ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้ง 2 กลุ่มนี้จะมีผลทางพฤติกรรมต่อกัน ครู อาจารย์ เป็นบุคคลสำคัญรองลงมาจากผู้ปกครอง บทบาทของครูจึงมีผลต่อนักเรียนมาก โดยทั่วไปแล้วครู อาจารย์ทุกคนต่างก็มีความมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีการพัฒนาการที่ดีในทุก ๆ ด้านนอกจากนี้ตัวและพฤติกรรมของครู อาจารย์จะมีผลต่อนักเรียนเช่นกัน มีงานวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพท่าทีและการแสดงออกของครูที่มีผลต่อบุคลิกภาพการแสดงออกและสุขภาพจิตของเด็กผลการวิจัยพบว่า

1. ครูที่มีลักษณะเฉื่อยชา ขาดความสามารถในการจูงใจเด็กไม่กระตือรือร้นจะทำให้ นักเรียนมีลักษณะเฉื่อยชา ขาดความกระตือรือร้น ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่ตั้งใจเรียนมีความอยากรู้อยากเห็นต่ำกว่าที่เคย

2. ครูที่มีบุคลิกลักษณะแข็งกระด้าง ดุ เผด็จการ หรือมีอาการทางประสาทบางประการตลอดจนมีความแปรปรวนทางอารมณ์สูง จะทำให้เด็กมีสุขภาพจิตเลื่อนไปด้วย มีอาการตื่น กลัว ขี้อายไม่มั่นใจในตนเอง รู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยและบางครั้งอาจจะมีอาการทางประสาทด้วยระดับความรุนแรงของพฤติกรรมจะสัมพันธ์ไปในทางเดียวกับระดับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในตัวครูผู้สอนนั้น

3. ครูที่มีลักษณะใจดี ตามใจเด็กปรับตัวให้เข้ากับเด็กได้ง่าย จะทำให้เด็กมีลักษณะเอาแต่ใจตัวเองเป็นใหญ่ ให้ความร่วมมือแก่กลุ่มไม่ดีเท่าที่ควร มักมีปัญหาทางสังคมและอารมณ์ และมักจะเกิดขึ้นในห้องเรียนเสมอ

4. ครูที่มีบุคลิกภาพบางประการดึงดูดใจเด็ก สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ สังคม กายภาพและความคิดของเด็กได้ แล้วจัดการกับสิ่งเหล่านั้นอย่างเหมาะสมกับเด็ก แต่ละคนทำให้เด็กมีการปรับตัวดีมีความคิดสร้างสรรค์สูง มีความร่วมมือดีและใช้ชีวิตในโรงเรียนได้ด้วยดี

บางครั้งปัญหาบางอย่างที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องก็อาจกลายมาเป็นปัญหาของครู อาจารย์ได้เช่นกันแต่เนื่องจากครู อาจารย์เป็นผู้ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่รู้จักและใกล้ชิดกับนักเรียนของตนมากที่สุดสามารถนำความรู้ไปช่วยเด็กโดยทำหน้าที่ประสานงานกับฝ่ายแนะแนวของโรงเรียน เนื่องจากการเรียนการสอน กับงานแนะแนวเป็นสิ่งที่ทำควบคู่กันไปเสมอซึ่งครู อาจารย์มีบทบาทในการแนะแนว ดังนี้คือ

1. มีหน้าที่รับผิดชอบในงานสถานที่ซึ่งเกี่ยวกับการเรียนรู้คือ ครูควรรู้จักองค์ประกอบที่จะมีผลต่อการเรียนรู้ เช่น ครูควรเข้าใจจิตวิทยาของเด็กและวัยรุ่นเพื่อนำความรู้นั้นมาประกอบการเรียนการสอนและรู้จักที่จะทำให้บรรยากาศของการเรียนดีขึ้น

2. ทำหน้าที่สำคัญในเรื่องการศึกษาและอาชีพ พยายามให้นักเรียนเห็นความสำคัญของวิชาที่เรียนและลักษณะอาชีพต่าง ๆ ในระหว่างการสอน

3. ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยของครูแนะแนวในด้านต่าง ๆ เช่น การเสนอข้อมูลและการจัดกิจกรรมแนะแนวเท่าที่จะทำได้

4. ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาในบางกรณี โดยขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากฝ่ายแนะแนว

5. ครูเป็นแหล่งข้อมูลและเป็นแบบอย่างของเด็กในด้านสังคมและทักษะต่าง ๆ ประโยชน์ของการแนะแนวต่อครู

1. ช่วยให้ผู้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้นในทุกด้าน สามารถปรับปรุงการสอนและวิธีการปกครองเด็กได้อย่างเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างนักเรียนแต่ละคนได้ดียิ่งขึ้น

2. ช่วยขจัดปัญหาหลายประการในด้านความประพฤติของนักเรียนลดลงเมื่อครูมีความเข้าใจในตัวนักเรียน

3. ถ้านักเรียนได้รับการแนะแนวที่เหมาะสมจะทำให้พวกเขาเข้าใจและปฏิบัติตามทำให้ปัญหาด้านการปกครองลดน้อยลง

4. ช่วยให้ผู้สามารถช่วยนักเรียนแต่ละคนให้มีโอกาสได้พัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้นในด้านการเรียนเมื่อครูทราบถึงความถนัด ความสนใจและความชำนาญของนักเรียน

5. ช่วยสร้างเสริมความเข้าใจอันดีต่อกัน ในการปฏิบัติต่อกัน ในการปฏิบัติงานและอยู่ร่วมกันในสังคม

6. ช่วยส่งเสริมความสามารถของครู อาจารย์ให้เกิดความมั่นใจในตัวเองเพราะงานแนะแนวเป็นงานที่ทำทลายความสามารถแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของตน

7. ช่วยลดความรู้สึกคับข้องใจหรือภาวะตึงเครียดของครู อาจารย์ให้เกิดความสบายใจและมีความสุขขึ้นเพราะงานแนะแนวเปิดโอกาสให้ทั้งครู อาจารย์ และนักเรียนได้คลายความเครียดลงทำให้เกิดความสบายใจได้

8. ช่วยลดสภาวะการณ์สูญเสียทางการศึกษา การแนะแนวช่วยให้นักเรียนได้เรียนสำเร็จตามความมุ่งหมายก่อให้เกิดคุณค่าในตัวเองได้ความรู้ และได้ทำงานตามความต้องการ

รุ่ง แก้วแดง (2541 : 140) เสนอกระบวนการสอนของครูยุคใหม่ ซึ่งมีทั้งหมด 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อทำความรู้จักกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล อาจจะต้องทดสอบเพื่อดูพัฒนาการของเด็ก ดูข้อมูลภูมิหลังพื้นความรู้ความสามารถทางการเรียน และความต้องการของผู้เรียน เช่นเดียวกับแพทย์ก่อนที่จะรักษาคนไข้จำเป็นต้องมีข้อมูลก่อน

2. วิเคราะห์เพื่อค้นหาศักยภาพของผู้เรียน โดยใช้ศาสตร์เกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้หรือเทคนิคพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เข้ามาช่วย เพื่อดูว่าเด็กมีศักยภาพทางปัญญาด้านไหน มากน้อยเพียงใด หากครูไม่มีความสามารถที่จะวิเคราะห์โดยวิธีนี้ ก็จำเป็นที่จะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเพื่อวิเคราะห์ เพื่อหาศักยภาพของผู้เรียนหากพบว่าผู้เรียนคนนั้นมีปัญหาในเรื่องความพิการเบื้องต้น ครูก็สามารถช่วยเหลือแนะนำ เพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับศักยภาพ และความสามารถของผู้เรียนก็ได้ การวิเคราะห์เช่นนี้ครูจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีสติปัญญาสูงโดยส่วนรวม หรือมีความอัจฉริยะด้านใดด้านหนึ่งสามารถที่จะพัฒนาได้เต็มศักยภาพ

3. ร่วมกับผู้เรียนสร้างวิสัยทัศน์ ครูกระตุ้นความต้องการของผู้เรียนได้โดยการช่วยเด็กสร้างวิสัยทัศน์หรือความฝันว่าเขาควรจะไปให้ไกลที่สุดได้เท่าไร เพื่อที่จะสร้างและแรงจูงใจแม้ในเด็กเล็กอาจจะดูเป็นความฝันที่ห่างไกล แต่เมื่อเด็กเติบโตขึ้นความฝันจะใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สอดคล้องกับศักยภาพของเด็กแต่ละคนมากยิ่งขึ้น

4. ร่วมวางแผนการเรียน การเรียนเป็นสิทธิและความรับผิดชอบของผู้เรียน หน้าที่ครูคือ เป็นผู้ร่วมวางแผน เป็นผู้ให้คำแนะนำในฐานะผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์

มากกว่า แต่การวางแผนการเรียนจริง ๆ นั้นเป็นเรื่องของผู้เรียน ประเด็นนี้อาจมีหลายความ
เถียงว่าครูมีความรู้และประสบการณ์ในการวางแผนมากกว่าเด็ก ซึ่งก็เป็นความจริงแต่การ
วางแผนโดยไม่让孩子มีส่วนร่วมจะไม่ช่วยให้เด็กพัฒนาได้อย่างเต็มที่ เด็กจะต้องฟังครู
ตลอดเวลา การเรียนจะสิ้นสุดแค่ในห้องเรียน เราจะไม่สามารถปลูกฝังให้เด็กรู้จัก การเรียนรู้
ตลอดชีวิตได้ ดังนั้น การวางแผนการเรียนไม่ว่าจะเป็นรายสัปดาห์ รายเดือน หรือรายภาคเรียน
ตลอดจนวางแผนตลอดหลักสูตร จึงควรเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้เรียนเอง

5. แนะนำช่วยเหลือเรื่องการเรียน เมื่อวางแผนการเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูก็ยัง
ต้องให้คำแนะนำและช่วยเหลือในเรื่องการเรียนแก่ผู้เรียนต่อไป ซึ่งเป็นขั้นตอนที่จะเข้ามา
ทดแทนขั้นตอนการสอนเดิม คือ แทนที่ครูจะบอกเนื้อหาให้แบบเดิม ครูก็เพียงแค่แนะนำเนื้อ
บางส่วนและวิธีการเรียนให้กับผู้เรียน

6. สรรหาและสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ บทบาท ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของครู คือ เป็น
ผู้สนับสนุนสรรหาสื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ จัดหาเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ใช้ประกอบการเรียน
เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเองได้

7. ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เอง ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือ ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง
ขั้นตอนนี้อาจเป็นเรื่องยากและเรื่องใหม่สำหรับครู เพราะครูที่คุ้นเคยกับการสอนแบบเดิมจะไม่
อดทนที่จะปล่อยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง และจะหันกลับใช้วิธีบอกให้ท่องจำอย่างเดิม

วิธีที่ดีที่สุด คือ ครูจะต้องจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกให้
ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองตามความถนัดของผู้เรียน อาจจะเรียนคนเดียวหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดย
ให้โอกาสและเวลาแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ ครูจะสังเกตอย่างห่าง ๆ ถ้าผู้เรียนไม่ร้องขอครูก็ไม่
จำเป็นที่จะต้องเข้าไปแนะนำมากนัก ยกเว้นกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาการตามแผนที่วางไว้
ได้ ครูอาจจำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือแนะนำในเรื่องการเรียนบ้างเป็นครั้งคราว

8. เสริมพลังและสร้างกำลังใจ หน้าที่ของครู คือ ต้องเสริมพลังแก่นักเรียนอธิบายหรือ
แนะนำ เพื่อให้นักเรียนมีความตั้งใจที่จะเรียนต่อไปเนื่องจากอาจจะมีเด็กบางคนต้องการกำลังใจ
และบางคนไม่สามารถเรียนด้วยตนเอง จนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ ครูต้องใช้ทุกวิธีที่จะกระตุ้น
เพื่อสร้างความสนใจผู้เรียนต่อไปได้

9. ร่วมประเมินผล หน้าที่ของครูในขั้นประเมินผล จะไม่วัดผลฝ่ายเดียวแบบเดิม แต่
จะให้คำแนะนำเรื่องการวัดประเมินผล โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง เพื่อดู
ความสามารถเรียนได้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนมากน้อยเพียงใด ถ้าผู้เรียนยังไม่
บรรลุผลตามที่วางไว้ก็จำเป็นจะต้องกลับไปวางแผนและแก้ไขใหม่

10. เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลจะเป็นข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้
ผู้เรียนนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการเรียนต่อไป

ถ้าครูผู้สอนปฏิบัติตามกระบวนการดังกล่าว เป็นภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนไปจากเดิมที่ครู
ยืนอยู่หน้าชั้นเพียงใช้ชอล์กกับกระดานและบอกให้เด็กท่องจำจะกลายเป็นอดีตไปอย่างสิ้นเชิงครู

ยุคใหม่จะมีบทบาทเป็น ผู้อำนวยความสะดวก ผู้ให้คำแนะนำ และเสริมพลังแก่นักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

ปริญญ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2542 : 127 – 128) ได้เสนอแนะครูผู้สอนที่มีความรู้ทางเนื้อหาวิชาอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ผู้สอนจะต้องรู้จักสร้างสรรค์บรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับสภาพห้องเรียน สภาพการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดผลดีในการนำเทคนิคในการสอน และวิธีสอนที่ดีไปใช้ให้ได้ผลในชั้นเรียน การสอนสนุกสนาน ย่อมขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับนักเรียน และสภาพของชั้นเรียน ด้วยบุคลิกภาพของครูต่อไปนี้

1. ครูธุรกิจต้องเป็นผู้เข้มแข็ง ครูที่ดีจะต้องสามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้สนใจในการเรียน ครูจะต้องพยายามศึกษาค้นคว้า และตื่นตัวให้ทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวงการธุรกิจในปัจจุบัน และอนาคตจึงจะทำให้ชั้นเรียนก้าวหน้า และสนุกสนานในการเรียน มีบรรยากาศเข้มแข็ง สามารถเป็นนักแสดงที่ดี นอกจากนั้นการแต่งกายของครูก็เป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องความสนใจของนักเรียน ครูที่ดีควรต้องแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย และเหมาะสมกับเหตุการณ์ การแต่งกายให้สุภาพมิได้หมายความว่าครูจะต้องใช้เสื้อผ้าที่หรูหรา ราคาแพง และเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ อยู่เสมอแต่จะต้องแต่งกายให้สะอาดเรียบร้อยใช้เสื้อผ้าที่ราคาพอสมควรแก่ฐานะ สีสันไม่ฉูดฉาดบาดตานักเรียนจนเกินไปโดยคำนึงถึงความประหยัดเป็นหลัก

2. ครูธุรกิจจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ครูที่มีความรู้บางครั้งก็มิได้มีความชำนาญ ในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่นักเรียน ดังนั้นครูที่ดีต้องรู้หลักการสอน มีเทคนิคและวิธีการถ่ายทอดวิชาความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน และบุคคลทั่วไป ความรู้ที่ถ่ายทอดให้ ถ้านักเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จะช่วยให้นักเรียนมีความมั่นใจในตัวครูพร้อมที่จะรับฟัง และปฏิบัติตาม

3. ครูธุรกิจจะต้องเป็นผู้ที่มีหลักการ และเหตุผล ครูจะต้องยอมรับความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน อย่างมีเหตุผล และเป็นธรรมเพื่อที่จะได้เลือกวิธีสอน และกิจกรรมให้เหมาะสมกับภูมิหลังของนักเรียน ในการที่จะให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อลดช่องว่างของนักเรียน และขจัดความเคร่งครัดเกิดความจำเป็นในชั้นเรียน อันจะทำให้การเรียนการสอนมีความเพลิดเพลินและสนุกสนาน

4. ครูธุรกิจจะต้องเป็นประชาธิปไตย ครูธุรกิจควรจะต้องยึดถือหลักการของประชาธิปไตยเคารพ และยึดมั่นในสิทธิของแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ไม่ใช้นโยบายรุนแรง หรือเป็นผู้บงการให้นักเรียนต้องปฏิบัติตามคำสั่งอยู่ตลอดเวลา ควรจะได้เคารพ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นบ้างทั้งนี้เพื่อสร้างสรรค์ ความสามัคคี และมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน ข้อเสนอแนะของนักเรียนบางประการ อาจจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในโอกาสต่อไป

จิตติภัทร ประสิทธิ์พร (2545 : 15) ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่องครูดีที่หนึ่งในโลกว่า “ครูดีที่หนึ่งในโลก” คำว่าครู นั้นมีหน้าที่ 2 ประการคือ

1. ถ่ายทอดความรู้ วิทยาการต่างๆ คือ สอนเด็กให้รู้ข้อมูลวิชาการ วิชาชีพ และอื่น ๆ
2. สร้างคนให้มีชีวิตที่ดีงาม หรือสรุปง่าย ๆ ว่า “ครูสอนให้มีความรู้คู่คุณธรรม” แต่จะสอนอย่างไรละ เพราะความล้าลึกในวิธีสอนของแต่ละคนแตกต่างกัน ครูมีอาชีพย่อมมีความล้าลึกในวิธีสอนมากกว่าพูดได้ว่ามีเล่ห์เหลี่ยมแพรวพราวในการสอน รู้จักพรูไปตามลีลาการเรียนรู้ของเด็กพัฒนาฝีมือการสอนของตนจนมีชื่อเสียงขจรไกล สุดท้ายก็ได้รับการยกย่องและได้รับสมญานามว่า “ครูเกียรติคุณ” และหากจะถามนักเรียนบ้างว่า ครูดีที่นักเรียนต้องการเป็นอย่างไร คำตอบที่ได้คือ

2.1 บุคลิกภาพดี

2.1.1 แต่งตัวเรียบร้อย เหมาะสม

2.1.2 ยิ้มแย้ม

2.1.3 ใจดี รักเด็ก

2.1.4 พฤติกรรมดี

2.1.5 รับผิดชอบ

2.1.6 ใฝ่เรียน ใฝ่รู้

2.2 สอนดี

2.2.1 ตั้งใจสอน

2.2.2 ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง

2.2.3 ให้ปฏิบัติจริง

2.2.4 หลากหลาย

ครูที่จะได้ชื่อว่า สอนดี นั้น ต้องมีความรู้ความสามารถ และเทคนิคการเป็นครู คือ

รู้จักเด็ก โดยรู้ธรรมชาติและความต้องการของเด็ก

ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

รู้ปรัชญาการศึกษาและจิตวิทยาการเรียนรู้

ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง

พัฒนาเด็กทุกด้าน

รู้หลักการสร้างแรงจูงใจ

รู้วิธีเรียนรู้ของเด็ก

กฤษณา สิงห์โตแก้ว (2551 : 46) สรุปว่า หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้สอน คือ สอนให้การอบรมให้คำปรึกษา สนับสนุน ชี้แนะทางให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีวิชาชีพและเป็นพลเมืองดีของสังคม รวมถึงหน้าที่ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อทันต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป อันจะเป็นการสร้างศรัทธาให้แก่ผู้เรียนอีกทางหนึ่ง สำหรับหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพนอกจากจะสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และมี

ทักษะในวิชาชีพแล้ว อาจารย์ผู้สอนยังมีหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน ตลอดจนตรวจสอบพฤติกรรม จรรยาบรรณของผู้เรียน และการจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมด้วย

5. การประเมินผล

ความหมายของการวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผล จัดเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่มีการแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่ก่อนการเรียนการสอนตามจุดประสงค์จะมีการประเมินเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ระหว่างเรียนการสอนจะเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงผลการเรียนและเพื่อให้ผู้เรียนทราบผลการเรียนของตนเป็นระยะ ๆ และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา ของแต่ละภาคการศึกษา จะเป็นการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

การวัดผล (Measurement) หมายถึง การกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามเกณฑ์ (Rule) ที่ตั้งไว้ ฉะนั้นการกำหนดตัวเลขในการวัด จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะจำแนก หรือจัดอันดับ ตลอดจนให้ผลการเปรียบเทียบที่ถูกต้อง ซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมหรือกิจกรรมการประเมินผลทางการศึกษา เป็นขบวนการตีความหมาย (Interpretation) และการตัดสินคุณค่า (Value Judgement)

การประเมินผลต่างกับการวัดผลทางการศึกษาตรงที่ว่า การประเมินผลจำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์เด่นชัดก่อนการดำเนินการประเมิน เพื่อจะทราบ ว่าผลที่ได้นั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด (เยาวดี วิบูลย์ศรี. 2535 : 19)

การวัดผลและการประเมินผล เป็นกระบวนการที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นตัวบ่งชี้และตรวจสอบระดับความสำเร็จของกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการวัดผลประเมินผลไว้ดังนี้

บุญเชิด ภิญโญนนท์พงษ์ (2521 : 6) ให้ความหมายของการประเมินผลว่า เป็นกระบวนการที่ทำต่อการวัดผล และวินิจฉัยตัดสิน การสรุปค่าที่ได้จากการวัดอย่างมีเกณฑ์

ธารง บัวศรี (2542 : 8) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินผล คือ การพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าความจริงและการกระทำ บางทีขึ้นอยู่กับ การวัดเพียงอย่างเดียว ส่วนการประเมินประกอบด้วย

1. ผลการวัดที่ได้จากกระบวนการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การทดสอบ
2. เกณฑ์การพิจารณา เพื่อให้เป็นแนวทางหรือหลักการพิจารณา แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น พอใจ ไม่พอใจ
3. การตัดสินใจเป็นการสรุปผลเพื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

พิชิต ฤทธิ์จำรูญ (2545 : 24 – 26) ได้สรุปถึงการวัดและการประเมินผลการศึกษา มีหลักการสำคัญคือ วัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ คำนึงถึงความยุติธรรมแปลผลให้ถูกต้องและใช้ผลการประเมินให้คุ้มค่า ความเชื่อหรือปรัชญาที่สำคัญในการวัดและประเมินผลการศึกษาคือทดสอบเพื่อค้นและพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์หรือผู้เรียน การประเมินผลการศึกษาคือการทดสอบเพื่อสร้างแรงจูงใจเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานหรือปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องเพื่อตัดสินผลการเรียนเพื่อจัดตำแหน่งเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการเพื่อพยากรณ์หรือทำนายและเพื่อประเมินค่าซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองการแนะแนวและการวิจัยผู้ทำหน้าที่ประเมินควรมีคุณธรรมในด้านความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความละเอียดรอบคอบ ความอดทน มีความรู้ความสนใจ ใฝ่รู้ในหลักวิชาการวัดและประเมินผล

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 9) ได้กำหนดแนวทางและหลักการวัดและประเมินผล การเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ต้องควบคู่กับการเรียนการสอน ครูจะต้องทำหน้าที่ถ่ายทอดการสอนและการสอนเป็นเนื้อหาเดียวกันในกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องทำการประเมินผลอย่างต่อเนื่องทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเสร็จสิ้นการเรียน
2. การวัดและการประเมินผลการเรียน เน้นการประเมินที่พัฒนาผู้เรียนมากกว่าเพื่อชี้ขาดว่าผู้เรียนเป็นอย่างไร การจะใช้ผลการวัดเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ดี ครูจะต้องทำหน้าที่สอบวัดเองและต้องนำคำตอบที่ผิดของผู้เรียนมาเป็นคำถามใหม่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนต่อไป
3. การวัดผลและประเมินผลการเรียน ต้องครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะพัฒนาการของผู้เรียน และคุณธรรม เด็กไทยยุคใหม่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต้องมีคุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข สามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
4. การวัดและการประเมินผลการเรียน ต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เครื่องมือการวัดผลไม่ควรเป็นแบบทดสอบอย่างเดียว แต่ควรใช้ให้เหมาะกับสิ่งที่วัด เครื่องมือวัดอาจได้แก่แบบทดสอบ การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ แฟ้มสะสมงาน หรือผลงานของผู้เรียน เป็นต้น
5. ตามมาตรา 22 ถือว่าในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนการสอน
6. จึงต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้คิดเห็น ทำเป็นและพัฒนาตามธรรมชาติของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ การประเมินผลการเรียนที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะให้ความสำคัญกับผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ประเมินเพื่อน หรือให้เพื่อประเมินผู้เรียน

ความสำคัญของการวัดและประเมินผล

สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์ (2538 : 272) ความสำคัญของการประเมินผลการสอนในความรู้สึกรักของอาจารย์ผู้ทำหน้าที่สอนอยู่ประจำก็อาจแบ่งแยกออกเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายแรกเห็นว่า

การประเมินผลการสอนไม่ใช่เรื่องสำคัญ เห็นว่าการเรียนรู้ควรเป็นส่วนที่ผู้เรียนควรจะเป็น ผู้รับผิดชอบด้วยตนเอง ผู้สอนทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ถ่ายทอดเนื้อหาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในทางตรงข้ามผู้สอนอีกส่วนหนึ่งมีความเห็นว่าการประเมินผลการสอนมีความสำคัญมาก เพราะการที่ผู้เรียนจะเข้าใจรับเนื้อหาได้มากน้อยก็ขึ้นอยู่กับวิธีการสอนและการช่วยนำจากผู้สอน เมื่อความเห็นเป็น 2 พวก เช่นนี้ก็ย่อมที่จะต้องตัดสินใจเอาเองว่า การประเมินผลการสอนมีความสำคัญหรือไม่เพียงใด

แม้ว่าความสำคัญ และความจำเป็นสำหรับการประเมินผลการสอนจะขึ้นอยู่กับการยอมรับของผู้สอนแต่ละท่านก็ตามในความมุ่งหมายของการประเมินการสอน และผลที่ได้จากการประเมินจะสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ และปรับปรุงคุณภาพการสอนให้ดียิ่งขึ้น และการประเมินผลอย่างมีระเบียบระบบก็จะทำให้ผู้สอนได้มองเห็นจุดดี จุดที่บกพร่องที่ควรจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นอย่างชัดเจน นอกเหนือจากการประเมินผลจะนำมาใช้เป็นข้อมูลในการทำงานในหน้าที่ของผู้สอนอีกด้วย หากมองในแง่หนึ่งแล้วก็จะพบว่า ผู้สอนที่ได้ตั้งใจทำงานในหน้าที่ปรับปรุงงานสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ก็น่าที่จะได้รับบำเหน็จความชอบที่ได้ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่หลักของตัวเองให้ได้ผลดีอยู่เสมอ ดังนั้นจะเป็นการประเมินผลการสอนอาจจะนำมาใช้เป็นประโยชน์ในเชิงบริหารได้อีกส่วนหนึ่งด้วย

ลักษณะของการวัดผลและประเมินผล

วาสนา ประवालพฤกษ์ (2548 : 87) เพื่อให้การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตอบสนองต่อเป้าหมายของหลักสูตร ในขณะเดียวกันชี้แนะข้อบกพร่องของหลักสูตร และสอดคล้องกับสภาพความเป็นของสังคม การวัดผลและประเมินผลควรมี 3 ลักษณะ คือ

1. การประเมินโดยเน้นหลักสูตร (Embedded Assessment) คือ การประเมินสอดคล้องกับหลักสูตรต่อเนื่องตลอดเวลา อุปมาดังผืนผ้าของการศึกษาประกอบด้วยเส้นยืน (การจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้) และเส้นนอน (การวัดและประเมิน)

2. การประเมินนำการสอน (Assessment Drives Instruction) ในกรณีที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอน จำเป็นจะต้องประเมินในสิ่งที่ควรประเมิน ที่มีได้เน้นในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าต่อไป

3. การประเมินในบริบท ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ (Contextual Quantitative and Qualitative) โดยเน้นพัฒนาการสอนของผู้เรียน ทั้งระดับความสามารถและคุณภาพในสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่

คุณภาพของการวัดผล

คุณภาพของการประเมิน จะพิจารณาคุณลักษณะอย่างน้อยที่สุด 2 คุณสมบัติ คือ ความเที่ยงตรง (Validity) หรือความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งวาสนา ประवालพฤกษ์ (2548 : 39 – 41) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ ในเอกสารสรุปคำบรรยายการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงไว้ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง ของการประเมินผลตามสภาพจริง เป็นความเที่ยงตรงในสภาพปัจจุบัน (Concurrent Validity) หากมีหลักฐานยืนยันความถูกต้องของพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งอาจจะเป็นลักษณะประจำตัวของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้การประเมินตามสภาพจริงนั้นมีความเที่ยงตรงสูง เป็นการยืนยันว่าผู้เรียนมีลักษณะอย่างนั้นจริง

2. ความเชื่อมั่น หลักฐานการจดบันทึกนั้น เราสามารถเชื่อถือได้มากน้อยแค่ไหน นั่นคือ “ความเชื่อมั่น” การประเมินผลตามสภาพจริง ความเชื่อมั่นค่อนข้างต่ำ ถ้าหากว่าใช้หลักการในเชิงปริมาณ เพราะฉะนั้น จะต้องใช้หลักการวิจัยเชิงคุณภาพ การหาความเชื่อมั่นเพื่อที่จะสนับสนุนความเที่ยงตรงในเชิงปริมาณ เป็นการหาสหสัมพันธ์ของคะแนนจากผู้ประเมิน 2 – 3 คน ถ้าค่าความเชื่อมั่น (ค่าสหสัมพันธ์) ประมาณ .75 ขึ้นไป แสดงว่าใช้ได้ แต่ถ้าค่าความเชื่อมั่นต่ำก็แสดงว่ายังใช้ไม่ได้ เช่น ต้องการที่จะหาค่าความเชื่อมั่นของเกณฑ์การประเมินที่สร้างขึ้นก็ให้ครู 2 คน ไปประเมินแล้วดูสหสัมพันธ์ของคะแนนของครูคนที่ 1 กับครูคนที่ 2 ที่ใช้เกณฑ์การประเมินเดียวกัน ถ้าค่าสหสัมพันธ์ต่ำแสดงว่าเกณฑ์ที่ใช้ไม่ชัดเจนก็ต้องปรับคำอธิบายในเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

องค์ประกอบของการวัดผลและประเมินผล

การวัดผล (Measurement) คือ การตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมทางด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ เปลี่ยนไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เป็นตัวสำรวจ การเลือกใช้เครื่องมือทดสอบชนิดใดนั้น ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน ผลที่ได้จากการวัดผลจะเป็นเชิงปริมาณ เช่น เป็นคะแนนหรือเป็นคำร้อยละ ซึ่งไม่สามารถตัดสินได้ว่า ผู้เรียนมีคุณภาพเป็นอย่างไรจนกว่าจะมีการประเมินผล การวัดผลการเรียนเป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อตรวจสอบดูว่าหลังจากที่นักเรียนเรียนไปแล้ว เขาสัมฤทธิ์ผลในสิ่งที่เรียนไปแล้วมากน้อยเพียงใด ซึ่งการรวบรวมข้อมูลนี้จำเป็นต้องใช้เครื่องมือหลาย ๆ ชนิดมาช่วย เช่น แบบทดสอบ การสังเกต เป็นต้น การวัดผลการเรียนควรวัดให้ครอบคลุมสมรรถภาพของผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)
2. ด้านเจตพิสัย (Affective Domain)
3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

กระบวนการในการวัดผลและประเมินผล

สุรพันธ์ ต้นศรีวงศ์ (2538 : 280) กระบวนการในการวัดผลการสอนโดยทั่วไป จำเป็นที่จะต้องมีการพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการประเมิน ขั้นตอนในการประเมินผลการสอนก็อาจจำแนกได้เป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผนและเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นแปลความและรายงาน และขั้นนำผลไปใช้ รายละเอียดในขั้นต่าง ๆ มีดังนี้

1. ขั้นวางแผนและเตรียมการ ก่อนที่จะทำการประเมินผลการสอนวิชาใด หรือเพื่อประโยชน์อะไรก็ตามควรจะได้มีการวางแผนก่อน การวางแผนที่ดีนั้นควรจะได้มีการศึกษา

รายละเอียดไว้ล่วงหน้า เริ่มตั้งแต่วัตถุประสงค์ว่าจะประเมินอะไร ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับอะไรบ้าง ซึ่งอาจจะเป็นการประเมินจุดประสงค์ของวิชา เนื้อหา ทักษะการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียนว่าผู้สอนได้มีการวางแผนและปฏิบัติการได้ดีหรือไม่เพียงใด เมื่อทราบเป้าหมายแนวทางแล้ว ต่อไปก็จะเป็นการเตรียมการและสร้างเครื่องมือรวมทั้งการวางแผนในการเก็บข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่ใช้ส่วนมากก็จะอยู่ในรูปของแบบประเมินผลการสอนนั่นเอง

2. ขั้นตอนในการ ในขั้นนี้จริง ๆ แล้วคือขั้นปฏิบัติการในการประเมินผลนั่นเอง ในขั้นนี้เป็นขั้นใช้แบบประเมินผลเพื่อประเมินการสอนของผู้สอน ในการปฏิบัติการนั้นก็ขึ้นอยู่กับแนวทางวิธีการที่ได้เตรียมการไว้ ผู้ประเมินจะต้องเก็บข้อมูลตามจุดต่าง ๆ และพฤติกรรมที่ผู้สอนปฏิบัติกิจกรรมการเรียน การสอนให้มากที่สุดเพื่อความสมบูรณ์ของการประเมินผลนั่นเอง

3. ขั้นแปลความและรายงาน เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วจะต้องนำข้อมูลมาพิจารณาวิเคราะห์ตีความดูอีกครั้งหนึ่ง การสังเกตพฤติกรรมการสอนคงไม่ใช่เรื่องยากมากนักเพราะเป็นสิ่งที่มองเห็นอยู่แล้วแต่การแปลความหรือตีความว่าพฤติกรรมที่ทำเหมาะสม หรือได้ผลดีหรือไม่ นั้นเป็นเรื่องค่อนข้างลำบาก เพราะตอนนี้จะเกี่ยวข้องกับความเห็นของแต่ละบุคคล สรุปได้ว่าสิ่งที่เห็นพร้อม ๆ อาจจะมีความเห็นต่อสิ่งนั้น ไม่เหมือนกันก็ได้ ดังนั้นก่อนประเมินจึงจำเป็นต้องมีการชี้แจงระเบียบกติกาชัดเจนจึงจะทำให้ผลของการแปลความได้เที่ยงตรงยิ่งขึ้น

4. ขั้นนำผลไปใช้ เมื่อประเมินเสร็จสิ่งที่ควรทำก็คือ แจ้งให้ผู้สอนได้ทราบในการ แจ้งผลเพื่อให้ผู้สอนทราบวิธีการที่เหมาะสม คือน่าจะสรุปทั้งในด้านที่ดีคือปฏิบัติการได้สำเร็จผล และด้านไม่ดี กล่าวคือ สิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข วิธีการที่เหมาะสม อีกประการหนึ่งก็คือไม่ควรที่จะกล่าวโจมตีแต่ควรเป็นข้อเสนอแนะการยกประเด็นปัญหา และให้ข้อเสนอแนะเป็นข้อ ๆ อาจจะช่วยให้ผู้สอนเห็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นในการประเมินผลสรุปและแจ้งผลให้ผู้สอนควรทำอย่างเปิดเผย และถ้าเป็นไปได้ควรพิจารณาเป็นกลุ่มบุคคล ช่วยกันวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอนและผลสำเร็จของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ควรโจมตีผู้สอน

สรุป ได้ว่า การวัดผลและการประเมินผลเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ให้ประสบความสำเร็จ หรือให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยผู้สอนมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องทำการทดสอบเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง แล้วนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2543 : 21) ได้กล่าว ถึงเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลไว้ว่า ในการวัดผลจะให้ได้สิ่งที่ต้องการวัด จะต้องใช้เครื่องมือที่ดีและมีคุณภาพ เครื่องมือบางอย่างวัดได้ บางอย่างวัดไม่ได้ ฉะนั้น การใช้เครื่องมือการวัดจึงควรระมัดระวังเป็นพิเศษไม่ใช่อย่างวัดอะไรก็ใช้แต่แบบทดสอบอย่างเดียว เครื่องวัดผลแบบต่าง ๆ มีดังนี้

1. แบบทดสอบ เป็นชุดของข้อคำถามที่สร้างขึ้นมาอย่างมีระบบ เพื่อใช้วัดตัวอย่างพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ที่กล่าวว่าสร้างอย่างมีระบบนั้น หมายถึง ด้านเนื้อหาที่มีระบบในวิธีดำเนินการสอบ และมีระบบในการให้คะแนน เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบวัดเชาว์ปัญญา แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ เป็นต้น

2. การสังเกต เป็นการเฝ้ามองดูพฤติกรรมของสิ่งหนึ่งอย่างมีจุดหมาย ส่วนใหญ่นิยมใช้ตา เป็นเครื่องมือในการสังเกตการมองเห็น แต่ถ้าสังเกตกลิ่นต้องใช้จมูก สังเกตเสียงต้องใช้หู แต่จะอาศัยอุปกรณ์อื่น ๆ เพื่อความสะดวกก็จะเป็นเรื่องของการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ เพื่อเพิ่มคุณภาพของการสังเกตให้ดียิ่งขึ้น สิ่งที่จะช่วยการสังเกตให้อยู่ในกรอบของจุดมุ่งหมายคือ แบบตรวจสอบรายการ ก่อนการสังเกตสิ่งใด ๆ ผู้สังเกตควรสร้างรายการที่ต้องการสังเกตไว้เหมาะสม เมื่อสังเกตสิ่งใดก็จะได้บันทึกทันทีที่ การสังเกตที่ดีไม่ควรให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว เพราะถ้ารู้ว่ามี การสังเกตพฤติกรรมจะเปลี่ยนแปลงจากความเป็นจริง

3. การสัมภาษณ์ จะสามารถใช้ในกรณีที่ใช้แบบทดสอบหรือสังเกตแล้วไม่สามารถวัดผลได้ แบบทดสอบถ้าคนไม่ตอบคำถามในข้อสอบหรือแบบสังเกต เราจะได้ข้อมูลผิดพลาด การสังเกตจะวัดได้ก็ต่อเมื่อคนแสดงพฤติกรรมภายนอก ถ้าเขาไม่แสดงพฤติกรรมภายนอกเราก็เก็บข้อมูลไม่ได้อีกเช่นกัน การใช้เครื่องมือวัดผลโดยการสัมภาษณ์จึงอาจแก้ปัญหาได้ เพราะการสัมภาษณ์เป็นการสนทนอย่างมีจุดหมาย ตามความประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าก่อนระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ เครื่องมือสำคัญของการสัมภาษณ์จึงเป็นปาก

4. แบบสอบถาม มีลักษณะการเก็บข้อมูลคล้ายแบบทดสอบ คือ ให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกรออกมาจากใจจริง ที่แตกต่างจากแบบทดสอบ ก็คือ การแสดงความคิดเห็นนั้นไม่มีถูก ไม่มีผิด เป็นการแสดงความคิดเห็นตามเสรีของผู้ตอบ

5. การจัดอันดับคุณภาพ เป็นเครื่องมือวัดประเมินค่าสถานการณ์ หรือคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ไม่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเลขโดยตรงได้ แต่เป็นการจัดอันดับของสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะของคุณภาพว่ามีมากน้อยเพียงใด การวัดประเภทนี้ ได้แก่ วัดความดี ความงาม ความสะอาด ความประพฤติ ซึ่งจะให้เป็นตัวเลขตรง ๆ ไม่ได้ จำเป็นที่จะต้องออกแบบเครื่องมือวัดด้านนี้เป็นพิเศษ

7.ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

5.1 ประสบการณ์ในการทำงาน

การมีประสบการณ์ในงานใดก็ตามย่อมเป็นผลให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดี แต่จำนวนปีที่เคยทำงานมาไม่ได้เป็นหลักประกันว่า คนที่ทำงานน้อยปีกว่าจะมีประสบการณ์น้อยกว่า ทั้งนี้เพราะแต่ละวันที่ทำงานย่อมได้ประสบการณ์ต่างกัน (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์.2521:225-227) ประสบการณ์ในอดีตมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การที่มี

ประสบการณ์มากมีโอกาสเผชิญปัญหาต่าง ๆ มาก ทำให้เผชิญปัญหาซึ่งการแก้ปัญหาเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาทักษะในการตัดสินใจ ช่วยให้บุคคลสามารถจินตนาการได้อย่างกว้างไกลรอบคอบมีเหตุผลและสามารถเลือกทางเลือกได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และรวดเร็ว (นพพร การถัก.2535: 30) ซึ่งสอดคล้องกับ (วิชัย เอียดบัว. 2534:176) พบว่า ครูที่มีระยะเวลาทำการสอนน้อยยอมรับในนวัตกรรมด้านการตระหนักการแสวงหาความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติสูงกว่าครูที่มีระยะเวลาการทำงานสอนมากกว่าทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย แลตั้งที่ (ประภา เชื้อภักดี.2546:47) ได้กล่าวว่า ผู้ที่เริ่มปฏิบัติงานใหม่มีประสบการณ์น้อย จึงมีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางด้านความมั่นใจ การตัดสินใจและยังไม่ชำนาญในการปฏิบัติงาน สำหรับประสบการณ์การทำงานหรืออายุการทำงาน หรือระยะเวลาในการทำงานนั้นพบว่าเป็นตัวแปรร่วมกับอายุมากมักจะมีประสบการณ์ในการทำงานมากด้วย และผลการวิจัยของ สุพจน์ เต็มแถม(2541: บทคัดย่อ) พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนแตกต่างกัน

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวแสดงว่าบุคคลที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน จะมีผลต่อการปฏิบัติงานต่างกัน

5.2 วุฒิการศึกษา

ผลการวิจัยของศิริรัตน์ พูลสวัสดิ์ (2550:บทคัดย่อ) พบว่าครูผู้สอนวิชาทางธุรกิจที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ส่วนอริษา จำปาเงิน(2547:81-82) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีโรงเรียนนาร่องและเครือข่ายที่ใช้หลักสูตรการศึกษา พุทธศักราช 2544 ปีการศึกษา 2545 และครูผู้สอนโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรนี้ในปีการศึกษา 2546 มีปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางครูผู้สอนจำแนกตามวุฒิการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมารินทร์ จำราช (2549: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่าครูระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนอรุณประดิษฐ จังหวัดเพชรบุรีที่มีวุฒิมัธยมศึกษา กับไม่มีวุฒิมัธยมศึกษา มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นพบว่าบุคคลที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกัน

5.3 เพศ

ผลการวิจัยของเสาณีย์ สนิธเณร (2546:บทคัดย่อ) พบว่านักศึกษาที่มีเพศ ระดับชั้น
รอบการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีความเห็นโดยรวมและรายด้านแตกต่าง
กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่จันทลักษณ์ จันทรศรี (2547: บทคัดย่อ) พบว่าอาจารย์ชาย
และอาจารย์หญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติคณะ
พาณิชยศาสตร์และการบัญชีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผกาเพ็ญ จรูญแสง (2547: บทคัดย่อ) พบว่านักศึกษาชาย
และนักศึกษาเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษม
บัณฑิตในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับวัลลภา เปรมจันทร์(2546: บทคัดย่อ)
นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีปัญหการเรียนรู้โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 และเอื้อมพร สุวรรณไตรย์ (2548: บทคัดย่อ) พบว่านักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อการ
จัดการเรียนการสอน สาขาวิชาแพทย์แผนไทยประยุกต์ โรงเรียนอายุรเวท โดยรวมแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นพบว่าบุคคลที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่าง
ๆ แตกต่างกัน

5.4 อายุ

ผลการวิจัยของภาคภูมิ ทับทิมรณยุทธ.(2547:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องขวัญและ
กำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานตรวจบัญชีกองทัพบก พบว่าข้าราชการที่มีวุฒิ
การศึกษาและอายุราชการแตกต่างกันมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้านความเพียงพอของ
รายได้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านโอกาสความก้าวหน้า
และด้านความยุติธรรมในหน่วยงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และกัมพล
สุภาพงษ์ (2545:บทคัดย่อ) ว่าครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสุธีรัตน์
เจียรอดิศักดิ์.(2548) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ใช้บริการสปาเพื่อสุขภาพในเขตวัฒนา
พบว่า ผู้ใช้บริการสปาที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสปา โดยรวมและรายด้าน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นพบว่าบุคคลที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่าง ๆ
แตกต่างกัน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ทักษะที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยตรงยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาวิจัยไว้ งานวิจัยที่นำมาถ่วงน้ำหนักนี้เป็นการวิจัยที่ใกล้เคียง ได้แก่

บุญมี ประสมทรัพย์ (2539 : 68) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชี ของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล รวม 4 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนและสภาพที่เรียน ด้านนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน พบว่าผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นว่าการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาการบัญชี ทั้ง 4 ด้าน ได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และแยกเป็นรายด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนได้มีการปฏิบัติมากกว่าด้านอื่น ๆ ส่วนด้านการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอนไม่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

อภิญา เหมระ (2544 : 63 – 64) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า ครูธุรกิจมีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผลและรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรอิสระพบว่า ครูธุรกิจที่มีวุฒิทางการศึกษาและไม่มีวุฒิทางการศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการและด้านการดำเนินการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ส่วนด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ครูธุรกิจที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอาชีพธุรกิจแตกต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแตกต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภิราช รัตนันต์ (2546 : บทคัดย่อ) ทักษะที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรบริหารธุรกิจศึกษา (ต่อเนื่อง 2 ปี) ของนิสิต ภาคสมทบ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ นิสิตที่เรียนสาขาวิชาการบัญชีและการตลาด มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนมีทักษะไม่แตกต่างกัน นิสิตที่เรียนโดยไม่ทำงานกับนิสิตที่เรียนโดยทำงาน มีทักษะไม่แตกต่างกัน นิสิตที่สำเร็จการศึกษาจากสังกัดกรมอาชีวศึกษาและสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมทุกด้านแตกต่าง

กันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตร นิสิตมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน นิสิตมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นิสิตที่ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีทัศนะต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตที่มีทัศนะด้านอาจารย์ผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมจิต กลิ่นน้อย (2546 : 82 – 84) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผลและเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจจำแนกตามตัวแปรเพศ ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และขนาดโรงเรียนโดยใช้กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือครูที่สอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 83 คน พบว่าครูธุรกิจมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากครูธุรกิจที่มีเพศ ประสบการณ์สอนวิชาอาชีพธุรกิจและผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการเตรียมการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรทิพย์ ท่อสุวรรณ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 ของครูผู้สอนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านผู้สอนและด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่าครูผู้สอน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 โดยรวมด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านผู้สอนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอนเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนที่สังกัดคณะวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 โดยรวมและเฉพาะด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูประจำและครูจ้างสอน ครูที่มีวุฒิปริญญาตรี ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่เกิน 15 ปี และมากกว่า 15 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมหวัง ชัยเจริญคุณากรณ์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยดุสิตธานี โดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านเหมาะสมในระดับ ปานกลาง ผู้บริหารและอาจารย์ ที่มีประสบการณ์การทำงานด้านกิจกรรมนักศึกษาต่างก็มี ทักษะต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยดุสิตธานี โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่าผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานกิจกรรมนักศึกษา 1 – 2 ปี มี ทักษะแตกต่างกับผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานกิจกรรมนักศึกษามากกว่า 4 ปี ในด้านบำเพ็ญประโยชน์ และด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน นักศึกษาชายและหญิง มีทักษะต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัย ดุสิตธานี โดยรวมและด้านไม่แตกต่างกัน นักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานี ที่ศึกษาระดับชั้นปีต่างกัน มีทักษะต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานี โดยรวมและแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน นักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานี ที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีทักษะต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาของ วิทยาลัยดุสิตธานี โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่มีประสบการณ์การดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาต่างกัน มีทักษะต่อการจัดกิจกรรม นักศึกษาของวิทยาลัยดุสิตธานี โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ฮาร์ท (Hart. 1954 : 128) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษาของเท็น เทรเซนต์ ไฮ สคูล (Ten Thousand High School) เกี่ยวกับการเรียนการสอน ปรากฏผลว่าครูที่ดี ควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีความสามารถที่จะชักจูงใจนักเรียนให้เกิดความสนใจในวิชาที่ตนสอน มีความ จลนารอบรู้ สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด
2. ครูต้องสนใจในตัวนักเรียนให้ความร่วมมือกับนักเรียน มีความเห็นอกเห็นใจ นักเรียน
3. สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน เปิดโอกาสให้ นักเรียนแสดงความคิดเห็น
4. อธิบายได้อย่างแจ่มชัด มีวิธีสอนให้นักเรียนเข้าใจง่าย

โฮล์มส์ (Holmes. 1975 : 251 – A) ทำการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูช่างใน โคโลราโด เพื่อศึกษาถึงสมรรถภาพการสอนที่ต้องการของครูช่างในโคโลราโด โดยสอบถาม ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูช่าง จำนวน 161 คน ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพการสอน ของครูช่าง เป็นดังนี้

1. จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการเรียนรู้ และสามารถประยุกต์เข้ากับการ สอนในโรงฝึกงานได้

2. จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรเป็นอย่างดี พอที่จะให้คำแนะนำแก่กรรมการต่าง ๆ ของโรงเรียนได้

3. จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในจุดประสงค์ของหลักสูตร

4. จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดโรงฝึกงานและจัดชั้นเรียน

5. จะต้องสามารถวิเคราะห์อาชีพ เพื่อการกำหนดลำดับชั้นการทำงานพื้นฐานได้

6. จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการวัดผล ประเมินผลในการสอน

7. จะต้องบันทึกผลความก้าวหน้า และติดตามนักเรียนเป็นรายบุคคลได้

8. ครูช่างจะต้องเข้าใจบทบาทการสอน

9. ครูช่างจะต้องทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

10. ครูช่างจะต้องสามารถรวมเทคนิคการทำงาน ลำดับชั้นการทำงานและความรู้ในการทำงานหนึ่ง ๆ เข้ามาสัมพันธ์กันได้เป็นอย่างดี

บาติस्ता (Batista. 1976 : 257) ได้ศึกษาพฤติกรรมของครูที่ดีจากกลุ่มตัวอย่างพบว่า พฤติกรรมของครูที่ดีประกอบด้วย การเป็นผู้ที่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ทันสมัย มีความรู้ความสามารถในการเขียนบทความและสิ่งพิมพ์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน มีวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน มีความรู้ในวิธีประเมินจุดมุ่งหมายของวิชาอย่างเหมาะสม มีคุณธรรมในวิชาชีพเป็นผู้ที่ทำงานด้วยการให้บริการกับสถาบันและชุมชนให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนครู นิสิตนักศึกษาและสถาบัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่ทำการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2551 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยา โรงเรียนเขาย้อยวิทยา โรงเรียนบ้านแหลมวิทยา ข้าราชการครู จำนวน 69 คน

2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยกำหนดข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ แบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประสบการณ์ในการสอน วุฒิการศึกษา เพศ อายุ เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามให้ประเมินตนเองเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ตามความคิดเห็น 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล

หลักเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนน มีดังนี้

5	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นปกติ
4	หมายถึง	ปฏิบัติบ่อย ๆ
3	หมายถึง	ปฏิบัติบ้าง
2	หมายถึง	ไม่ค่อยได้ปฏิบัติ

1 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ

ตอนที่ 3 เป็นการรวบรวมข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ในด้านต่าง ๆ แนวคิดผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. รวบรวมเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่ได้จากเอกสาร งานวิจัยและการสังเกตการณ์เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามเป็นรายชื่อ โดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายทุกระดับปฏิบัติทั้ง 3 ด้าน

3. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถาม

4. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 ข้อ 2 สร้างเป็นเครื่องมือแบบสอบถามการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ใน 3 ด้าน ประกอบ ด้านการเตรียมการ 10 ข้อ ด้านการดำเนินการ 14 ข้อ ด้านการประเมินผล 11 ข้อ รวม 35 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่สร้างเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาความให้ครอบคลุมเนื้อหา สำนวนและภาษาที่ใช้และให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อให้แบบสอบถามมีความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เริงลักษณ์ โรจนพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยวิธีหาค่า IOC ได้ข้อที่ผ่านเกณฑ์ 0.5 จำนวน 31 ข้อ ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องชัดเจนและให้สมบูรณ์อีกครั้งหนึ่งก่อนไปทดลองใช้

7. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยา จำนวน 30 คน แล้วคัดเลือกข้อความที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความที่มีนำแบบสอบถามกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบัค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96

8. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำไปใช้กับครูผู้สอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยา โรงเรียนบ้านแหลมวิทยา โรงเรียนเขาย้อยวิทยา จังหวัดเพชรบุรี เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างเดือนเมษายน ถึง เดือน พฤษภาคม โดยติดต่อผู้อำนวยการโรงเรียนแต่ละแห่งเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือให้ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 69 คน ตอบแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบทุก ฉบับรวมทั้งสิ้น 69 ฉบับ
3. รวบรวมแบบสอบถามที่ตอบเสร็จแล้วเพื่อตรวจให้คะแนนแบบสอบถาม
4. นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติและทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้

4. การจัดการทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กระทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC*(Statistical/Package the Social Sciences / Personal Computer Plus) โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
2. หาค่าร้อยละจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546)
3. หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี 3 ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้เกณฑ์การแปลผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นปกติ
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49	หมายถึง	ปฏิบัติบ่อย ๆ
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49	หมายถึง	ปฏิบัติบ้าง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49	หมายถึง	ไม่ค่อยได้ปฏิบัติ
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติ

4. เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ วุฒิการศึกษา และเพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

5. เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ ประสิทธิภาพการสอน อายุของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way analysis of Variance) ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบรายคู่ โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ Scheffe'

6. รวบรวมปัญหา ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปความถี่ประกอบความเรียงและนำไปประกอบในการอภิปรายผลการวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546 : 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546 : 65)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจรายข้อใช้สูตร IOC (Item - Operational Definition Congruence Index) ใช้ค่าตั้งแต่ 0.5 ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2548 : 1)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามรายข้อ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach - Coefficient - Alpha) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2548 : 15)

$$r_{tt} \text{ หรือ } \alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt} หรือ α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด (แบบสอบถาม)
	K	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_x^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของเครื่องมือวัด

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม โดยใช้ t - test for Independent Samples โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546 : 166)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

โดยมี

$$df = \frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right)^2}{\frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} \right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{S_2^2}{n_2} \right)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t – Distribution
	$\bar{X}_1, \bar{X}_2$	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
	S_1^2, S_2^2	แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
	n_1, n_2	แทน ขนาดของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไปโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546 : 236)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution
	MS_b	แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.2 ถ้าผลการทดสอบในข้อ 3.2 พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะต้องตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ เชฟเฟ่ Scheffe'

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ และการแปลผลตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
n	แทน	จำนวนครูกลุ่มเป้าหมาย
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - test
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - test
Prob.	แทน	ค่าความน่าจะเป็น (Probability)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนค่าเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่เบี่ยงเบนจากค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง (Mean Squares)
*	แทน	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของครู

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล และรวมทุกด้าน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน วุฒิการศึกษา เพศ อายุ

ตอนที่ 4 การสรุปความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จากแบบสอบถามปลายเปิด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน วุฒิการศึกษา เพศ และอายุ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนความถี่และร้อยละของครู จำแนกตามประสบการณ์สอน วุฒิการศึกษา เพศ และอายุ

ข้อมูลทั่วไปของครู	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประสบการณ์ในการสอน		
1.1 ต่ำกว่า 10 ปี	9	13.00
1.2 10 – 15 ปี	18	26.10
1.3 16 – 20 ปี	9	13.00
1.4 มากกว่า 20 ปี	33	47.80
รวม	69	100.00
2. วุฒิการศึกษา		
2.1 ปริญญาตรี	60	87.00
2.2 ปริญญาโท	9	13.00
รวม	69	100.00
3. เพศ		
3.1 หญิง	45	65.20
3.2 ชาย	24	34.80
รวม	69	100.00
4. อายุ		
4.1 25 – 35 ปี	14	20.30
4.2 36 – 45 ปี	22	31.90
4.3 46 ปีขึ้นไป	33	47.80
รวม	69	100.00

ตาราง 1 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอบแบบสอบถามทั้งหมด 69 คน ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 47.80 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 87.00 เพศหญิง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 65.20 และมีอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 47.80

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

เป็นการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล ดังแสดงในตาราง 2 – 5

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรีโดยรวมและรายด้าน

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ปฏิบัติ
ด้านการเตรียมการ	4.12	0.75	มาก
ด้านการดำเนินการ	4.13	0.74	มาก
ด้านการประเมินผล	4.07	0.81	มาก
รวม	4.10	0.74	มาก

ตาราง 2 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านระดับปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ด้านการเตรียมการ
โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการเตรียมการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ปฏิบัติ
1	เตรียมตนเองให้พร้อมด้วยการศึกษาหลักสูตรและจุดประสงค์ การเรียนรู้ในรายวิชา	4.32	0.88	มาก
2	สำรวจและเตรียมแหล่งข้อมูลให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต อย่างหลากหลาย	4.10	0.83	มาก
3	จัดทำแผนการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วน และสอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.16	0.93	มาก
4	วางแผนการสอนโดยคำนึงถึงศักยภาพและความต้องการของ ผู้เรียน	4.19	0.93	มาก
5	กำหนดเป้าหมายและมาตรฐานของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ ศึกษาตามความถนัด ความสนใจด้วยตนเองเต็มศักยภาพ	4.16	0.96	มาก
6	เตรียมกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เลือกทำตามความถนัดเพื่อ สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	3.98	0.90	มาก
7	เตรียมสื่อการสอนเพื่อให้ผู้เรียนฝึกคิดการแก้ปัญหา เศรษฐกิจของชุมชนด้วยตนเองในลักษณะองค์รวม	3.93	0.96	มาก
8	ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้	3.96	1.02	มาก
9	เตรียมการวัดและประเมินผลด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะในอาชีพธุรกิจทั้งในส่วนของการบริหารและผลงาน	4.16	0.85	มาก
10	เตรียมวิธีวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายตามสภาพจริง	4.26	0.83	มาก
	รวม	4.12	0.75	มาก

ตาราง 3 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร
ประกาศนียบัตร ด้านการเตรียมการ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปฏิบัติมาก

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนการสอนหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ด้านการดำเนินการ
โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการดำเนินการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ปฏิบัติ
1	ให้คำอธิบาย คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนแนะแนวอาชีพ ธุรกิจอย่างชัดเจนกับผู้เรียน	4.06	0.99	มาก
2	เสริมแรงให้ผู้เรียน ค้นหาคำตอบและแก้ปัญหาในการ ประกอบอาชีพทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม	4.13	0.95	มาก
3	สนับสนุนและจูงใจให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าต่องานธุรกิจ	4.14	0.96	มาก
4	สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรม การเรียนรู้ที่จำเป็นในระบบเศรษฐกิจ	4.09	0.80	มาก
5	ใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับวิธีการเรียนรู้ของ ผู้เรียน	4.23	0.83	มาก
6	ร่วมสร้างทักษะการปฏิบัติงานที่ดีกับผู้เรียน	4.30	0.83	มาก
7	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ของวิชาธุรกิจด้วย ตนเองอย่างหลากหลาย	4.13	0.87	มาก
8	ส่งเสริมให้ผู้เรียนทบทวนงานอาชีพธุรกิจเพิ่มเติมจากกลุ่ม หรือเพื่อนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดซึ่งกันและกัน เรียน ร่วมกัน รู้ร่วมกัน	4.09	0.87	มาก
9	ส่งเสริมให้ได้รับบทบาทการเป็นสมาชิกและการเป็น ผู้ประกอบการในระบบเศรษฐกิจด้วยตนเอง	4.00	0.87	มาก
10	ให้ผู้เรียนได้ฝึกสังเกต คิดอย่างรอบคอบ ปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้	4.10	0.89	มาก
	รวม	4.13	0.75	มาก

ตาราง 4 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการดำเนินการ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปฏิบัติมาก

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรีด้านการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการประเมินผล	$\bar{X}$	S.D	ระดับปฏิบัติ
1.	ผู้เรียนและครูมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน	4.04	0.96	มาก
2.	เน้นประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อความรู้ ข้อมูลข่าวสารทางธุรกิจและเศรษฐกิจ	3.94	1.03	มาก
3.	เน้นประเมินความสามารถทางด้านการจัดการ การตลาดและการร่วมมือในการประกอบกิจการหรือธุรกิจ	3.88	0.95	มาก
4.	เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้นด้วยตนเอง	4.13	1.04	มาก
5.	เน้นการวัดและประเมินผลงานที่เกิดจากการบูรณาการความรู้จากวิชาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในธุรกิจ	4.25	0.98	มาก
6.	สังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.12	1.05	มาก
7.	มีการประเมินจากแฟ้มสะสมงานและการปฏิบัติจริงของผู้เรียน	4.07	0.98	มาก
8.	ใช้การวัดและประเมินผลหลายวิธี	4.20	0.99	มาก
9.	มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนสะท้อนคุณภาพของผลงาน	4.13	0.95	มาก
10.	ผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในวิชาธุรกิจทั้งด้วยตนเองและสถานประกอบการ	3.91	0.95	มาก
11.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึกรับรู้ของตนเองต่อผลงานทางธุรกิจ	4.06	3.50	มาก
	รวม	4.07	0.81	มาก

ตาราง 5 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

เป็นการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน วุฒิการศึกษา เพศ อายุ โดยรวมและรายด้าน ดังแสดงในตาราง 6 – 16

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพของครูโรงเรียน มัธยมศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Prob.
ด้านการเตรียมการ	ระหว่างกลุ่ม	3	20.22	6.74	23.92**	0.00
	ภายในกลุ่ม	65	18.31	0.28		
	รวม	68	38.53			
ด้านการดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	3	13.90	4.63	12.45**	0.00
	ภายในกลุ่ม	65	24.20	0.37		
	รวม	68	38.09			
ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	3	18.29	6.10	14.75**	0.00
	ภายในกลุ่ม	65	26.86	.41		
	รวม	68	45.15			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	17.18	5.73	18.52**	0.00
	ภายในกลุ่ม	65	20.10	.31		
	รวม	68	37.28			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 6 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยรวมด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน		ต่ำกว่า 10 ปี	10 – 15 ปี	16 - 20 ปี	มากกว่า 20 ปี
	$\bar{X}$	3.06	3.78	4.44	4.55
ต่ำกว่า 10 ปี	3.06	-	.72**	1.38**	1.49**
10 – 15 ปี	3.78		-	.66**	.76**
16 - 20 ปี	4.44			-	.11
มากกว่า 20 ปี	4.55				-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน ต่ำกว่า 10 ปี มีระดับปฏิบัติการในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยรวมน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 – 15 ปี 16 – 20 ปี และ มากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 – 15 ปี มีระดับปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยรวมน้อยกว่า 16 - 20 ปี และ มากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 8 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการเตรียมการ ด้วยวิธีการของ เซฟเฟ่ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน		ต่ำกว่า 10 ปี	10 – 15 ปี	16 - 20 ปี	มากกว่า 20 ปี
	$\bar{X}$	2.93	3.83	4.49	4.52
ต่ำกว่า 10 ปี	2.93	-	0.90**	1.56**	1.58**
10 – 15 ปี	3.83		-	0.66**	0.68**
16 - 20 ปี	4.49				.03
มากกว่า 20 ปี	4.52				-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการเตรียมการ น้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 – 15 ปี 16 – 20 ปี และมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 – 15 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนด้านการเตรียมการน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 16 – 20 ปี และมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการดำเนินการ ด้วยวิธีการของ เซฟเฟ่ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 10 ปี	10 – 15 ปี	16 - 20 ปี	มากกว่า 20 ปี
		3.30	3.74	4.43	4.60
ต่ำกว่า 10 ปี	3.30	-	0.44	1.13**	1.30**
10 – 15 ปี	3.74		-	0.69**	0.85**
16 - 20 ปี	4.43			-	0.17
มากกว่า 20 ปี	4.60				-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 9 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการดำเนินการ น้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 16 – 20 ปี และมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 – 15 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนด้านการดำเนินการน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 16 – 20 ปี และมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการประเมินผล ด้วยวิธีการของ เซฟเฟ่ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน		ต่ำกว่า 10 ปี	10 – 15 ปี	16 - 20 ปี	มากกว่า 20 ปี
	$\bar{X}$	2.94	3.78	4.40	4.52
ต่ำกว่า 10 ปี	2.94	-	0.83*	1.45**	1.58**
10 – 15 ปี	3.78		-	0.62**	0.74**
16 - 20 ปี	4.52			-	0.12
มากกว่า 20 ปี	4.40				-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 10 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี มีระดับปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการประเมินผล น้อยกว่า 10 – 15 ปี 16 – 20 ปี และมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 – 15 ปี มีระดับปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพด้านการประเมินผล น้อยกว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน มากกว่า 20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา	วุฒิการศึกษา						t	Prob.
	ปริญญาตรี n = 60			ปริญญาโท n = 9				
	$\overline{X}$	S.D	ระดับปฏิบัติ	$\overline{X}$	S.D	ระดับปฏิบัติ		
ด้านการเตรียมการ	4.12	0.74	มาก	4.11	0.82	มาก	0.45	0.96
ด้านการดำเนินการ	4.14	0.73	มาก	4.04	0.89	มาก	0.35	0.72
ด้านการประเมินผล	4.07	0.81	มาก	4.06	0.84	มาก	0.02	0.97
รวม	4.11	0.74	มาก	4.07	0.82	มาก	0.14	0.87

ตาราง 11 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา	เพศ						t	Prob.
	หญิง n = 24			ชาย n = 45				
	$\overline{X}$	S.D	ระดับปฏิบัติ	$\overline{X}$	S.D	ระดับปฏิบัติ		
ด้านการเตรียมการ	4.16	0.76	มาก	4.10	0.75	มาก	0.32	0.74
ด้านการดำเนินการ	4.21	0.75	มาก	4.08	0.75	มาก	0.72	0.47
ด้านการประเมินผล	4.03	0.88	มาก	4.08	0.79	มาก	0.25	0.81
รวม	4.13	0.76	มาก	4.08	0.74	มาก	0.26	0.79

ตาราง 12 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพของครูโรงเรียน มัธยมศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Prob.
ด้านการเตรียมการ	ระหว่างกลุ่ม	2	17.19	8.60	26.59**	0.00
	ภายในกลุ่ม	66	21.34	0.32		
	รวม	68	38.53			
ด้านการดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	2	12.71	6.36	16.53**	0.00
	ภายในกลุ่ม	66	25.38	0.39		
	รวม	68	38.09			
ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	16.05	8.03	18.20**	0.00
	ภายในกลุ่ม	66	29.10	0.44		
	รวม	68	45.15			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	15.23	7.62	22.80**	0.00
	ภายในกลุ่ม	66	22.05	0.33		
	รวม	68	37.28			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 13 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุต่างกันมีระดับปฏิบัติการในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 14 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยรวมด้วยวิธีการของ เชฟเฟ
จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	25 -35 ปี	36 – 45 ปี	46 ปีขึ้นไป
		3.21	4.13	4.46
25 – 35 ปี	3.21	-	0.91**	1.24**
36 – 45 ปี	4.13		-	0.33
46 ปีขึ้นไป	4.46			-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 14 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุ 25 – 35 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยรวมน้อยกว่าครูที่มีอายุ 36 – 45 ปี และ 46 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการเตรียมการ ด้วยวิธีการของ เซฟเฟ่ จำแนกตามอายุ

อายุ		25 -35 ปี	36 – 45 ปี	46 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.17	4.17	4.49
25 – 35 ปี	3.17	-	1.00**	1.32**
36 – 45 ปี	4.17		-	0.32
46 ปีขึ้นไป	4.49			-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 15 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุ 25 – 35 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการเตรียมการ น้อยกว่าครูที่มีอายุ 25 – 35 ปี และ 46 ปีขึ้นไป ส่วนครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุ 36 – 45 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพน้อยกว่าครูที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 16 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการดำเนินการด้วยวิธีการของ เซฟเฟ่ จำแนกตามอายุ

อายุ		25 -35 ปี	36 – 45 ปี	46 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.36	4.11	4.47
25 – 35 ปี	3.36	-	0.78**	1.14**
36 – 45 ปี	4.11		-	0.36
46 ปีขึ้นไป	4.47			-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 16 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุ 25 – 35 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการดำเนินการ น้อยกว่าครูที่มีอายุ 36 – 45 ปี และ 46 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการประเมินผลด้วยวิธีการของ
เซฟเฟ่ จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	25 -35 ปี	36 – 45 ปี	46 ปีขึ้นไป
		3.15	4.11	4.42
25 – 35 ปี	3.15	-	0.97**	1.27**
36 – 45 ปี	4.11		-	0.31
46 ปีขึ้นไป	4.42			-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 17 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุ 25 – 35 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการประเมินผล น้อยกว่า ครูที่มีอายุ 36 – 45 ปี และ 46 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 การรวบรวมความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

ตาราง 18 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพบว่า

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านการเตรียมการ	
1. ครูผู้สอนควรมีความเข้าใจในหลักสูตรของประกาศนียบัตรวิชาชีพ	4
2. ครูผู้สอนควรมีโอกาสศึกษาดูงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ	6
3. ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ	4
4. การวางแผนการสอนควรคำนึงถึงศักยภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ	3
5. เตรียมการสอนให้สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	1
6. ควรมีการประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าศึกษาดูงาน	3
ด้านการดำเนินการ	
1. ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกงานควรจะเป็นไปอย่างจริงจัง เน้นความรับผิดชอบ คุณธรรม จริยธรรม	3
2. ในการจัดการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างเต็มที่โดยเน้นการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4
3. ในการสอนควรใช้สื่อที่เป็นสื่อ ICT	4
4. การจัดการเรียนการสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3
5. ควรมีการใช้แหล่งเรียนรู้จากสถานประกอบการ	2
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้จัดกิจกรรมตลาดนัดโครงการวิชาชีพและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน	4

ตาราง 18 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านการประเมินผล	
1. การวัดผลประเมินผลควรเน้นที่ความแตกต่างระหว่างบุคคล	3
2. วิธีการประเมินผลควรหลากหลาย เน้นการปฏิบัติจริง	3
3. เน้นการประเมินตามสภาพจริง	8
4. การวัดผลประเมินผลควรเน้นผลที่มีต่อคุณภาพของผู้เรียน	2

จากตาราง 18 แสดงว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบุรีมีความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการเตรียมการ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ครูควรจะได้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียน และควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

2. ด้านการดำเนินการ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนของครู ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างเต็มที่โดยเน้นการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้สื่อ ICT และมีการจัดกิจกรรมตลาดนัดโครงงานวิชาชีพและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน

3. ด้านการประเมินผล ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา การจัดการเรียนการสอนของครู ควรเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง มีวิธีการประเมินผลหลายวิธี และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ต้องการทราบว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในด้านดังต่อไปนี้ คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล โดยการเปรียบเทียบจากประสบการณ์ในการสอน วุฒิการศึกษา เพศ และอายุ เพื่อจะได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนตามของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมาย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน จำแนกตาม ประสบการณ์สอน วุฒิการศึกษา เพศ อายุ
3. เพื่อรวบรวมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้การวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี และเป็นข้อมูลกำหนดกรอบหรือทิศทางให้ครูได้ยึดถือปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไข พัฒนาตนเอง พัฒนาการเรียนการสอน ให้เป็นครูที่มีคุณภาพ สามารถจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติการกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ให้สมบูรณ์และช่วยเสริมสร้างทักษะทางวิชาชีพเพื่อนำไปประยุกต์ให้เกิดความสอดคล้องกับเทคโนโลยีและวิชาการสมัยใหม่ส่งผลให้การผลิตนักศึกษา มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพเพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานที่จะช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าสืบไป

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2551 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยา จำนวน 26 คน โรงเรียนเขาย้อยวิทยา จำนวน 22 คน โรงเรียนบ้านแหลมวิทยา จำนวน 21 คน รวมทั้งสิ้น 69 คน

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานของการศึกษาการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

1. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกัน
2. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกัน
3. ครูที่มีเพศต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกัน
4. ครูที่มีอายุต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ทำการศึกษากับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2551 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยา โรงเรียนเขาย้อยวิทยา โรงเรียนบ้านแหลมวิทยา จำนวน 69 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประสบการณ์ในการสอน วุฒิการศึกษา เพศ และ อายุ เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามให้ประเมินตนเองเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ตามความคิดเห็น 3 ด้าน รวม 31 ข้อ คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล และได้ค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96

ตอนที่ 3 เป็นการรวบรวมข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี 3 ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.50 – 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นปกติ
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.50 – 4.49	หมายถึง	ปฏิบัติบ่อย ๆ
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.50 – 3.49	หมายถึง	ปฏิบัติบ้าง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.50 – 2.49	หมายถึง	ไม่ค่อยได้ปฏิบัติ
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติ

3. เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ วุฒิการศึกษา และเพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

4. เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ ประสบการณ์การสอน อายุของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way analysis of Variance) ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบรายคู่ โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ Scheffe'

5. รวบรวมปัญหา ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปความถี่ประกอบความเรียงและนำไปประกอบในการอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ในด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล สรุปได้ดังนี้

1. ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอบแบบสอบถามทั้งหมด 69 คน ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 47.80 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 87.00 เพศหญิง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 65.20 และมีอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 47.80

2. ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านระดับปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านการเตรียมการ พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตร ด้านการเตรียมการ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปฏิบัติมาก

2.2 ด้านการดำเนินการ พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการดำเนินการ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปฏิบัติมาก

2.3 ด้านการประเมินผล พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก

3. จากผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน วุฒิการศึกษา เพศ อายุ โดยรวมและรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

3.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อทดสอบรายกลุ่มพบว่า

3.1.1 ผลการทดสอบความแตกต่าง พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน ต่ำกว่า 10 ปี มีระดับปฏิบัติการในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยรวมน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 – 15 ปี 16 – 20 ปี และ มากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 – 15 ปี มีระดับปฏิบัติการในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยรวมน้อยกว่า 16 - 20 ปี และ มากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน 16 – 20 ปี มีระดับ

3.4.1 ผลการทดสอบความแตกต่าง พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุ 25 – 35 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยรวมน้อยกว่าครูที่มีอายุ 36 – 45 ปี และ 46 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4.2 ผลการทดสอบความแตกต่าง พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุ 25 – 35 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการเตรียมการ น้อยกว่าครูที่มีอายุ 25 – 35 ปี และ 46 ปีขึ้นไป ส่วนครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุ 36 – 45 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพน้อยกว่าครูที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4.3 ผลการทดสอบความแตกต่าง พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุ 25 – 35 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการดำเนินการ น้อยกว่าครูที่มีอายุ 36 – 45 ปี และ 46 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4.3 ผลการทดสอบความแตกต่าง พบว่า พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีอายุ 25 – 35 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการประเมินผล น้อยกว่า ครูที่มีอายุ 36 – 45 ปี และ 46 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การรวบรวมความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ในแต่ละด้าน ดังนี้

4.1 ด้านการเตรียมการ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นว่า ครูผู้สอนควรได้มีโอกาสศึกษาดูงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ รองลงมาคือ ครูผู้สอนควรมีความเข้าใจในหลักสูตรของประกาศนียบัตรวิชาชีพและมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน

4.2 ด้านการดำเนินการ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นว่า ในการจัดการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างเต็มที่โดยเน้นการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคล ในการสอนควรใช้สื่อที่เป็นสื่อ ICT และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้จัดกิจกรรมตลาดนัดโครงการวิชาชีพและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน รองลงมาคือ ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกงานควรจะเป็นไปอย่างจริงจัง เน้นความรับผิดชอบ คุณธรรม จริยธรรม

4.3 ด้านการประเมินผล ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนของครู ควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง รองลงมาคือ การวัดผลประเมินผลควรเน้นที่ความแตกต่างระหว่างบุคคล

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการ ด้านการ ดำเนินการ และด้านการประเมินผลสรุปได้ดังนี้

ด้านการเตรียมการ พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปฏิบัติมาก ทั้งนี้เป็นเพราะครูมีการ เตรียมตนเองให้พร้อมด้วยการศึกษาหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชา มีการเตรียม วิธีวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายตามสภาพจริง และมีการสำรวจและเตรียมแหล่งข้อมูลให้ สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต อย่างหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญญา เหมระ (2544 : 63 – 64) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า ครูธุรกิจมีการ จัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีการจัดทำแผนที่มืองค์ประกอบครบถ้วน และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาอาชีพธุรกิจ และวางแผนการสอนโดยคำนึงถึง ศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน

ด้านการดำเนินการ พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการดำเนินการ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปฏิบัติมาก ทั้งนี้เป็นเพราะครูมีการร่วมสร้างทักษะการปฏิบัติงานที่ดีกับผู้เรียน มีการใช้เทคนิควิธีสอนที่ หลากหลายเหมาะสมกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนและสนับสนุนและจูงใจให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าต่อ งานธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญญา เหมระ (2544 : 63 – 64) ได้ศึกษาการจัดการ เรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูธุรกิจ สังกัดกรม สามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า ครูธุรกิจมีการจัดการเรียนการสอนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการดำเนินการโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับ มากทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูธุรกิจมีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง ด้านการดำเนินการ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการ สนับสนุนและจูงใจให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าต่องานอาชีพธุรกิจ สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่จำเป็นในระบบเศรษฐกิจ และร่วมปลูกฝังคุณธรรมที่พึงามใน การประกอบอาชีพธุรกิจ

ด้านการประเมินผล พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ทั้งนี้เป็นเพราะครูมีการเน้นการวัดและประเมินผลงานที่เกิดจากการบูรณาการความรู้จากวิชา ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในธุรกิจ มีการวัดและประเมินผลหลายวิธี และเน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียน สร้างขึ้นด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญญา เหมระ (2544 : 63 – 64) ได้ศึกษา

การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า ครูธุรกิจมีการจัดการเรียนการสอน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการประเมินผลโดยรวมทุกด้านอยู่ใน ระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้นด้วยตนเอง สังเกตและ ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องใช้การวัดและประเมินผลหลายวิธี และเน้นการวัดและ ประเมินผลที่เกิดจากการบูรณาการความรู้จากวิชาการต่าง ๆ ที่มีอยู่กับอาชีพธุรกิจ

จากผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน วุฒิการศึกษา เพศ อายุ โดยรวมและรายด้าน เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ปรากฏผลดังนี้

ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีระดับการปฏิบัติในการ จัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน ต่ำกว่า 10 ปี มีระดับปฏิบัติการในการจัดการ เรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยรวมน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ มากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูใน โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 - 15 ปี มีระดับปฏิบัติการจัดการเรียน การสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยรวมน้อยกว่า 16 - 20 ปี และ มากกว่า 20 ปี อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน 16 - 20 ปี มีระดับปฏิบัติต่ำกว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 20 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่าง กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการ เตรียมการ น้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการ สอน 10 - 15 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนด้านการเตรียมการน้อยกว่าครูที่มี ประสบการณ์ในการสอน 16 - 20 ปี และมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ ด้านการดำเนินการ น้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 16 - 20 ปี และมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 - 15 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนด้านการดำเนินการน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการ สอน 16 - 20 ปี และมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่าง กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน

ต่ำกว่า 10 ปี มีระดับปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการประเมินผล น้อยกว่า 10 – 15 ปี 16 – 20 ปี และมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 – 15 ปี มีระดับปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพด้านการประเมินผล น้อยกว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน มากกว่า 20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ของอภิญญา เหมระ (2544 : 63 – 64) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่ครูที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในการใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ นั้นส่งผลให้ระดับปฏิบัติการในการจัดการเรียนการสอนสูงขึ้น ไปด้วย

ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ได้รับการอบรมสั่งสอน ได้รับการประสบการณ์อยู่ในสถาบันการศึกษามากกว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จึงทำให้ครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ได้รับการพัฒนาความรู้ ความคิด จึงมีมุมมองที่กว้างไกล มีโอกาสปรับปรุงเทคนิควิธีการต่าง ๆ โดยพยายามนำสื่อการสอนและเทคนิควิธีการต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นตัวกลางในกระบวนการเรียนการสอนมาใช้เพื่อจะช่วยให้การเรียนการสอนที่ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์พา ท้อสุวรรณ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 ของครูผู้สอนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ครูที่มีวุฒิปริญญาตรี ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่เกิน 15 ปี และมากกว่า 15 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีระดับปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนเข้าใจเรื่องที่จำเป็นเกี่ยวกับธุรกิจ ครูเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการจัดการเรียนการศึกษา เพื่อพัฒนาประเทศชาติ ครูธุรกิจทั้งเพศชายและเพศหญิงได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมจิต กลิ่นน้อย (2546 : 82 – 84) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน

คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผลและเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจจำแนกตามตัวแปรเพศ ประสบการณ์ การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและขนาดโรงเรียนโดยใช้กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือครูที่สอนรายวิชาอาชีพธุรกิจระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 83 คน พบว่าครูธุรกิจที่มีเพศ ต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุต่างกันมีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุ 25 – 35 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยรวมน้อยกว่าครูที่มีอายุ 36 – 45 ปี และ 46 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุ 25 – 35 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการเตรียมการ น้อยกว่าครูที่มีอายุ 25 – 35 ปี และ 46 ปีขึ้นไป ส่วนครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุ 36 – 45 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพน้อยกว่าครูที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุ 25 – 35 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการดำเนินการ น้อยกว่าครูที่มีอายุ 36 – 45 ปี และ 46 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการทดสอบความแตกต่าง พบว่า พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุ 25 – 35 ปี มีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการประเมินผล น้อยกว่า ครูที่มีอายุ 36 – 45 ปี และ 46 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาคภูมิ ทับทิมรณยุทธ.(2547:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานตรวจบัญชีกองทัพบก พบว่าข้าราชการที่มีวุฒิการศึกษาและอายุราชการแตกต่างกันมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้านความเพียงพอของรายได้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านโอกาสความก้าวหน้าและด้านความยุติธรรมในหน่วยงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และกัมพล สุภาแพ่ง (2545:บทคัดย่อ) ว่าครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสุธีรัตน์ เจริญอดิศักดิ์.(2548) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ใช้บริการสปาเพื่อสุขภาพในเขตวัฒนา พบว่า ผู้ใช้บริการสปาที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสปา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การรวบรวมความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการเตรียมการ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นว่า ครูผู้สอนควรได้มีโอกาสศึกษาดูงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ รองลงมาคือ ครูผู้สอนมีความเข้าใจในหลักสูตรของประกาศนียบัตรวิชาชีพ และควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน การวางแผนการสอนควรคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ และควรมีการประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าศึกษาดูงาน

ด้านการดำเนินการ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นว่า ในการจัดการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างเต็มที่โดยเน้นการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคล ในการสอนควรใช้สื่อที่เป็นสื่อ ICT และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้จัดกิจกรรมตลาดนัดโครงการวิชาชีพ และกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน รองลงมาคือ ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกงานควรจะเป็นไปอย่างจริงจัง เน้นความรับผิดชอบ คุณธรรม จริยธรรม

ด้านการประเมินผล ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนของครู ควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง รองลงมาคือ การวัดผลประเมินผลควรเน้นที่ความแตกต่างระหว่างบุคคล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการเตรียมการ ครูผู้สอนควรจะได้มีการศึกษาดูงานเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอาชีวศึกษา ครูควรปรับปรุงในการเตรียมสื่อการสอนเพื่อให้ผู้เรียนฝึกคิดการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชุมชนด้วยตนเองในลักษณะองค์รวม ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เตรียมกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เลือกทำตามความถนัดเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และเตรียมการวัดและประเมินผลด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะในอาชีพธุรกิจทั้งในส่วนของการกระบวนการและผลงาน

2. ด้านการดำเนินการครูควรส่งเสริมส่งเสริมให้ได้รับบทบาทการเป็นสมาชิกและการเป็นผู้ประกอบการในระบบเศรษฐกิจด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนทบทวนงานอาชีพธุรกิจเพิ่มเติมจากกลุ่มหรือเพื่อนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดซึ่งกันและกันเรียนรู้ร่วมกัน ให้ผู้เรียนได้ฝึกสังเกต คิดอย่างรอบคอบ ปฏิบัติอย่างจริงจังเพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้

แหล่งเรียนรู้ของวิชาธุรกิจด้วยตนเองอย่างหลากหลาย ให้คำอธิบาย คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนแนะแนวอาชีพธุรกิจอย่างชัดเจนกับผู้เรียน

3. ด้านการประเมินผลควรเน้นประเมินความสามารถทางด้านการจัดการ การตลาด และการร่วมมือในการประกอบกิจการหรือธุรกิจ ผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในวิชาธุรกิจทั้งด้วยตนเองและสถานประกอบการและเน้นประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ข้อมูลข่าวสารทางธุรกิจและเศรษฐกิจ และผู้เรียนและครูมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึกรับรู้ของตนเองต่อผลงานทางธุรกิจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนวิชาบัญชีตามความต้องการของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนวิชาบัญชี
3. ควรศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี
4. ควรทำการวิจัยการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาต่าง ๆ เพราะครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะกลุ่มสาขาการบัญชี เพื่อที่จะได้ตัวแปรอิสระกว้างขึ้น และกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนมาก ซึ่งจะให้ทราบว่า การจัดการเรียนการสอนของครูมีปัญหอะไรบ้าง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ..... (2546). คู่มือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ..... (2550). คู่มือเตรียมสอบหลักสูตรผู้บริหารตามหลักสูตรใหม่ ก.ค.ศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กฤษณา สิงห์โตแก้ว. (2551). ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอน สาขางานการบัญชี ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิตยการเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. (2521). ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา พ.ศ. 2521. สืบค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2551, จาก http://school.obec.go.th/bnsw/co_op2.htm.
- กิดานันท์ มะลิทอง. (2548). ไอซีทีเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.
- กิติมา ปรีดีดิลก. (2532). การบริหารนเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชัคเซสมิเดีย.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541). เฟลีนเพื่อรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัท พี.เพรส จำกัด.
- ชาญชัย อาจินสมจาร. (2541 : เมษายน - พฤษภาคม). กลยุทธ์การตัดสินใจ. วารสารเพิ่มผลผลิต. 37(2) : 35 – 37.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2546). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ. : บริษัทไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โปรเกรสซิฟ จำกัด.
- ฐิติภัทร ประสิทธิ์พร. (2545). ครูดีที่หนึ่งในโลก วิชาการ. 5(10) :15.
- ดารณี บุญบันดาล. (2547). ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการฝึกงานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทีศนา แคมณี. (2545). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธำรง บัวศรี. (2531). ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- ชำระ บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นางลักษณ์ ตระกูลวงศ์. (2549). *ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน สาขางานบัญชีของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิพนธ์ ไทยพานิช. (2525). *การนิเทศแบบคลินิก*. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2548). *การพัฒนาหลักสูตร*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2521). *การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ..... (2548). *เอกสารประกอบการเรียนวิชาสัมมนาการวิจัยธุรกิจ ศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญมี ประสมทรัพย์. (2539). *ความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาบัญชี ของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประนอม อุดกฤษฎ์. (2546). *ความคิดเห็นของบุคลากร สจพ. ต่อการดำเนินงานพัสดุ*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2552, จาก <http://www.gits.kmutnb.ac.th/ethesis/files/page09.htm>
- ปริญญา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2542). *หลักสูตรและการสอนธุรกิจศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). *การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริม.
- พนัส หันนาคินทร์. (2523). *หลักการบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- พรทิพย์พา ท่อสุวรรณ. (2546). *ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 ของครูผู้สอน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชราภรณ์ ยอดสุวรรณ. (2547). *ปัญหาการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 – 3 คณะบริหารธุรกิจ อาชีวศึกษาจะเชิงเทรา*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2545). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แฮส ออฟเดอรั่มส์.
- ปิญโญ สาร. (2523). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ปวิราช รัตนันต์. (2546). *ทักษะที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจ บัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ของนิสิต ภาคสมทบ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มนทกานต์ แก้วพฤษ. (2543). *ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา*. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2535). *การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- รุ่ง แก้วแดง. (2541). *ปฏิบัติการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : หนังสือพิมพ์มติชน.
- ฤกษ์ชัย เพ็ชรคง. (2547). *การประเมินสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเทคนิคพื้นฐาน สำหรับนักเรียน สายช่างอุตสาหกรรมหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิภาคี): กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ลักขณา สิริวัฒน์. (2543). *การแนะแนวเบื้องต้น*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสารคาม กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วรภัทร์ ภูเจริญ. (2541). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร. พิมพ์ดี.
- ส.วาสนา ประवालพฤษ. (2543). *รายงานการวิจัยเอกสารเรื่องระบบการวัด และประเมินผล ผู้เรียนระดับอุดมศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ศิริรัตน์ พูลสวัสดิ์. (2550). *สภาพการจัดการเรียนการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงใน ทักษะของครูธุรกิจ สถาบันการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานบริการงานการศึกษาออกโรงเรียน. (2546). รายงานการวิจัย เรื่องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการพัฒนาบุคลากรทางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- สัจด์ อุทรานันท์. (2530). จัดการเรียนรู้การสอนอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนอง เครือมาก. (2536). คู่มือสอบ ผอ.ปจ., ผช.ผอ.ปจ., หน.ปอ./ก. ผช.หน.ปอ./ก. อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่. นครสวรรค์ : วิสสุทธิ์การพิมพ์.
- สมจิตร กลิ่นน้อย. (2546). ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมนึก หอมนาน. (2546). ศึกษาเรื่องความต้องการนิเทศการสอนของครูธุรกิจในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 5. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร เลิศมังกรว. (2545). ปัญหาการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมหวัง ชัยเจริญคุณภรณ์. (2549). ทักษะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยดุสิตธานี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สาโรช บัวศรี. (2521). การศึกษาเพื่อการทำงานและอาชีพ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549). กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- สำลี ทองธิว. (2545). การเผยแพร่วัฒนธรรมทางการศึกษาสำหรับผู้บริหารและครูยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา แสงแก้ว. (2550). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สู่มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ถ่ายเอกสาร.
- สุรพันธ์ ดันศรีวงษ์. (2538). วิธีการสอน. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2544). จิตวิทยาเพื่อการอบรมผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : ชีระป้อมวรรณกรรม. หนองชุมแสงวิทยา, โรงเรียน. สืบค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2551, จาก <http://school.obec.go.th/nswphet>.

- อริชา จำปาเงิน. (2547). ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่ม
สาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
เขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. เทคโนโลยีอุตสาหกรรม
(การบริหารงานอุตสาหกรรม).มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.ถ่ายเอกสาร.
- เอื้อมพร สุวรรณไตรย์.(2548). การศึกษาการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาแพทย์ไทยประยุกต์
โรงเรียนอายุรเวท. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

Adams; & Dickey. (1966). *Misdiagnosis of Symptomatic Cerebral Aneurysm*. American
Heart Association, Inc.

Batista, John R. (1976). *Research in Education*. 4th ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice
Hall.

Carter V. Good. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw – Hill
Book.

Franseth. (1962). *Empowering a Profession: Rethinking the Roles of Administrative
Evaluation and Instructional Supervision in Improving Teacher Quality*. Volume
103 Issue 1.

Harris. (1975). *Social Class and Psychiatric Disturbance among Women in an Urban
Population*. *Sociology*. 9(2).

Hart, Frand W. (1954). *Teacher and Teaching by Ten Thousand High School Seniors*. New
York : Macmillan Co.

Holmes, Aavid Clask. (1975, July). Teaching Competencies Needed by Trade and
Industrial Teachers in Colorad. *Dissetation Abstracts International*. 36 (1) :
251 – A.

Longstreet; & Shane. (1993). *Stackable wall panel system*. United States Patent
6295764.

Meger and Beach. (1976). *Results of damming the Volga at the site of the Astrakhan
water divider by the hydraulic-fill method*. Springer New York.

Taba, Hida. (1962). *Curricuium Development : Theory and Practice*. New York : Hartcount,
Brance & World.

Wiles; & Lovell. (1983). *Supervision for better schools*. Prentice-Hall (Englewood Cliffs,
N.J.).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี แบบสอบถามแบ่ง
ออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการ
ดำเนินการ ด้านการประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการ
เตรียมการ ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล

2. คำตอบของครูจะไม่มีผลกระทบทั้งสิ้น แต่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำความ
คิดเห็นของครู และนำมาพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ขอให้ครูตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อทุกส่วน เพื่อความสมบูรณ์ในการประมวล
ผลการวิจัยทางการศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ต่อไป

4. ผู้วิจัยขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของครูทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือใน
การตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ชลธิชา เงินมูล

นิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาเอกธุรกิจศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง
การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 1   ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง   โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริง

1. ประสบการณ์ในการสอน

- ☐ 1.1 ต่ำกว่า 10 ปี
- ☐ 1.2 10 – 15 ปี
- ☐ 1.3 16 – 20 ปี
- ☐ 1.4 มากกว่า 20 ปี

2. วุฒิการศึกษา

- ☐ 2.1 ปริญญาตรี
- ☐ 2.2 ปริญญาโท

3. เพศ

- ☐ 3.1 หญิง
- ☐ 3.2 ชาย

4. อายุ

- ☐ 4.1. 25– 35 ปี
- ☐ 4.2 36 – 45 ปี
- ☐ 4.3 46 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี รวม 3 ด้าน ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในแต่ละข้อให้ตรงกับระดับ ปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ	ระดับปฏิบัติ				
		เป็นปกติ	บ่อย ๆ	ปฏิบัติบ้าง	ไม่ค่อยได้ปฏิบัติ	ไม่เคยปฏิบัติ
1.	ด้านการเตรียมการ เตรียมตนเองให้พร้อมด้วยการศึกษาหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชา					
2.	สำรวจและเตรียมแหล่งข้อมูลให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต อย่างหลากหลาย					
3.	จัดทำแผนการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วน และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
4.	วางแผนการสอนโดยคำนึงถึงศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน					
5.	กำหนดเป้าหมายและมาตรฐานของการเรียนรู้ เพื่อผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดความสนใจด้วยตนเองเต็มศักยภาพ					
6.	เตรียมกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เลือกทำตามความถนัดเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน					
7.	เตรียมสื่อการสอนเพื่อให้ผู้เรียนฝึกคิดการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชุมชนด้วยตนเองในลักษณะองค์รวม					
8.	ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้					

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	ระดับปฏิบัติ				
		เป็น ปกติ	บ่อย ๆ	ปฏิบัติ บ้าง	ไม่ค่อยได้ ปฏิบัติ	ไม่เคย ปฏิบัติ
9	เตรียมการวัดและประเมินผลด้านพุทธิ พิสัย จิตพิสัย และทักษะในอาชีพธุรกิจทั้ง ในส่วนของกระบวนการและผลงาน					
10	เตรียมวิธีวัดและประเมินผลอย่าง หลากหลายตามสภาพจริง					
1.	ด้านการดำเนินการ ให้คำอธิบาย คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนแนะแนวอาชีพธุรกิจอย่างชัดเจน กับผู้เรียน					
2.	เสริมแรงให้ผู้เรียน ค้นหาคำตอบและ แก้ปัญหาในการประกอบอาชีพทั้งเป็น รายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม					
3.	สนับสนุนและจูงใจให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าต่อ งานธุรกิจ					
4.	สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และ การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่จำเป็นใน ระบบเศรษฐกิจ					
5.	ใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลายเหมาะสม กับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน					
6.	ร่วมสร้างทักษะการปฏิบัติงานที่ดีกับ ผู้เรียน					
7.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ของ วิชาชีพด้วยตนเองอย่างหลากหลาย					
8.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนทบทวนงานอาชีพธุรกิจ เพิ่มเติมจากกลุ่มหรือเพื่อนเพื่อแลกเปลี่ยน ความรู้ความคิดซึ่งกันและกัน เรียนร่วมกัน รู้ร่วมกัน					
9.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทบาทการเป็น สมาชิกและการเป็นผู้ประกอบการในระบบ เศรษฐกิจด้วยตนเอง					

ข้อ	การจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	ระดับปฏิบัติ				
		เป็น ปกติ	บ่อย ๆ	ปฏิบัติ บ้าง	ไม่ค่อยได้ ปฏิบัติ	ไม่เคย ปฏิบัติ
10.	ให้ผู้เรียนได้ฝึกสังเกต คิดอย่างรอบคอบ ปฏิบัติอย่างจริงจังเพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้ แก่ตนเอง					
1.	ด้านการประเมินผล ผู้เรียนและครูมีส่วนร่วมในการกำหนดตัว บ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน					
2.	เน้นประเมินความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ข้อมูล ข่าวสารทางธุรกิจและเศรษฐกิจ					
3.	เน้นประเมินความสามารถทางด้านการ จัดการ การตลาดและการร่วมมือในการ ประกอบกิจการหรือธุรกิจ					
4.	เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น ด้วยตนเอง					
5.	เน้นการวัดและประเมินผลงานที่เกิดจาก การบูรณาการความรู้จากวิชาต่าง ๆ ที่มี อยู่ในธุรกิจ					
6.	สังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง					
7.	มีการประเมินจากแฟ้มสะสมงานและการ ปฏิบัติจริงของผู้เรียน					
8.	ใช้การวัดและประเมินผลหลายวิธี					
9.	มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ ชัดเจนสะท้อนคุณภาพของผลงาน					
10.	ผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ในวิชาธุรกิจทั้งด้วยตนเองและ สถานประกอบการ					
11.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึกร ต่องานทางธุรกิจ					

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเตรียมการ

.....

.....

.....

2. ด้านการดำเนินการ

.....

.....

3. ด้านการประเมินผล

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ชูศรี	อาจารย์ประจำภาควิชาวัดผลและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรืองลักษณ์ โรจนพันธ์	อาจารย์พิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผจงศักดิ์ หมวดสง	อาจารย์ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เชิญผู้เชี่ยวชาญและ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/ 1126

วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางชลธิชา เงินมูล นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี” โดยมี อาจารย์ลำสัน เลิศกุลประหยัด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เรังลักษณ์ โรจนพันธ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางชลธิชา เงินมูล และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/ 1127

วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะสังคมศาสตร์

เนื่องด้วย นางชลธิชา เงินมูล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี” โดยมี อาจารย์ลำสัน เลิศกุลประหยัค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางชลธิชา เงินมูล และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/2331

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 มีนาคม 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองหุ้มแสงวิทยา

เนื่องด้วย นางชลธิชา เงินมูล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี” โดยมี อาจารย์ ดร.ลำสัน เลิศกุลประหยัค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครู จำนวน 50 คน ตอบแบบสอบถามการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม 2552

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางชลธิชา เงินมูล ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-1306-508

ที่ ศธ 0519.12/๒๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 มีนาคม 2552

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาย้อยวิทยา

เนื่องด้วย นางชลธิชา เงินมูล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี” โดยมี อาจารย์ ดร.ลำสัน เลิศกุลประหยัด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครู จำนวน 22 คน ตอบแบบสอบถามการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ในระหว่างเดือนเมษายน - พฤษภาคม 2552

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางชลธิชา เงินมูล ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-1306-508

ที่ ศธ 0519.12/๒๓๖๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 มีนาคม 2552

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแหลมวิทยา

เนื่องด้วย นางชลธิชา เงินมูล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี” โดยมี อาจารย์ ดร.ลำสัน เลิศกุลประหัด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครู จำนวน 21 คน ตอบแบบสอบถามการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ในระหว่างเดือนเมษายน - พฤษภาคม 2552

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางชลธิชา เงินมูล ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-1306-508

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางชลธิชา เงินมูล
วัน เดือน ปีเกิด	21 มิถุนายน 2515
สถานที่เกิด	จังหวัดเพชรบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	988/20 ถนนพหลวย ตำบลชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี 76120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยา ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี 76130

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2536	ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง การเงินและการธนาคาร จากกรุงเทพมหานครวิทยาลัย
พ.ศ. 2538	การเงินและการธนาคาร จากมหาวิทยาลัยสยาม
พ.ศ. 2541	ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
พ.ศ. 2552	กศ.ม (ธุรกิจศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ